

Lialona

**'O 'Oia ana'é 'o te
nehenehe 'ia riro 'ei
Fa'aora nō tātou, 'api 8**

E aha te mau parau mau tā tātou e
ha'api'i mai nō ni'a i te tino nā roto i
te Tī'afa'ahourā'a ? 'api 14

Te 'itera'a i te tī'amāra'a i te mau
hōpoi'a nō te māferara'a, 'api 22

'A 'ite i tō 'outou 'enemi : Nāhea ia
ārai i nā ravera'a e maha 'a Sātane,
'api 30

'Ua tu'u te feiā rave 'ohipa i te hōē tāpa'o i te vāhi hāmaniraā nō te hiero nō Bern Herevetiā. 'Ua ha'amo'ahia te hiero i te ava'e setepa 1955 e te perideni David O. McKay. O te hiero mātāmua ia tei patuhia i rāpae au i Amerika Apatóerau 'e te hiero mātāmua e fa'atere i te mau 'ōroā nā roto i te mau reo 'ē atu i te reo Peratāne.

Hōho'a tei hōro'ahia mai e te Fare Vaira'a Buka
'A'mu'a te 'Ekālesia

MAU PARAU PORO'I

- 4 **Parau poro'i 'a te Peresidenira'a Mātāmua : Te feiā parau ti'a i te fa'aro'o ra e ora ia**
Nā te peresideni Dieter F. Uchtdorf
- 7 **Parau poro'i nā te mau tuahine hāhaere : Tāpūra'a 'e fafaura'a nō te Autahu'ara'a**

I NI'A I TE TĀPO'I
Nā e toru Maria i te mēnema, nā William-Adolphe Bouguereau

TE MAU TUHA'A PĀPA'IRA'A

- 8 **Te Tāra'ehara 'a te Fa'aora : Te niu mau nō te fa'aro'o keresetiano**
Nā Elder Robert D. Hales
E nō te mea te ora nei 'Oia, e ora fa'ahou ā ia tātou pā'āto'a.
- 14 **Te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia 'e te mau parau mau nō ni'a i te tino**
Nā David A. Edwards
Tē ha'api'i mai nei te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia ia tātou i te mau parau mau faufa'ha rahi nō ni'a i te natura mure 'ore 'e te mo'a 'o te tino.
- 22 **Hō'ē 'ē'aturu nō te ti'aturira'a 'e te fa'aorara'a**
Nā Nanon Talley
Nāhea e nehenehe ai ia 'outou 'aore rā te hō'ē ta'ata tei herehia e 'outou 'ia 'ite i te hau, te ti'aturira'a, 'e te fa'aorara'a i muri a'e i te tahi mea 'ino 'e te ri'ari'a mai te māferara'a ?

- 28 **Te buka hōho'a tahito o te 'utuāfare : Te mana o te mau 'ā'amu 'utuāfare**
Nā Amneris Puscasu
Tē tāmau noa ra te mau 'ā'amu 'e te mau orara'a o tō'u mau tupuna i te ha'apūai iā'u.
- 30 **Tē tāmau noa ra ā te tama'i**
Nā Elder Larry R. Lawrence
E fa'a'ite mai Elder Lawrence e maha 'o te mau ravera'a papū 'a Sātane 'e nāhea i te ārai atu i te reira.

MAU TUHA'A FA'ATERE

- 20 **Pehe : Haere mai lāna**
Nā Steven K. Jones 'e Michael F. Moody.
- 38 **Mau hi'ora'a nō te fa'aro'o : Skaidrite Bokuma**
- 40 **Te mau reo 'o te feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei**
- 80 **Tae atu i te taime e fārerei fa'ahou ai tātou : Te mana 'o te Atua**
Nā Elder Bruce R. McConkie

44 Te hāro'aro'ara'a i tō 'outou ha'amaitā'ira'a patereāreha
Nā Allie Arnell e Margaret Willden

48 'Eiaha e māta'u i te tere
Nā Karina Martins Pereira Correia de Lima
'Ua ha'ape'ape'a te fē'a'a 'e te taiā i tō'u mana'o nō ni'a i te ha'amatarā'a i tō'u iho 'utuāfare Nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia 'ite i te hau ?

*'A hi'o nā e 'itehia ānei ia 'outou te Liahona i hunahia i roto i teie ve'a.
Tāpa'o :
E 'ana'ana ānei te reira ?*

50 Nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia tuatāpapa i roto i tō'u ferurira'a 'e ma tō'u 'ā'au ?

E aha te rāve'a 'a te Fatu nō te 'imi i te mau pāhonora'a i tā'u mau uira'a 'e nō te ta'a maitā'i a'e i te mau pāpa'ira'a mo'a ?

52 'A fa'aaui ia 'outou iho i tā 'outou tuatāpapara'a 'evanelia

'A ha'āpi'i nāhea e nehenehe ai ia 'outou 'ia fana'o rahi atu ā nā roto i tā 'outou tuatāpapara'a i te 'evānelia.

56 Mau pāhonora'a nō roto mai i te feiā fa'ātere 'o te 'Ēkālesia : Nāhea 'ia 'ite i te hau mau

Nā Elder Quentin L. Cook

57 Mau buka tei mo'e, 'itera'a pāpū tei ha'amana'ohia

Nā Abegail D. Ferrer

58 'Ua 'ite mata rātou lāna

'A tai'o i teie mau 'itera'a pāpū nō ni'a i te Fa'aora tei ti'afa'ahou mai 'e 'a 'ite e nāhea 'outou e nehenehe ai e riro ato'a 'ei hō'ē 'ite nō Tōna Ti'afa'ahoura'a.

62 Tō tātou vāhi

63 Hōho'a pia : E faehau fa'aro'o

64 Te mau uira'a 'e te mau pāhonora'a

Nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia 'ite ē, tē fa'aro'o mai nei te Atua i tā'u mau pure ?

66 Andrei 'e te parau 'ino
Nā Julie C. Donaldson

68 Te mau pāhonora'a 'a te hō'ē 'āpōsetolo : Nāhea vau e nehenehe ai e tauturu i tō'u 'utuāfare 'ia vai pūai ?

Nā Elder David A. Bednar

69 'A fa'aineine nō te hiero i te mau mahana ato'a.

Nā Joy D. Jones

'A ha'āpi'i e nāhea tō te tuahine Jones ha'amaura'a i te hō'ē fā faufa'a rahi.

70 Tē 'ana'ana nei 'o Star

Nā Jane McBride

'Ua taiā Star i te haerera'a i te Paraimere nō te taime mātāmua. E nehenehe ānei tāna 'ia 'ite i te hō'ē hoa ?

72 'Ia riro 'ei hō'ē māmarama !

Nā Elizabeth Pinborough

E va'u rāve'a nō te riro 'ei hō'ē hoa maitā'i.

73 Te mau tā'ata tuiro'o i roto i te 'ā'amū 'o te 'Ēkālesia : Te ha'apararera'a i te 'evānelia

74 Ferurira'a ia Iesu

Nā Lindsay Tanner

'Ua ha'āpi'i mai 'o Mia nō ni'a i te 'ōro'a.

76 Te mau 'ā'amū nō Iesu : 'Ua hōro'a mai Iesu ia tātou te 'ōro'a

Nā Kim Webb Reid

79 Te mau riri nō te Pāsa

‘ĒPERĒRA 2017 BUKA 19 NO. 1

LIAHONA 14444 895

Ve'a ha'amanahia nā te ao tā'āto'a nei a te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

Te Peresidenira'a Mātāmua : Thomas S. Monson, Henry B. Eyring, Dieter F. Uchtdorf

Te Pupu nō te Tino 'Ahu ma Piti 'Āposetolo : Russell M. Nelson, Dallin H. Oaks, M. Russell Ballard, Robert D. Hales, Jeffrey R. Holland, David A. Bednar, Quentin L. Cook, D. Todd Christofferson, Neil L. Andersen, Ronald A. Rasband, Gary E. Stevenson, Dale G. Renlund

Pāpā'i ve'a fa'atere : Joseph W. Sitati

Tauturu 'upo'o pāpā'i ve'a fa'atere : Randall K. Bennett, Carol F. McConkie

Feiā tauturu 'e ha'amaramarama : Brian K. Ashton, Jean B. Bingham, LeGrand R. Curtis Jr., Christoff Golden, Douglas D. Holmes, Erich W. Kopischke, Larry R. Lawrence, Carole M. Stephens

Fa'atere rahi : Peter F. Evans

Ra'atira'a nō te mau ve'a o te 'Ēkālesia : Allan R. Loyborg

Fa'atere nō te tapihō'ora'a : Garff Cannon

Fa'atere rahi nō te pāpā'ira'a : Adam C. Olson

Tauturu i te fa'atere rahi nō te pāpā'ira'a : Ryan Carr

Tauturu nō te 'ohipa nene'ira'a : Cremlida Amaral

Pūpū pāpā'i ve'a : Bethany Bartholomew, Brittany Beattie, David Dickson, David A. Edwards, Matthew D. Flitton, Lori Fuller, Garrett H. Garff, LaRene Porter Gaunt, Charlotte Larcabal, Michael R. Morris, Eric B. Murdock, Sally Johnson Odekirik, Joshua J. Perkey, Jan Pinborough, Richard M. Romney, Mindy Anne Selu, Marissa Widdison

Fa'atere nō te mau hōhō'a : J. Scott Knudsen

Fa'atere i te mau 'Ohipa Penira'a : Tadd R. Peterson

Pupu pāpā'i nihi : Jeanette Andrews, Fay P. Andrus, C. Kimball Bott, Thomas Child, David S. Green, Colleen Hincley, Eric P. Johnsen, Susan Lotgren, Scott M. Mooy, Mark W. Robison, Rachel Smith, Brad Teare, K. Nicole Walkenhorst

Tā'ata fa'au i te fatura'a mana'o : Collette Nebeker Aune

Fa'atere nō te hāmanira'a : Jane Ann Peters

Pupu 'ohipa hāmanira'a : Glen Adair, Connie Bowthorpe Bridge, Julie Burdett, Bryan W. Gygi, Ginny J. Nilson, Gayle Tate Rafferty, Derek Richardson

'Aurā'a 'e te mau ve'a : Joshua Dennis, Ammon Harris

Fa'atere nō te nene'ira'a : Steven T. Lewis

Fa'atere nō te 'ōperera'a : Troy K. Vellinga

Nō te mau tāpā'ora'a 'e te mau moni ho'o i rāpae'au i te Fenua Marite 'e Canada, 'a fārerē i te fa'atere nō tā 'outou Pū ho'ora'a buka 'e 'aore rā te fa'atere nō te pāroita 'e 'aore rā 'ama'a.

'A hāpono i te mau 'api parau 'e te 'ānira'a nā ni'a i te 'itenati i te liahona.lds.org ; nā roto i te 'imere i te liahona@ldschurch.org 'e 'aore rā, nā roto i te rata i te Liahona, Rm. 2420, 50 E. North Temple St., Salt Lake City, UT 84150-0024, USA.

'Ua nene'ihia te Liahona (te hō'ē parau nō te Buka a Moromona, 'oia ho'i, « arata'i ») nā roto i te mau reo Albania, Armenia, Bislama, Bulgaria, Cambodia, Cebuano, Tinito, Croatia, Czech, Danemata, Holane, Paratane, Estonia, Fiji, Finnilane, Farani, Purutia, Heleni, Hindi, Hungarian, Icelani, Indonesia, Italia, Tapone, Kiribati, Korea, Latvia, Lithuania, Malagasy, Marshallese, Mongolia, Norwetia, Polone, Potiti, Romania, Russia, Samoa, Slovenia, Swahili, Paniora, Tuete, Tagalog, Tahiti, Thai, Tonga, Ukraina, Urdu, e Anami. (Te rahira'a taime e nene'ihia ai tei te huru 'ia o te reo)

© 2017 na Intellectual Reserve, Inc. Fatura'a Pāruhuhi. Nene'ihia i te Mau Hau 'Amui nō Marite.

Copyright information: Unless otherwise indicated, individuals may copy material from the Liahona for their personal, noncommercial use (including for Church callings). This right can be revoked at any time. Visual material may not be copied if restrictions are indicated in the credit line with the artwork. Copyright questions should be addressed to Intellectual Property Office, 50 E. North Temple St., FL 13, Salt Lake City, UT 84150, USA; adresa elektronike: cor-intellectualproperty@ldschurch.org.

For Readers in the United States and Canada April 2017 Vol. 19 No. 1. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521-4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

For Readers in the United States and Canada April 2017 Vol. 19 No. 1. LIAHONA (USPS 311-480) Tahitian (ISSN 1521-4761) is published four times a year (April, May, October and November) by The Church of Jesus Christ of Latter-day Saints, 50 East North Temple, Salt Lake City, UT 84150. USA subscription price is \$4.00 per year; Canada, \$4.80 plus applicable taxes. Periodicals Postage Paid at Salt Lake City, Utah. Sixty days' notice required for change of address. Include address label from a recent issue; old and new address must be included. Send USA and Canadian subscriptions to Salt Lake Distribution Center at address below. Subscription help line: 1-800-537-5971. Credit card orders (Visa, MasterCard, American Express) may be taken by phone. (Canada Poste Information: Publication Agreement #40017431)

POSTMASTER: Send all UAA to CFS (see DMM 507.1.5.2). Send address changes to Salt Lake Distribution Center, Church Magazines, PO Box 26368, Salt Lake City, UT 84126-0368.

Mau mana'o nō te purera'a pō 'utuāfare

I roto i teie ve'a tē vai nei te mau parau pāpā'i 'e te mau 'ohiparā'a o te nehenehe e fa'a'ohipahia nō te purera'a pō 'utuāfare. Teie e piti hi'ora'a.

« **'Ua 'ite rātou lāna** », 'api 58 : I muri āe i te tā'ōra'a i te 'āamu 'ei 'utuāfare, e nehenehe tā 'outou e tuatāpapa i te mau rāve'a e nehenehe ai ia 'outou 'ia riro 'ei mau 'ite nō te Mesia noa atu e 'aita 'outou i 'ite mata atu lāna. E nehenehe tā 'outou e feruri i te mau mana'o nō te ha'afātata atu ā i te Fa'aora mai te 'imira'a i te mau rāve'a 'ia tāvini i te mau tīthoria, te ha'apīrā'a nō nīa i te orara'a o te Fa'aora i roto i te tuatāpapa-rā'a i te pāpā'ira'a mo'a, te ha'apa'ora'a ānei i te tamari'i 'a te hō'ē nā tā'ata fa'aipoipo 'ia haere raua i te hiero, 'aore rā e haere atu e tauturu i te hō'ē hoa tei roto i te fifi. E nehenehe ato'a 'outou e mātā'ita'i i te video e 'itehia i ni'a i te mormon.org/easter.

« **'A fa'aineine nō te hiero i te mau mahana ato'a** », 'api 69 : E feruri paha 'outou i te fa'atupu i te hō'ē « pō nō te 'āamu 'utuāfare 'e te hiero » nō te purera'a pō 'utuāfare. E nehenehe tā 'outou e ha'apī nāhea 'ia 'iriti i te mau 'oa 'e ia mā'imi i te mau parau tuatāpapa-rā'a 'utuāfare 'aore rā 'ia tuatāpapa i te faufa'a rahi nō te mau 'ōro'a nō te hiero 'e 'ia hīo i te mau hōhō'a nō te mau hiero nā te ao nei. Mai te mea tē ora nei 'outou i piha'i iho i te hō'ē hiero, e nehenehe tā 'outou e haere atu e mātā'ita'i i te 'aua' o te hiero 'e 'ia tuatāpapa e nāhea te mau hiero e ha'afātata atu ai ia tātou i te Metua i te Ao ra 'e 'ia tauturu ia tātou 'ia 'ite i Tōna ra here.

TE TAHI ATU Ā MAU MEA I NI'A I TE ITENATI

E roa'a te Liahona 'e te tahi atu mau māteria nā roto i te mau reo e rave rahi i ni'a **languages.lds.org**. A haere atu i ni'a **facebook.com/liahona.magazine** (e roa'a nā roto i te reo Peretāne, Pōtiti 'e te Paniora) nō te fāri'i mai te mau parau poro'i fa'auruhia, te mau mana'o no te purera'a pō 'utuāfare 'e te mau materia o tā 'outou e nehenehe e fa'a'ite atu i tō 'outou mau hoa 'e te 'utuāfare.

TE MAU TUMU PARAU I ROTO I TEIE VE'A

Tē fa'a'ite ra te mau numera i te 'api mātāmua nō te parau pāpā'i.

- 'Ā'amu 'utuāfare, 32
- 'Ā'amu o te 'Ēkālesia, 81
- Auhoara'a, 70, 72
- Autahu'ara'a, 7, 80
- Fa'aorara'a ma'i, 22
- Fafaura'a (mau), 7
- Fa'ahemara'a, 30, 63
- Fa'aro'o, 4, 43, 41, 48, 80
- Hau, 48, 56, 62, 66
- Hi'ora'a, 72
- Iesu Mesia, 8, 14, 30, 56, 58, 74, 76, 79
- 'Ite, 50, 52

- 'Itera'a pāpū, 43, 50, 57, 58
- Itoito, 40, 57, 63
- Māferara'a, 22
- Mana Vārua, 4, 30, 63, 80
- Mau ha'amaitā'ira'a patereareha, 44
- Ora mure 'ore, 8, 14
- 'Ōro'a, 74, 76
- Pāsa, 14, 58, 76, 79
- Pure, 41, 62, 64
- Reo, 40, 66
- Tama'i i te ra'i, 30

- Tāra'ehara, 8, 22, 74, 76
- Tāvinira'a, 4, 42, 68
- Te ha'amorira'a i roto i te hiero, 69
- Ti'afa'ahoura'a, 8, 14, 58, 76, 79
- Ti'aturira'a, 22, 48
- Tino, 14
- Tuatāpapa i te pāpā'ira'a mo'a, 43, 52, 57
- 'Utua'fare, 32, 42, 48, 68
- Vārua Maitā'i, 50

**Nā te peresideni
Dieter F. Uchtdorf**

Tauturu piti i roto i te
Peresidenira'a Mātāmua

TE FEIĀ PARAU TI'A I TE FA'ARO'O RA E ORA ĪA

Te rabi 'e te ta'ata hāmani pu'a

Tē vai ra te hō'ē 'ā'ai Ati Iuda tahito nō ni'a i te hō'ē ta'ata hāmani pu'a tei 'ore i ti'aturi i te Atua. I te hō'ē mahana 'a haere ai 'oia e te hō'ē rabi, 'ua nā 'ō atu 'oia, « tē vai nei te tahi mea e'ita e nehenehe iā'u 'ia māmarama. E ha'apa'ora'a fa'aro'o tā tātou e rave rahi tauasini matahiti i teie nei. 'Ia hi'o rā 'oe i te mau vāhi ato'a te vai nei te 'ino, te petara'a, te 'ohipa pi'o, te parau-ti'a 'ore, te māuiui, te po'ia, 'e te 'iriā. E au ra ē 'aita te ha'apa'ora'a fa'aro'o i ha'amaita'i noa a'e i te ao nei. Nō reira tē ani nei au ia 'oe, e aha ia te maita'i nō te reira ?

'Aita te rabi i pāhono 'oi'oi 'ua tāmau noa rā i te haere 'e te ta'ata hāmani pu'a. I muri iho 'ua fātata atu rāua i te hō'ē 'aua ha'utira'a i reira te mau tamari'i, tei 'i i te repo, i te ha'utira'a i roto i te repo.

« Tē vai nei te tahi mea 'aita vau e māmarama nei », 'ua parau maira te rabi. « 'A hi'o na i teie mau tamari'i. E pu'a tā tātou e rave rahi tauasini matahiti i teie nei, 'e e repo noa ā teie mau tamari'i. E aha ia te maita'i nō te pu'a ?

'Ua pāhono atura te ta'ata hāmani pu'a, « E rabi, e 'ere i te mea ti'a 'ia fa'ahapa i te pu'a nō teie mau tamari'i repo. E ti'a i te pu'a 'ia fa'a'ohipahia hou 'a nehenehe ai i te reira 'ia rave i tāna 'ohipa ».

'Ua 'ata'ata a'era te rabi 'e 'ua na 'ō atura, « 'Ua ti'a roa ».

Nāhea ia tātou e ora ai ?

'Ua fa'ahiti te 'āpōsetolo Paul te hō'ē peropheta nō te Faufa'a Tahito ē 'ua ha'apoto 'oia i te aura'a nō te hō'ē ta'ata ti'aturi 'a pāpa'i ai 'oia, « te feiā parau-ti'a i te fa'aro'o ra, e ora ia » (Roma 1:17).

Peneia'e i roto i teie fa'ahitira'a parau 'ohie e ta'a ai ia tātou te huru-'ē-ra'a i rotopū i te hō'ē ha'apa'ora'a fa'aro'o paruparu 'e te manuia 'ore 'e te hō'ē ha'apa'ora'a fa'aro'o tei roto te mana nō te fa'ataui i te mau orara'a.

E ti'a rā ia tātou 'ia ta'a i te aura'a nō te ora ma te fa'a-ro'o, 'e e ti'a ia tātou 'ia ta'a e aha te fa'aro'o.

Mea hau atu ia te fa'aro'o i te ti'aturira'a. 'O te ti'aturira'a mau ia i te Atua ma te ape'ehia 'e te 'ohipa.

Mea hau atu ia i te tia'i.

Mea hau atu ia i te pārahi-noa-ra'a, te ta'iri'iri-noa-ra'a i tō tātou mau upo'o, ma te paraura'a ē te fari'i nei tātou. 'Ia parau ana'e tātou ē « te feiā parau-ti'a i te fa'aro'o e ora ia, » tē parau nei ia tātou 'e tē arata'ihia nei 'e tē fa'aterehia nei tātou e tō tātou fa'aro'o. E rave tātou i te 'ohipa nā roto i te hō'ē rāve'a e 'āfaro i tō tātou fa'aro'o—e 'ere noa nā roto i te ha'apa'o ma te feruri 'ore nā roto rā i te hō'ē here pāpū nō roto mai i te 'ā'au mau 'e nō te pa'ari faufa'a rahi Tāna i heheu mai i Tāna ra mau tamari'i.

E ti'a i te fa'aro'o 'ia ape'ehia e te 'ohipa; 'aore ana'e e mea pohe ia (hi'o Iakobo 2:17). E 'ere roa atu ia i te fa'aro'o. E 'aita ia e mana nō te fa'ataui i te hō'ē ta'ata, e tō te ao ato'a.

E ti'a i te mau tāne 'e te mau vahine fa'aro'o 'ia ti'aturi i tō rātou Metua aroha i te Ao ra—e tae noa atu i roto i te mau tau pāpū 'ore, e tae noa atu i roto i te mau tau nō te fē'a'ara'a 'e te tamatara'a 'ia 'ore ana'e rātou e 'ite maita'i 'aore rā e māmarama maita'i.

E haere 'itoito te mau tāne 'e te mau vahine fa'aro'o nā ni'a i te e'a nō te pipira'a 'e ma te tūtava i te pe'e i te hōho'a 'o tō rātou Fa'aora, ia Iesu Mesia. E tura'i te fa'aro'o 'e, oia mau, e fa'auru ia tātou 'ia fa'afāriu i tō tātou 'ā'au i te ra'i e ma te itoito 'ia fārerei atu, 'ia fa'ateitei 'e 'ia ha'amaita'i i tō tātou mau ta'ata tupu.

Te ha'apa'ora'a e 'aore e 'ohipa e au ia mai te pu'a o tē vai noa ra i roto i te 'āfata. E pūai rahi tō te ha'apa'ora'a, e mea iti rā te pūai 'ia fa'atupu i te hō'ē huru-'ē-ra'a maori rā 'ia rave fa'aotihia te tumu i hāmanihia ai te reira. Te 'evānelia tei fa'aho'ihia mai 'a Iesu Mesia, e 'evānelia 'ohipa ia. Tē ha'api'i nei te 'Ēkālesia 'a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei i te ha'apa'ora'a mau mai te hō'ē poro'i nō te ti'aturira'a, te fa'aro'o, 'e te aroha, e tae noa atu i te tauturura'a i tō tātou ta'ata tupu nā roto i te mau rāve'a pae vārua 'e pae tino.

Te tahi mau ava'e a'enei, 'ua haere atu vau e tā'u

'Ua haere te Peresideni Uchtdorf 'e tāna tamāhine, o Antje, e fārerei i te mau tītīhoria i roto i hō'ē pūhapa fātata i Athens, Hēreni.

vahine fa'aipoipo, 'o Harriet, i roto i te hō'ē tere 'utuāfare 'e te tahi 'o tā mau mau tamari'i i te ārea nō Mediteranea. 'Ua haere atu mātou e hi'o i te tahi mau puhapara'a nō te mau tītīhoria 'e 'ua fārerei i te mau 'utuāfare nō te mau fenua tei 'ino roa i te tama'i. E 'ere teie mau ta'ata nō ta tātou nei ha'apa'ora'a, e mau taea'e 'e e mau tuahine rā rātou nō tātou 'e 'ua hina'aro rū rātou i te tauturu. 'Ua putapū-hōhonu-roa tō mātou 'ā'au i tō mātou 'ite-mata-ra'a atu e nāhea te fa'aro'o itoito 'o tō tātou mau melo 'o te 'Ēkālesia 'āfa'ira'a mai i te tauturu, i te tamāhanahana, 'e te ti'aturi i tō tātou mau ta'ata tupu tei roto i te fifi, noa atu e aha tā rātou ha'apa'ora'a, 'opū, 'aore rā ha'api'ira'a.

E fa'a'i te fa'aro'o 'apitihia atu i te 'ohipa tāmau i te 'ā'au i te hāmani maita'i, i te ferurira'a i te pa'ari 'e te māramarama, 'e i te vārua i te hau 'e te here.

E nehenehe tā tō tātou fa'aro'o e

ha'amaita'i 'e e fa'auru ma te parau-ti'a i te ta'ata na piha'i iho ia tātou 'e ia tātou iho.

E nehenehe tā tō tātou fa'aro'o e fa'a'i i te ao nei i te maita'i 'e te hau.

E nehenehe tā tō tātou fa'aro'o e fa'ataui i te 'iriā 'ei aroha 'e te mau 'enemi 'ei mau hoa.

I reira te feiā parau-ti'a e ora ai i roto i te fa'aro'o ; e ora rātou ma te ti'aturi i te Atua 'e te haerera'a nā ni'a i Tōna 'ē'a.

'E o tera ia te huru fa'aro'o o te nehenehe e fa'ataui i te mau ta'ata, te mau 'utuāfare, te mau nuna'a, 'e te ao nei. ■

HA'API'IRA'A NŌ ROTO MAI I TEIE PARAU PORO'I

'Ua tātara mai te peresideni Uchtdorf ē te fa'aro'o 'ua hau atu ia i te hō'ē noa fa'ahitira'a nō te ti'aturira'a. E tītau te fa'aro'o mau i te Metua i te Ao ra 'e ia Iesu Mesia i te 'ohipa, 'e e mana tō te orara'a ma te fa'aro'o 'ia fa'ataui i te mau orara'a 'e te mau 'utuāfare. E nehenehe tā 'outou e ani i te feiā tā 'outou e ha'api'i nei 'ia fa'a'ite mai i te mau taime 'ua 'ite rātou i te mau ha'amaita'ira'a 'e te mana nā roto i te orara'a ma te fa'aro'o—nō roto mai i tō rātou iho orara'a 'aore rā tō rātou 'itera'a ia vetahi 'ē. 'A fa'aitoito ia rātou 'ia pure nō te arata'ira'a 'ia 'ite e nāhea 'ia ora maita'i atu ā i te 'evanelia.

Te tāvinira'a ia vetahi 'ē nā roto i te fa'aro'o

'Ua parau mai te peresideni Uchtdorf ia tātou ē e tī'a i tō tātou fa'aro'o i te Atua 'ia « apé'hia e te 'ohipa ». 'Ua ha'amāramarama 'oia ē « ia 'āpiti-ana'e-hia tō tātou fa'aro'o i te 'ohipa tāmāu, e fa'a'i te reira i te vārua i te hau 'e te here ». Ma te fafaura'a nō teie ha'amaita'ira'a, e *nehenehe tātou* e fa'atupu i te hō'ē tā'a-ē-ra'a, 'e e nehenehe tātou e 'ite i te reira i roto i tō tātou iho orara'a mai te mea e rave tātou i te taime nō te rave i te tāvinira'a tei 'i i te fa'aro'o. E nehenehe tā 'outou e pure i te mau pō'ipo'i ato'a nō te ani i te Fatu i te tauturu i roto i te tāvinira'a ia vetahi 'ē. 'Ei hī'ora'a, 'a ani lāna 'ia fa'a'ite mai ia 'outou 'ia hina'aro ana'e te hō'ē tamari'i i te tauturu i roto i te hō'ē 'ohipa i te fare 'aore rā 'ia hina'aro ana'e te hō'ē hoa i te hō'ē parau ha'apoupoura'a. I muri iho, 'ia fāri'i ana'e 'outou i te hō'e fa'aurura'a, 'a rave ! Mai te mea e fa'ariro 'outou i teie mau pure 'e teie tāvinira'a 'ei peu, i reira ia tā 'outou 'ohipa tāmāu e ha'amaita'i ai i tō 'outou orara'a 'e te orara'a 'o vetahi 'ē. 'Ua fafau mai te peresideni Uchtdorf ē « e nehenehe tā 'outou e fa'ataui i te mau tā'ata tā'tahi, te mau 'utuāfare, te mau nuna'a, 'e te ao nei ».

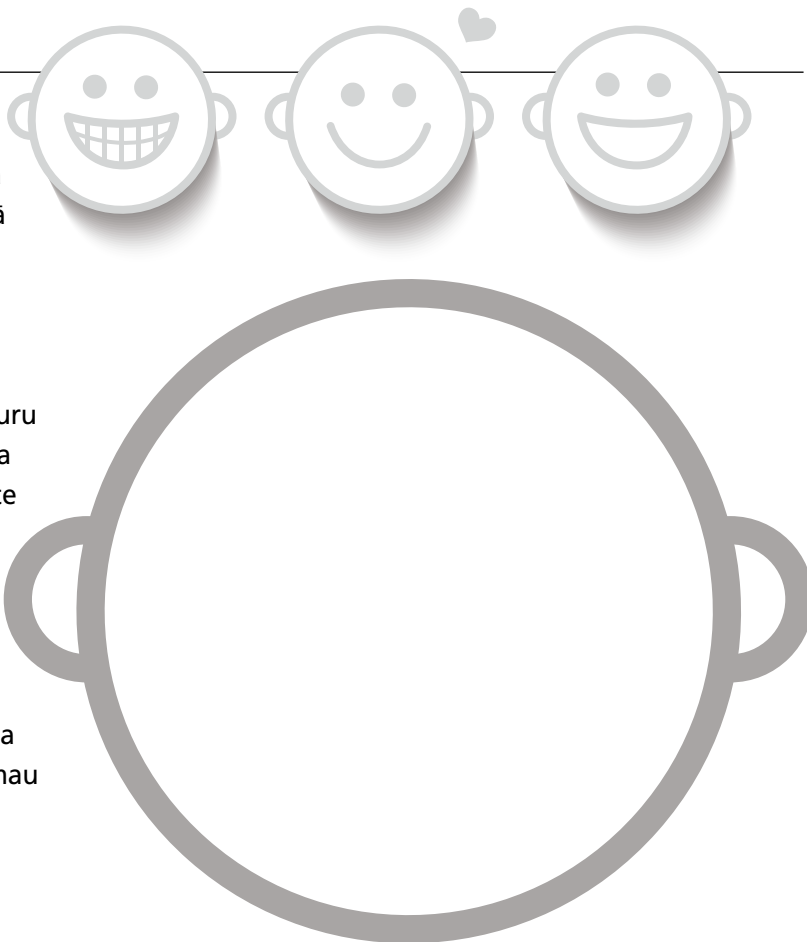
TE MAU TAMARI'I

Ti'aturi

'A tāmata i teie ha'uti 'e te hō'ē hoa. E tī'a ia 'outou 'ia tī'aturi 'e 'ia pe'e maita'i atu i tā rātou mau arata'ira'a.

Ma te hō'ē tuiara 'aore rā pēnitara i roto i tō 'outou rima, 'a tāpiri i tō 'outou mata. 'A vaiiho i tō 'outou hoa 'ia parau atu ia 'outou i hea e pāpa'i ai i te mau mata, te ihu, te vaha 'e te rouru i nī'a i teie hōho'a mata. 'A hī'o i muri iho. E aha ra ia te huru ? E nehenehe tā 'outou e fa'a'ū i te hōho'a mata 'e ia pāpa'i i te tahi atu hōho'a nō te ha'uti fa'ahou !

E mea fifi i te tahi mau taime 'ia pe'e i te mau arata'ira'a. 'Ia tāmata ana'e rā tātou i te pe'e i te Metua i te Ao ra nā roto i te fa'a-ro'ora'a i te Vārua Maita'i, e tauturu mai 'Oia ia tātou. E nehenehe tā tātou e tī'aturi lāna i te mau taime ato'a.

Tāpūra'a 'e fafaura'a nō te autahu'ara'a

*'A tuatāpapa nā roto i te pure i teie
mātēria ma te 'imi 'ia 'ite e aha te
fa'a'ite atu. Nāhea te ta'a-maita'i-
ra'a i te fā 'a te Sōtaiete Tauturu
e fa'aineine ai i te mau tamari'i
tamāhine 'a te Atua nō te mau
ha'amaita'ira'a 'o te ora mure 'ore?*

'Ia hau tō tātou, te mau tuahine, ta'a-maita'i-ra'a ē e tano te tāpūra'a 'e te fafaura'a nō te autahu'ara'a nō tātou iho, e hau atu ā e fāri'i tātou i te mau ha'amaita'ira'a 'e te mau fafaura'a nō te autahu'ara'a.

'Ua parau 'o Elder M. Russell Ballard nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo, « rātou pā'āto'a tei rave i te mau fafaura'a mo'a i mua i te Fatu 'e o tei fa'atura i taua mau fafaura'a ra, e fāri'i ia rātou i te heheura'a nō rātou iho, e ha'amaita'ihia rātou nā roto i te utuuturā'a 'a te mau melahi, e paraparau rātou i te Atua, e fāri'i rātou i te 'iraa 'o te 'evānelia, i te hope'a roa, e riro mai rātou 'ei feiā tufa'a nō te mau mea ato'a 'a te Metua i piha'i iho ia Iesu Mesia ».¹

Te mau ha'amaita'ira'a 'e te mau fafaura'a nō te tāpūra'a 'e te fafaura'a nō te autahu'ara'a nō te mau tāne 'e te mau vahine ato'a ia. 'Ua parau te tuahine Sheri L. Dew, tauturu tahito i roto i te Peresidenira'a Rahi nō te Sōtaiete Tauturu, « E nehenehe ia te 'ira'a 'o te autahu'ara'a e vai nei i roto

Fa'aro'o '
Utuāfare
Tōtaturu

i te mau 'ōro'a teitei roa a'e 'o te fare 'o te Fatu e fāri'i-āpiti-hia e te hō'ē noa tāne 'e te hō'ē noa vahine ».²

'Ua hōro'a te tuahine Linda K. Burton, te Peresideni Rahi nō te Sōtaiete Tauturu i teie pi'ira'a, « tē ani nei au ia 'outou 'ia tāmau ā'au i te tāpūra'a 'e te fafaura'a nō te autahu'ara'a, 'o te nehe-nehe e 'itehia i roto i te Parau Ha'api'ira'a 'e te Mau Parau Fafau 84:33–44. 'Ia na reira 'outou, tē fafau atu nei au ia 'outou ē e fa'arahi te Vārua Maita'i i tō 'outou ta'a-maita'i-ra'a nō ni'a i te autahu'ara'a 'e e fa'auru 'e e fa'ateiteihia 'outou nā roto i te mau rāve'a fa'ahiahia ».³

'Ua fa'ata'ahia te mau arata'ira'a 'a Iosepha Semita i te Sōtaiete Tauturu nō te fa'aineine i te mau vahine 'ia « fāri'i i te mau ti'ara'a 'e te mau ha'amaita'ira'a 'e te mau hōro'ara'a nō te autahu'ara'a. E ravehia ia te reira nā roto i te mau 'ōro'a nō te hiero.

« Te mau 'ōro'a hiero [e] mau 'ōro'a ia nō te autahu'ara'a, [e'ita] rā te reira e hōro'a mai i te ti'ara'a autahu'ara'a i ni'a i te mau tāne 'aore rā te mau vahine. [E fa'atupu teie mau 'ōro'a] i te fafaura'a 'a te Fatu e noa'a ai i tōna nuna'a—te mau vahine 'e te mau tāne—i te mana nō ni'a mai ra' [PH&PF 38:32] ».⁴

Te tahi atu mau pāpā'ira'a mo'a 'e mau ha'amāramaramara'a

Te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 84:19–40; 121:45–46; reliefsociety.lds.org

TE MAU NOTA

1. M. Russell Ballard, « Te mau tāne 'e te mau vahine 'e te mana autahu'ara'a », *Liahona*, Setepa 2014, 36.
2. Sheri L. Dew, i roto i *E Mau Tamari'i Tamāhine i roto i Tō'u Basileia : Te 'Āamu 'e te 'Ohipa 'a te Sōtaiete Tauturu* (2011), 128.
3. Linda K. Burton, « Mana Autahu'ara'a—E vai nei nō te Ta'ato'ara'a », *Ensign*, Tiunu 2014, 39–40.
4. Gospel Topics, « Joseph Smith's Teachings about Priesthood, Temple, and Women », topics.lds.org.

'A feruri i teie

E aha tā
'outou e
nehenehe e
rave atu ā 'ia
ta'a maita'i
'e 'ia noa'a
te mau ha'a-
maita'ira'a i
fafauhia nō
te tāpūra'a 'e
te fafaura'a
nō te
autahu'ara'a ?

GETESEMAWENA J. KIRK RICHARDS

**Nā Elder
Robert D. Hales**
Nō te Pupu nō te
Tino 'Ahuru ma
Piti 'Āpōsetolo

Te Tāra'ehara 'a te Fa'aora :

TE NIU NŌ TE FA'ARO'O KERESITIĀNO MAU

*E ti'afa'ahou pā'āto'a tātou 'e e riro tātou i te mea tāhuti
'ore maoti te tūsia tāra'ehara 'a Iesu Mesia.*

Ua anihia i te peropheta Iosepha Semita (1805-44), « E aha iā te mau parau tumu nō tā 'outou ha'apa'ora'a ? » 'Ua pāhono 'oia, « te mau parau tumu nō tā mātou ha'apa'ora'a 'o te 'itera'a pāpū iā 'o te mau 'āpōsetolo 'e te mau peropheta, nō ni'a ia Iesu Mesia, e 'ua pohe 'Oia, 'ua tanuhia, 'e 'ua ti'afa'ahou mai i te toru 'o te mahana, 'e 'ua haere atu i ni'a i te ra'i ; 'e te tahi atu mau mea ato'a nō ni'a i tā mātou ha'apa'oraa 'e mau hu'ahu'a ana'e iā nō te reira ».¹

Tē hina'aro nei au e hōro'a i tō'u reo i te fa'ahitira'a 'a te peropheta Iosepha. Te tumu nō te mau mea ato'a tā tātou e ti'aturi nei 'o tō tātou iā Fa'aora e Tāna tūsia tāra'ehara—« te aroha 'o te Atua » (1 Nephi 11:16) nā roto i te reira i tono ai te Metua i Tāna Tamaiti i te fenua nei nō te fa'atupu i te Tāra'ehara. Te tumu mau nō te orara'a 'o Iesu Mesia 'o te fa'atupura'a iā i te tūsia tāra'ehara. Te Tāra'ehara 'o te niu iā o te ao keretetiāno mau.

Nō te aha te Tāra'ehara 'a te Fa'aora i riro ai 'ei parau tumu faufa'a rahi nō te 'evanelia i roto i te 'Ēkalesia 'e i roto i tō tātou orara'a ?

Hīro'a Fa'aro'o 1:3.

Tē parau nei te toru 'o te Hīro'a Fa'aro'o, « te ti'aturi nei mātou e, nā roto i te Tāra'ehara 'a te Mesia e ti'a ai i te ta'ata ato'a 'ia fa'aorahia, nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau ture 'e te mau 'ōro'a 'o te 'Evanelia ».

I roto i teie hīro'a, « fa'aorahia » 'o te noa'ara'a iā te fāito teitei roa a'e nō te hana-hana i roto i te bāsileia tīretiera. 'Ua hōro'ahia te ti'afa'ahoura'a i te mau ta'ata ato'a o te haere mai i ni'a i te fenua nei, nō te fāri'ira'a rā i te ora mure 'ore, te tā'āto'ara'a 'o te mau ha'amaita'ira'a nō te haerera'a mure 'ore i mua, e ti'a iā i te ta'ata tāta'itahi 'ia ha'apa'o i te mau ture, 'ia fāri'i i te mau 'ōro'a, 'e 'ia rave i te mau fafaura'a 'o te 'evanelia.

Nō te aha i nehenehe ai ia Iesu Mesia, 'e 'o 'Oia ana'e, i te aufau i te mau hara 'a tō te ao nei? 'Ua noa'a Iāna te mau tītura'a ato'a.

'Ua here te Atua Iāna 'e 'ua tī'aturi Iāna.

'Ua fānauhia 'o Iesu e te mau Metua i te Ao ra i roto i te ao hou teie nei orara'a. 'O 'Oia te Fanau Tahī 'a tō tātou Metua i te Ao ra. 'Ua mā'itihia 'Oia mai te mātāmua mai ā. 'Ua ha'apa'o 'Oia i te hina'aro 'a Tōna ra Metua. 'Ua fa'ahiti pinepine te mau pāpa'ira'a mo'a i te 'oa'oa 'o te Metua i te Ao ra nō Tāna Tamaiti.

Tē tai'o nei tātou i roto i te Mataio, « e inaha, 'o te reo mai ra nō te ra'i mai, i te nā-'ō-ra'a mai ē, Tā'u Tamaiti here teie, 'ua māuruuru roa vau Iāna » (Mataio 3:17).

'Ua pāpa'i 'o Luka, « e te hō'ē reo maira nō roto mai i taua ata ra, i te na-'ō-ra'a mai, 'O tā'u Tamaiti here teie, 'a fa'aro'o iāna » (Luka 9:35).

I te hiero i te fenua nō Bounitifula i muri a'e i te Tī'a-fa'ahoura'a 'o te Fa'aora, 'ua fa'aro'o te ta'ata i te reo 'o te Metua : « Inaha, 'o tā'u Tamaiti here, 'ua māuruuru roa vau iāna » (3 Nephi 11:7).

E putapū roa tō'u 'ā'au 'ia tai'o vau ē, 'a māuiui ai Iesu i roto i te 'ō nō Gesetemane, nō Tōna here rahi 'e te aroha nō Tāna Tamaiti Fānau Tahī, 'ua tonu atu te Metua i te hō'ē melahi nō te tāmāhanahana 'e nō te fa'aitoito Iāna (hi'o Luka 22:43).

'Ua fa'a'ohipa Iesu i Tōna tī'amāra'a nō te ha'apa'o.

'Ua hōro'a hua Iesu i Tōna ora nō tātou.

I roto i te 'Āpo'ora'a rahi i te Ra'i, 'ua parau 'o Lucifero, « te tamaiti nō te po'ipo'i » Isaia 14:12 ; PH&PF 76:26-27), i te na-'ō-ra'a ē :

« Inaha, tei 'ō nei au, 'a tonu iā'u, 'ei tamaiti ho'i au nā 'oe, 'e nā'u e fa'aora i te ta'ata ato'a, 'ia 'ore e mo'e te hō'ē, 'e 'oia mau nā'u e rave i te reira ; nō reira, 'a hōro'a mai iā'u tō 'oe na tura.

« Inaha rā, 'ua parau maira tā'u Tamaiti Here, tā'u i Here i Mā'iti mai te mātāmua mai ā, na 'ō maira—E te Metua, 'ia ha'apa'ohia tō oe hina'aro, ' nō 'oe te hanahana 'e 'a muri noa atu » (Mose 4:1-2 ; hi'o ato'a Aberahama 3:27).

Nō te here rahi 'o te tamaiti nō Tōna Metua 'e nō tātou tāta'itahi, 'ua parau 'Oia, « 'a tonu iā'u ». I te taimē i parau ai 'Oia, « 'a tonu iā'u », 'ua fa'a'ohipa 'Oia i Tōna tī'amāra'a.

« Mai te Metua i 'ite iā'u nei ra, 'e 'o vau ho'i i 'ite i te Metua ra ; 'e e hōro'a ho'i au i tō'u ora nō te māmoe ...

« I here mai ai tau Metua iā'u, 'o vau e hōro'a i tō'u ora, 'e 'a rave fa'ahou atu ai.

« 'Aore roa e ta'ata e roto ai 'ia haru, nā'u ihora e hōro'a noa atu. E ti'a iā'u 'ia hōro'a, 'e e ti'a ho'i iā'u 'ia rave fa'ahou. 'O tā tā'u Metua iā i fa'aue mai iā'u ». (Ioane 10:15, 17–18).

'Āhāni 'ua hina'aro te Fa'aora, e rave rahi 'ia mau melahi tei nehenehe i te rave 'ē atu Iāna mai ni'a atu i te sātauro nō te haere ti'a atu i Tōna ra Metua. 'Ua fa'a'ohipa rā 'Oia i Tōna tī'amāra'a nō te fa'atūsia Iāna iho nō tātou nei, nō te fa'ahope i Tāna misiōni i te tāhuti nei, 'e 'ia tāpe'a noa e tae noa atu i te hope'a, nō te fa'atupura'a i te tūsia tāra'ehara.

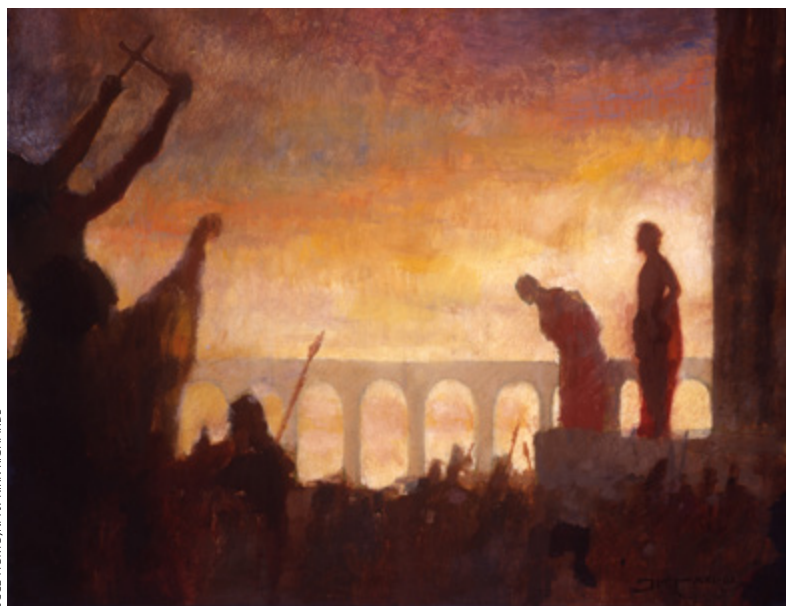
'Ua hina'aro Iesu e haere mai i te fenua nei, 'e 'ua ti'a Iāna. 'E i Tōna taera'a mai 'ua na 'ō maira 'Oia ē, « i pou mai nei ho'i au mai te ra'i mai e ha'apa'o i tō tei tonu mai iā'u nei hina'aro, 'eiaha tō'u iho hina'aro » (Ioane 6:38).

'Ua fa'atōro'a-ātea-hia Iesu.

'Ua ha'api'i mai Petero ē « 'Ua ha'apa'o-ātea-hia 'o Iesu hou te tumu 'o teie nei ao » (hi'o 1 Petero 1:19-21).

'Ua tohu te mau peropheta i roto i te mau tau tu'ura'a ato'a i te taera'a mai 'o Iesu Mesia 'e e aha Tāna misiōni. Ma te fa'aro'o rahi, 'ua fa'a'itehia ia Enoha te hō'ē 'orama fa'ahiahia nō te fānaura'a, te pohera'a, te ma'uera'a 'e te tae pitira'a mai 'o te Fa'aora.

« E inaha, 'ua 'ite atura Enoha i te mahana 'o te taera'a mai 'o te Tamaiti 'a te Ta'ata, 'oia 'ia, i roto i te tino, e 'oa'oa a'era tōna 'ā'au, na 'ō ihora : 'Ua fa'ateitehia te Parau-ti'a i

ECCE HOMO. N. J. KIRK RICHARDS

ni'a, 'e 'ua taparahihia te 'Ärenio mai te fa'atumura'ahia mai ā 'o te ao nei. ...

« 'E 'ua parau maira te Fatu ia Enoha : 'A hi'o na. 'Ua hi'o atura 'oia, 'e 'ite atura 'oia i te Tamaiti 'a te Ta'ata i te fa'ateiteira'ahia i ni'a i te satauro, mai te huru ho'i 'o te ta'ata ra ;

« 'E 'ua fa'aro'o a'era 'oia i te hō'ē reo pūai ; 'e vehihia a'era te mau ra'i ; 'e 'oto ihora te mau mea ato'a tā te Atua i hāmani ra ; 'e 'u'uru ihora te fenua ; 'e 'amaha ihora te mau mato ; 'e 'ua ti'a maira te feiā mo'a, 'e 'ua fa'akoronohia rātou i te pae 'atau 'o te Tamaiti 'a te Ta'ata, i te mau korona hanahana ...

« 'E 'ua 'ite atura Enoha i te Tamaiti 'a te Ta'ata i te haerera'a atu i ni'a, i te Metua ra ...

« E i muri a'era 'ua 'ite atura Enoha i te mahana 'o te taera'a mai 'o te Tamaiti 'a te Ta'ata i te mau mahana hope'a ra, 'ia pārahi i ni'a iho i te fenua i roto i te parau-ti'a nō te tau e hō'ē tauatini matahiti » (Mose 7:47, 55-56, 59, 65).

Fātata e 75 matahiti hou te fānaura'a 'o te Mesia, 'ua fa'a'ite Amuleka i tōna 'itera'a pāpū : « Inaha, tē parau atu nei au ia 'outou ē, 'ua 'ite au e, e tae mai te Mesia i rotopū i te tamari'i a te ta'ata, 'ia rave i ni'a iāna iho i te mau hara a tōna ra ta'ata, 'e 'ia riro 'oia 'ei tāra'ehara nō tō te ao nei ; 'ua parau mai ho'i te Fatu te Atua i te reira » (Alama 34:8).

E mau maiti'i ta'a 'ē tō Iesu

'O Iesu Mesia ana'e o te nehenehe e rave i te tūsia tāra'ehara—fānauhia 'oia 'e te hō'ē metua vahine tāhuti, 'o Maria, 'e 'ua fāri'i 'Oia i te mana nō te ora nō 'ō mai i Tōna Metua (hi'o Ioane 5:26). Nō teie mana nō te ora, 'ua upo'oti'a 'Oia i ni'a i te pohe, 'ua fa'a'orehia te mana o te mēnema, 'e 'ua riro mai 'Oia tō tātou Fa'aora 'e te Ārai 'e te Fatu nō te Tī'afa'ahoura'a—te rāve'a i hōro'ahia mai ai ia tātou pā'āto'a te ora 'e te tāhuti 'ore. E ti'afa'ahou tātou pā'āto'a 'e e riro tātou i te mea tāhuti 'ore maoti te tūsia tāra'ehara 'a Iesu Mesia.

'Ua 'aufau Iesu Mesia nō te hara tumu mā te 'ā'au tae.

Tē parau nei te piti 'o te hīro'a fa'aro'o ē, « tē ti'aturi nei mātou ē, e fa'au'ahia te ta'ata nō tāna iho mau hara, 'eia-ha rā nō tā Adamu 'ofatira'a i te ture ».

Nā roto i te fa'a'ohipara'a i tō tātou ti'amāra'a, e mā'iti tātou i te fa'a'ohipa i tō tātou fa'aro'o. Ma te itoito, e

GRAY DAY GOLGOTHA NĀ J. KIRK RICHARDS

nehenehe tā tātou e tātarahapa ; 'ia 'ore te Tāra'ehara, e'ita ia e nehenehe ia tātou ia nā reira.

'Ua ha'api'ihia tātou i roto ia Mose ē, « nō reira ho'i i tae mai ai te parau i rotopū i te ta'ata ē : 'Ua riro te Tamaiti 'a te Atua 'ei tāra'ehara nō te hara tumu, e 'ore ai te mau hara 'a te mau metua e tae ai i ni'a iho i te upo'o 'o te mau tamari'i » (Mose 6:54).

'Ua hōro'ahia mai ia tātou i roto i te 2 Nephi te hō'ē ha'api'ira'a fa'ahia :

« E nō te mea 'ua tae mai te pohe i ni'a iho i te ta'ata ato'a ra, 'ia fa'ati'a i te rāve'a aroha 'a Tei Hāmani i te mau mea ato'a ra, 'ia tae mai te mana 'o te ti'afa'ahoura'a e ti'a ai ; 'e 'ia tae mai ho'i te ti'afa'ahoura'a 'o te ta'ata nei e ti'a ai, nō te hi'ara'a 'o te ta'ata ra ; 'e nō te hara ho'i i tae mai ai te hi'ara'a 'o te ta'ata ra ; 'e nō te hi'ara'a ho'i 'o te ta'ata i tāpū-ē-hia ai rātou i te mata 'o te Fatu ra.

« E teie nei, 'ia riro te reira 'ei tāra'ehara mure 'ore e ti'a ai—e 'ahiri 'aita te reira e tāra'ehara fāito 'ore, e 'ore teie nei tino tāhuti e riro 'ei tino tāhuti 'ore. E 'ua vai ā te 'utu'a mātāmua i tae mai i ni'a i te ta'ata ra, e 'a muri noa atu. 'E 'ahiri te reira, e pē noa atu 'e e marua noa atu teie nei tino i roto i te repo ra, 'e e 'ore ia e ti'a fa'ahou mai » (2 Nephi 9:6-7).

'O Iesu ana'e te ta'ata maiti'i roa a'e

I roto i te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau, 'ua parau te Fa'aora, « e te Metua ē, 'a hi'o na i te mau 'ati 'e te pohe ho'i nōna o tei 'ore roa i rave i te hara ra, o tā 'oe i māuruuru roa ra ; 'a hi'o nā i te toto nō tō 'oe Tamaiti nei o

tei ha'amani'ihia ra, te toto ho'i nōna nō tā oe iho i hōroa atu 'ia fa'ahanahana 'oe » (PH&PF 45:4).

'O Iesu ana'e te ta'ata tei maita'i roa, ma te hara 'ore. Te tūsia i roto i te Faufa'a Tahito 'o te tūsia toto ia—e toro atu i te tūsia 'a tō tātou Fatu 'e Fa'aora i ni'a i te sātauro nō te fa'atupu i te tūsia tāra'ehara. 'A ravehia ai te mau tūsia toto i roto i te mau hiero tahito, 'ua fa'atūsia te mau tahu'a i te hō'ē 'ārenio 'ino 'ore, maita'i i te mau huru hi'ora'a ato'a. 'Ua fa'ahiti-pinepine-hia te Fa'aora i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a mai « te 'Ārenio 'a te Atua » nō Tōna mā (hi'o 'ei hi'ora'a, Ioane 1:29, 36; 1 Nephi 12:6; 14:10; PH&PF 88:106).

'Ua ha'api'i Petero ē 'ua fa'aorahia tātou e « te toto tao'a rā 'o te Mesia ra, 'o te 'ārenio 'ino 'ore 'e te ma'i 'ore » (1 Petero 1:19).

'Ua hōpoi 'ē atu Iesu i te mau hara a tō te ao nei

Tē ha'apāpū mai nei teie mau 'irava ē 'ua 'aufau te Fa'aora nā roto i Tāna Tāra'ehara i te ho'o nō tā tātou mau hara:

« 'Ua haere 'ē ana'e tātou, mai te māmo'e ra ; 'ua fāriu 'ē tātou, o te ta'ata 'o tōna e'a, 'e 'ua fāri'i te Fatu i ni'a iāna i te 'utu'a o tā tātou ato'a nei hara » (Mosia 14:6).

« 'Ua fa'arahi rā te Atua i tōna aroha ia tātou nei, i te mea te vai ta'ata hara noa nei ā tātou, i pohe ai te Mesia nō tātou...

« I fa'afa'itehia ho'i tātou i te Atua i tō tātou vai 'enemira'a ra i te pohe 'o tāna Tamaiti ; e rahi atu ia tō tātou ora i te faitera'a nei, i tōna ra orara'a.

« E 'ere ho'i te reira ana'e ra, te 'oa'oa nei rā tātou i te Atua, i tō tātou Fatu ia Iesu Mesia, nōna i noa'a ai ia tātou taua faitera'a nei...

« Mai te ta'ata ho'i e rave rahi i fa'arirohia 'ei ta'ata hara i te ha'apa'o 'ore 'o te ta'ata hō'ē ra, e rave rahi ho'i tei fa'arirohia 'ei ta'ata parau ti'a, i te ha'apa'o 'o te ta'ata hō'ē ra » (Roma 5:8, 10-11, 19).

« I te fa'afa'itehia i te parau 'a te peropheta ra a Isaia i te na-'ō-ra'a ē, 'Oia iho tei rave i tō tātou paruparu, e 'ua hōpoi 'ē i tō tātou mau pohe » (Mataio 8:17)

« Tē vai noa ra rā te Atua, 'e e mana tō te aroha i ni'a i te feiā tātarahapa, 'e nō te tāra'ehara i tae mai ai te aroha, 'e nō te tāra'ehara i tupu ai te ti'afa'ahoura'a 'o tei pohe ra ; e nō te ti'afa'ahoura'a 'o tei pohe ra, e tae fa'ahou ai te ta'ata i mua i te aro 'o te Atua ra ; 'e nā reira rātou i te fa'ati'ahia i mua i tōna ra aro, 'ia ha'avāhia mai te au i tā rātou 'ohipa ; e mai te au ho'i i te ture 'e te parau-ti'a...

« 'E nā reira te Atua i te fa'atupu i tāna 'opuara'a rahi, 'e te mure 'ore ra, i tei ha'apa'ohia mai te hāmanira'a mai ā 'o teie nei ao. 'E nō reira e tupu ai te ora 'e te fa'aorara'a i te ta'ata nei, 'e tō rātou māuiui 'e te pohe ato'a ho'i » (Alama 42:23, 26).

'Ua tāpe'a Iesu e tae noa atu i te hope'a

'Ua fa'a'oroma'i Iesu Mesia i te mau tāmatara'a, te māuiui, te tūsia, 'e te mau 'ati nō Getesemane, mai te hepohepo ato'a nō Torotota i ni'a i te sātauro. I reira, i te pae hope'a, 'ua nehenehe Iāna 'ia parau ē, « 'ua oti » (Ioane 19: 30). 'Ua fa'aoti 'Oia i Tāna 'ohipa i te tāhuti nei 'e 'ua tāpe'a e tae noa atu i te hope'a, ma te rave fa'aoti i te tūsia tāra'ehara.

I roto i te 'ō nō Getesemane 'ua pure 'Oia i te nā-'ō-ra'a ē, « e tā'u Metua ē, 'ia ti'a rā, e hōpoi 'ē atu i teie nei au'a, 'ia tupu rā tō 'oe hina'aro, 'eiaha tō'u » (Mataio 26:39).

I roto i te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau tē a'ohia nei tātou ē :

« Nā te reira mamae rahi i fa'atupu i roto iā'u, 'oia 'o te Atua, o tei hau a'e i te mau mea ato'a ra, i te rūrūtaina nō te māuiui, 'e 'ua tahe mai ra te toto na te mau poa ato'a, 'e 'ua māuiui i te tino 'e te vārua ato'a ho'i—'e 'ua hina'aro ho'i 'ia 'ore au 'ia inu i te au'a maramara 'e 'ōriorio atu—

« 'Ārea rā, 'ei hanahana tō te Metua, 'e 'ua inu vau 'e 'ua fa'aoti ho'i i tā'u mau fa'aineinera'a i te tamari'i 'a te ta'ata nei » (PH&PF 19:18-19).

'Ua parau Iesu i tōna ra Metua, « 'ua ha'amaita'i au ia 'oe i te ao nei ; 'ua oti iā'u te 'ohipa tā 'oe i hō mai nā'u e rave ra » (Ioane 17:4).

I HEA TŌ RĀTOU 'ĀFA'IRA'A IĀNA ? NĀ I. KIRK RICHARDS

I muri iho, i nī'a i te sātauro, « e 'ia inu a'era Iesu i taua vinega ra, 'ua parau maira, 'ua oti ; 'ua tāupe ihora tāna upo'o i raro, tu'u atura i tāna vārua » (Ioane 19:30).

'Ua haere mai Iesu i te fenua nei, 'ua tāpe'a i Tōna hana-hana 'ia nehenehe iāna 'ia rave i te tūsia tāra'ehara, 'e 'ua tāpe'a e tae noa atu i te hope'a.

'A ha'amana'o lāna nā roto i te 'ōro'a

I teie mahana te ha'amana'o nei tātou i te tūsia tāra'ehara 'a te Fa'aora nā roto i te mau tāpa'o nō te pane 'e te pape— mau tāpa'o nō Tōna tino 'e te toto—mai tei ha'amauhia i te tāmā'ara'a hope'a 'a te Fatu 'e Tāna mau 'Āpōsetolo.

« 'Ua rave ihora 'oia i te pane, ha'amaita'i atura i te Atua, vāvāhi ihora, tu'u atura ia rātou ra, nā 'ō atura, 'o tā'u tino teie e hōro'ahia nā 'outou nei, e nā reira 'outou 'ei mana'ora'a iā'u.

« 'E 'ua nā reira ato'a ho'i i te au'a 'ia oti a'e te tāmā'ara'a pō, nā 'ō atura, teie nei au'a, 'o te faufaa 'āpi ia i tō'u nei toto, e ha'amani'ihia nō 'outou nei » (Luka 22:19–20).

I roto i te Ioane 11:25–26 te tai'o nei tātou :

« Tei iā'u te ti'afa'ahoura'a 'e te ora, 'o te fa'aro'o mai iā'u ra, pohe noa ā 'oia e ora ā iā :

« E te ta'ata ora ato'a nei e fa'aroo iā'u ra, e 'ore roa atu ia e pohe ».

Tē tai'o ato'a nei tātou : « 'O vau te pane ora 'o tei pou mai mai te ra'i : 'o te amu i teie nei pane, e ti'a ia i te orara'a ; 'o tā'u pane e hōro'a atu, 'o tō'u ia tino, 'o tā'u ia e hōro'a 'ei ora nō tō te ao » (Ioane 6:51).

« Te ora nō tō te ao » 'o te ora mure 'ore ia.

E ti'a ia tātou 'ia fa'aineine ia tātou iho 'e tō tātou mau 'utuāfare i te mau hepedoma ato'a 'ia ti'amā nō te amu i te 'ōro'a 'e nō te fa'a'āpi i tā tātou mau fafau'a ma te 'ā'au tātarahapa.

Tē here nei te Metua 'e te Tamaiti ia tātou

'Ua tonono mai te Metua i Tāna Tamaiti i nī'a i te fenua nei—te aroha—nō te fa'ati'a Iāna 'ia fa'asātaurohia 'e nō te haere nā roto i te mau mea ato'a Tāna i haere. Te tai'o nei tātou i roto i te Ioane :

« Nā 'ō atura Iesu... 'o vau te e'a, te parau mau, 'e te ora : 'Aore roa 'e ta'ata e tae i te Metua ra, maori rā 'ei iā'u.

« 'Āhiri 'outou i 'ite nā iā'u, 'ua 'ite ato'a 'outou i tā'u Metua, 'e teie nei, 'ua 'ite 'outou iāna, 'e 'ua hi'o ho'i 'outou iāna » (Ioane 14:6–7).

« 'O te aroha mau teie, e 'ere rā e nā tātou i aroha atu i te Atua, oia rā tei aroha mai ia tātou nei, 'e 'ua tonono mai i tāna

TEAHA E FEAA, E TOMA NĀ J. KIRK RICHARDS

Tamaiti 'ei tāra'ehara i tā tātou nei hara » (1 Ioane 4:10).

Tāra'ehara 'o te fa'a'āfarora'a 'aore rā e fa'ahaura'a ia.

'Ei fa'aotira'a

Te ta'ata ato'a 'o te haere mai i te fenua nei 'e tei fāri'i i te hō'ē tino tāhuti e ti'afa'ahou mai ia, e ti'a rā ia tātou 'ia ha'a nō te fāri'i i te ha'amaita'ira'a nō te fa'ateiteira'a nā roto i tō tātou ha'apa'o maita'i, tō tātou ti'amāra'a, 'e tō tātou tātarahapara'a. E fāitohia mai ia te aroha ma te parau-ti'a, ma te fa'ati'ara'a i te tātarahapara'a.

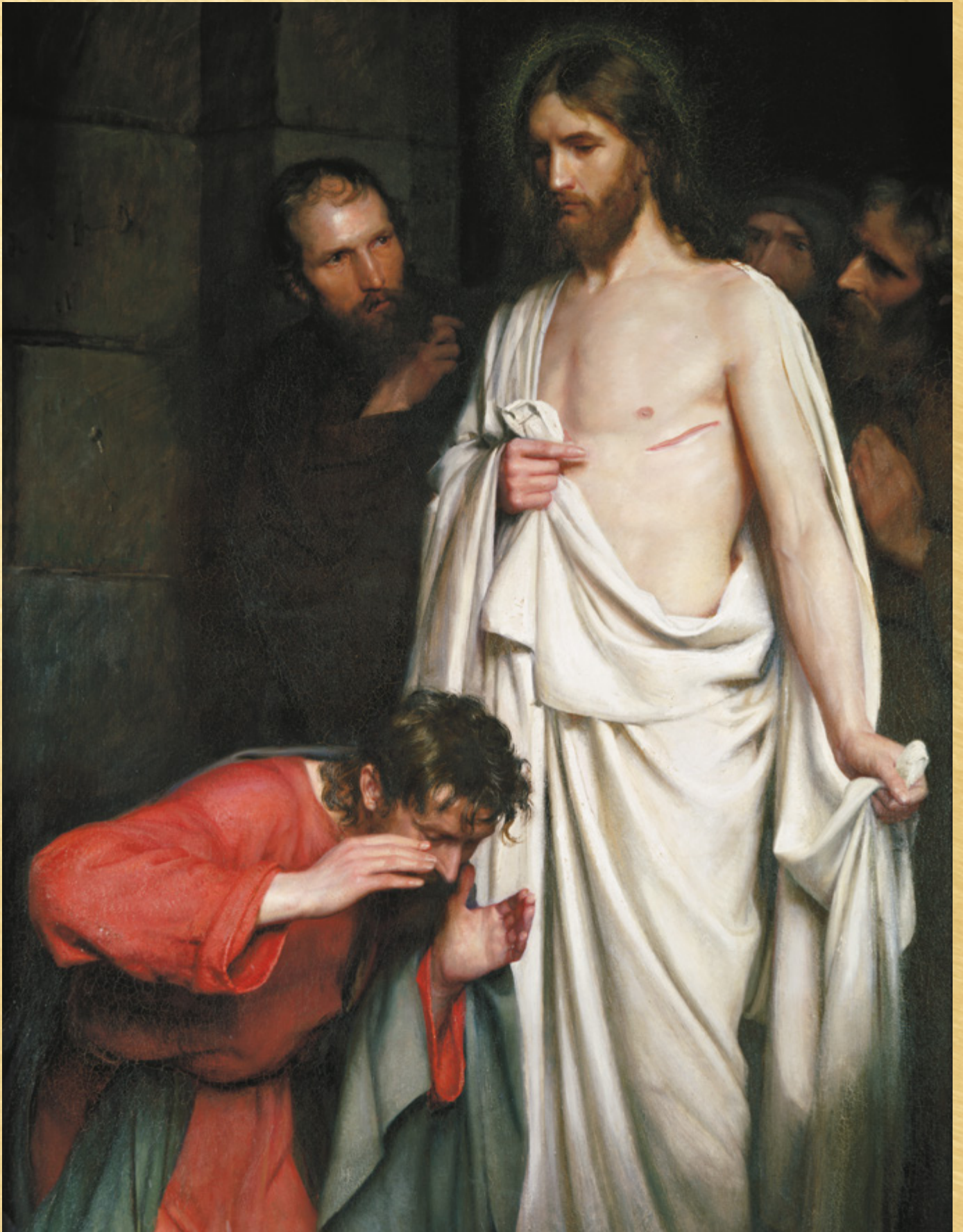
Nō te mea ho'i ē 'ua mā'iti tātou 'ia pe'e 'e 'ia fāri'i ia Iesu Mesia 'ei Tāra'ehara nō tātou, e rave ia tātou i Tōna ra i'oa i nī'a iho ia tātou i te taimē bāpetizora'a. 'Ua rave tātou i te ture nō te ha'apa'ora'a. 'Ua fafau tātou ē e ha'amana'o noa ā tātou iāna 'e e ha'apa'o i Tāna mau fa'auera'a. E fa'a'āpi tātou i te fafau'a i te mau sābati ato'a i te taimē e rave ai tātou i te 'ōro'a.

Nā roto i te fa'a'āpīra'a i tā tātou mau fafau'a, 'ua hōro'ahia ia tātou te fafau'a ē e vai noa ā Tōna ra Vārua ia tātou nei. Mai te mea e fa'ati'a tātou i Tōna Vārua 'ia haere mai i roto i tō tātou orara'a, e nehenehe ia ia tātou 'ia ho'i atu i mua i te aro 'o te Metua i te Ao ra e Tāna Tamaiti, ia Iesu Mesia, o teie ho'i tā Rāua 'opuara'a nō tātou—te 'opuara'a nō te fa'aorara'a. ■

Nō roto ma'i i te hō'ē a'ora'a, « Te Tāra'ehara », i hōro'ahia i te ha'api'ipi'ira'a nā te mau peresideni misiōni 'āpi i te Pū Ha'api'ipi'ira'a Misiōnare nō Provo i te 24 nō tiunu 2008.

NOTA

1. *Te mau Ha'api'ira'a 'a te mau Peresideni 'o te Ēkālesia: Iosepha Semita* (2007), 49.

TE ti'afa'ahoura'a o Iesu Mesia 'E TE MAU PARAU MAU NŌ NI'A I TE TINO

Nā David A. Edwards

Te mau ve'a a te 'Ēkālesia

« Ua parau 'Oia, 'ua oti : 'ua taupe ihora tāna upo'o i raro, tu'u atura i tāna vārua » (Ioane 19:30).

I taua taime ra, 'ua fa'aru'e mai te vārua 'o Iesu Mesia i Tōna ra tino—te hō'ē tino tei fa'a'orama'i i te māuiui 'ia nehenehe Iāna 'ia 'aufau nō te mau hara 'a te ta'ata ato'a 'e 'ia tauturu ia rātou i roto i tō rātou mau paruparu (hi'o Alama 7:12-13). 'Ua tātarahia mai taua tino ra, tei riro i teie nei 'ei fāri'i pau, mai te sātauro mai, 'ua pū'ohuhia i roto i te mau 'ahu, 'e 'ua tu'uhia i te pae hope'a i roto i te hō'ē mēnema. I te toru o te mahana, 'ua ha'afātata atu te mau vahine i te mēnema 'e 'ua haere mai ra nō te fa'ahope i te mau fa'aineinera'a nō taua tino ra.

'Ua haere 'ē atu rā te tino.

'Ua riro te 'itera'a i te mēnema 'aore e ta'ata te ha'amatarā'a noa ia. 'Ua 'ite Maria Magadala, te mau 'āpōsetolo, 'e e rave rahi atu ā i muri mai i te tahi temeio : Iesu Mesia, tei ti'afa'ahou mai, tei maita'i roa, i roto i te huru ta'ata mau.

'Ua ha'apāpū te Fa'aora ē 'ia 'ite pā'āto'a te feiā tei 'ite mata atu Iāna i muri iho Tōna ti'afa'ahoura'a e aha rā te huru o Tōna ra tino. 'Ua ani 'Oia i te mau 'āpōsetolo, ei hi'ora'a, 'ia tāpe'a i Tōna tino 'ia nehenehe 'ia pāpū ia rātou iho ē e ta'ata 'Oia e 'ere rā te hō'ē noa

vārua (hi'o Luka 24:26-40).¹ 'Ua 'amu ato'a 'Oia i te mā'a 'e o rātou (hi'o Luka 24:42-43).

'A rave fa'aoti ai te mau 'āpōsetolo i tā rātou fa'auera'a 'ia poro i te 'evanelia, 'ua fa'aruru rātou i te pāto'ira'a 'e te hāmani-'inora'a, te tahi o te reira nō te mea ia 'ua ha'api'i rātou 'e 'ua ti'afa'ahou mai Iesu Mesia 'e e ti'afa'ahou mai te ta'ata nā roto i te reira (hi'o Te 'Ohipa 4:1--3).

Mai te reira mai tau e tae roa mai i teie mahana, 'ua riro te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia 'ei tufa'a faufa'a rahi roa i roto i te parau poro'i e porohia nei e Tāna 'Ēkālesia i tō te ao nei. Mai tā te peropheta Iosepha Semita i ha'api'i, « Te mau parau tumu nō tō tātou ha'apa'ora'a 'o te 'itera'a pāpū ia 'o te mau 'āpōsetolo 'e te mau peropheta, nō ni'a ia Iesu Mesia, 'e 'ua pohe 'Oia, 'ua tanuhia 'Oia, 'e 'ua ti'afa'ahou mai i te toru o te mahana, 'e 'ua haere atu i ni'a i te ra'i ; 'e te tahi atu mau mea ato'a nō ni'a i tō tātou ha'apa'ora'a 'e mau hu'ahu'a ana'e ia nō te reira ».²

E tauturu te ti'afa'ahoura'a 'ia pāhono i te mau uira'a tumu nō ni'a i te natura 'o te Atua, tō tātou natura 'e tō tātou aura'a e te Atua, te tumu nō teie orara'a, 'e tō tātou ti'aturira'a ia Iesu Mesia. Teie te tahi mau parau mau tei ha'apāpūhia mai e te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia.

Nā roto i Tōna ti'afa'ahoura'a, 'ua ha'api'i mai Iesu ia tātou i te mau parau mau faufa'a rahi nō ni'a i te tino.

Te ta'ata o te pāto'i i te mana'o nō te hō'ē Atua e tino tōna, te pāto'i rā ia 'oia i te Mesia tāhuti' e tei ti'afaahou »
—Elder Jeffrey R. Holland

E tino hanahana tō te Metua i te Ao ra

'Ua niu-pāpū-hia te mana'o ē e hōho'a ta'ata tō te Atua i roto i te Bibilia,³ i roto ato'a i te mana'o ta'ata, e rave rahi rā mau peu fa'aro'o e ha'apa'ora'a tei pāto'i i te reira nō te hō'ē Atua rā « 'aore e tino, 'aore e mau tufa'a, 'e 'aore ho'i e mau hia'ai »,⁴ nō te mea ho'i ē i roto i teie hi'ora'a, e mea 'ino 'aore rā e mea mau 'ore te tino ('e te māteria) are'a te vārua, te ferurira'a, 'aore rā te mau mana'o o te 'a'o mau ia o te ta'ata 'aore rā te tupura'a mau.

Auē ia te 'ohie 'e te māere, o te heheura'a i taua taima ra nō nī'a i te natura 'o te Atua nā roto mai i Tāna Tamaiti, ia Iesu Mesia.

I roto i Tāna tāvinira'a, 'ua parau te Fa'aora, « 'o tei hi'o mai iā'u ra, 'ua hi'o ia i te Metua » (Ioane 14:9). E parau mau roa te reira i muri a'e i Tōna ti'afa'ahoura'a ma te hō'ē tino maita'i roa, te tāhuti 'ore, tei fa'a'ite mai ē « e tino i'o 'e te ivi tō te Metua mai te au iho i tō te ta'ata nei te huru : 'E te Tamaiti ato'a ho'i » (PH&PF 130:22).

'Ua heheuhia mai ia te natura tino 'o te Metua i te Ao ra. Mai tā Iosepha Semita i ha'amāramarama mai i muri iho, « te mea 'aore e tino 'aore rā e mau tufa'a e 'aore ia e faufa'a. 'Aita e Atua 'ē atu i te ra'i maori rā te Atua e 'i'o 'e e ivi Tōna ». ⁵

Teie tā Elder Jeffrey R. Holland nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo i parau :

« Mai te mea e mea hina'aro-'ore-hia 'e e mea au-'ore-hia te fāri'ira'a i te hō'ē tino e te mau Atua, nō te aha ia te Fa'aora 'o te ta'ata nei i fa'aora ai i Tōna tino mai te pohe mai 'e te mēnema, ma te ha'apāpū ē e 'ore roa te reira e fa'ata'a-'ē-fa'ahou-hia i Tōna vārua i te tau 'aore rā e a muri noa atu ? Te ta'ata o te pāto'i i te mana'o nō te hō'ē Atua e tino tōna, te pāto'i ra ia 'oia i te Mesia tāhuti 'e tei ti'afaahou ». ⁶

E Mana Hope, e 'Ite Hope, 'e e Here Hope tō te Metua i te Ao ra

'Ua heheu-ato'a-hia mai te mau maita'i rahi nō te huru 'o te Metua i te Ao ra nā roto i te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia. Mai tā Elder D. Todd Christofferson nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo i parau, « nō te mea e parau mau te ti'afa'ahoura'a 'o te Mesia, 'ua mure atura ia te parau nō te fē'a'ara'a i te pūai raurau, te 'ite raurau 'e te 'ā'au maita'i ho'i 'o te Atua te Metua—teie hōro'a mai i Tāna Tamaiti Fānau Tahī nō te fa'aora i teie nei ao ». ⁷

'Ua fa'a'itehia mai te mana, te 'ite, 'e te maita'i o te Atua nā roto i te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia, tei fa'a'ite mai i te tāpa'o 'o te pa'ari 'e te here i roto i te 'opuara'a 'a te Metua i te Ao ra 'e i Tōna ('e Tāna Tamaiti) 'aravihi i te fa'atupura'a i te reira.

E mau tamari'i tātou nā te Atua

Mai tā te bibilia i ha'api'i mai ia tātou, 'ua hāmanihia tātou « ma te hōho'a 'o te Atua ra... 'o te tāne 'e te vahine » (Genese 1:27). 'Ua ha'apāpū mai te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia i teie nei parau mau. 'Oia mau, i te hora iho 'o Tōna ti'afa'ahoura'a, 'ua ha'apāpū mai Iesu Mesia i tō tātou aura'a e te Metua i te Ao ra, i te nā-'ō-ra'a mai ē, « te haere nei au i tā'u Metua, 'e tō 'outou Metua; 'e i tā'u Atua ra 'e tō 'outou Atua ra » (Ioane 20:17; 'āpitihia atu te ha'apāpūra'a).

'Ua heheu mai te Fa'aora e mea fātata roa te Atua i te ta'ata i roto i tō rātou huru. 'Ua riro te huru mau nō tō tātou tino mai tō te vārua ato'a, ⁸ 'e 'ua hāmanihia tō tātou vārua ma te hōho'a 'o te Atua nō te mea o tera ia te natura o te aura'a metua-tamari'i.

Te tino o hō'ē ia hōro'a hanahana 'e tautururā'a

Nā roto i Tōna ti'afa'ahoura'a, 'ua fa'a'ite mai te Fa'aora ia tātou ē te hō'ē tino tāhuti o te hō'ē ia tufa'a mau nō te ti'ara'a mure 'ore 'o te Atua 'e Tāna mau tamari'i. Mai tā te Fatu i heheu atu ia Iosepha Semita, « e mea mure 'ore te mau mea ri'i tumu, 'e te vārua 'e te mau mea ri'i tumu ra, 'ia vai fa'ata'a-'ore-noa-hia ra, e fāri'i ia i te 'ira'a nō te 'oa'oa » (PH&PF 93:33). E 'āpiti teie nei tū'atira'a fa'ata'a-'ore-hia i te vārua 'e te mea ri'i tumu nō te riro mai 'ei hō'ē tino tāhuti 'ore, 'ino 'ore, hanahana, 'e te maita'i roa—te huru tino ana'e e nehenehe e fāri'i i te 'ira'a o te 'oa'oa tei mauhia e te Atua.

I te tahi atu rā hi'ora'a, i muri a'e i te fāri'ira'a i te hō'ē tino tāhuti 'e tei fa'ata'a-'ē-hia i muri iho nō te tomo atu i roto i te ao vārua, « e 'ua [hi'o] noa te feiā pohe i te... ta'a-'ē-maoro-ra'a o tō rātou mau vārua i tō rātou mau tino mai te tīfira'a te huru » (PH&PF 138:50; hi'o ato'a PH&PF 45:17).

'Ua riro ato'a tō tātou mau tino tāhuti 'ei tufa'a faufa'a rahi nō te 'opuara'a 'a te Metua i te Ao ra 'e e hōro'ara'a hanahana. I te taime 'a haere mai ai tō tātou mau vārua nō te orara'a mātāmua i ni'a i teie fenua, 'ua « 'āpitihia atu » (Aberahama 3:26) i te hō'ē tino. Mai tā te peropheta Iosepha Semita i ha'api'i mai : « 'Ua haere mai tātou i ni'a i teie nei fenua 'ia nehenehe ia tātou 'ia fāri'i i te hō'ē tino 'e 'ia pūpū mā atu i te reira i mua i te Atua i roto i te bāsileia tīretiera ra. Te parau tumu fa'ahia-hia roa nō te 'oa'oa o te fāri'ira'a ia i te hō'ē tino. 'Aita tō te diabolō e tino, 'e o te reira tāna fa'au'ara'a ».⁹

Mai tā Elder David A. Bednar nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo i ha'api'i mai : « Aua'e te tino tāhuti e ti'a ai ia tātou 'ia fāri'i i te 'itera'a 'ā'ano 'e te hōhonu 'e te pūai o te 'ore roa e roa'a ia tātou i roto i tō tātou orara'a hou te tāhuti nei. Nō reira, nā tō tātou tino 'i'o e fa'ananea i tō tātou mau aura'a e te tahi atu mau ta'ata, tō tātou ti'ara'a 'ia 'ite 'e 'ia rave i te parau mau, 'e tō tātou ti'ara'a 'ia ha'apa'o i te mau parau tumu 'e te mau 'ōro'a

'o te 'evanelia 'a Iesu Mesia. I te ha'api'ira'a 'o te tāhuti nei tātou e ha'api'i ai i te parau nō te mārū, nō te here, te maita'i, te 'oa'oa, te 'oto, te pe'ape'a, te māuiui, 'e tae noa atu i te mau tāmatarā'a o te tino huma, nō te fa'aineine ia tātou nō te tau 'a muri atu. E parau poto noa tātou ē, tē vai nei te mau ha'api'ira'a o te ti'a ia tātou 'ia 'apo, 'e te mau 'itera'a o te ti'a ia tātou 'ia fāri'i, mai tā te mau pāpa'ira'a e parau ra ē, "ia au i te tino nei" (1 Nephi 19:6; Alama 7:12–13) ».¹⁰

Ta'a 'ē noa atu i te reira, mai tā te peropheta Iosepha Semita i ha'api'i mai, « te mau ta'ata ato'a e tino tō rātou e mana ia tō rātou i ni'a i te mau ta'ata 'aita tō rātou e tino ».¹¹ E nehenehe tā Sātane e fa'ahema ia tātou, e'ita rā e nehenehe iāna 'ia fa'ahemo. « Aita tō te diabolō e mana i ni'a iho ia tātou maori rā 'ia fa'ati'a ana'e tātou iāna ».¹²

I te pae hope'a, e tauturu ia te hōro'ara'a o te hō'ē tino maita'i e tei ti'afa'ahou mai 'ia 'ore tātou e noa'ahia i te mana 'o Sātane e a muri noa atu. 'Ahiri 'aita e ti'afa'ahoura'a, « e riro tō tātou mau vārua i... te diabolō, e 'ore ho'i 'oia e ti'afa'ahou mai. 'E e riro tō tātou mau vārua mai iāna te huru, 'ei diabolō, 'e

'Ua riro ato-
'a tō tātou
mau tino tāhuti 'ei
tufa'a faufa'a rahi
nō te 'opuara'a 'a te
Metua i te Ao ra 'e
e hōro'ara'a hana-
hana. I te taime 'a
haere mai ai tō tātou
vārua nō te orara'a
mātāmua i ni'a
i teie fenua, 'ua
« 'āpitihia atu »
(Aberahama 3:26)
i te hō'ē tino.

'ei melahi nā te diabolō, e tāpū-'ē-hia i te mata 'o tō tātou Atua, 'e e pārahi i 'ō te metua 'o te mau ha'avare, i roto i te 'oto rahi mai tōna ra te huru » (2 Nephi 9:8-9).

E 'ere te vārua 'e te tino e mau 'enemi

Noa atu e mea tā'a 'ē rāua; e 'ere te vārua 'e te tino e mau melo nō 'ō mai i nā ao tā'a 'ē 'e te 'āfaro 'ore. Mai tā Iosepha Semita i ha'api'i, « Aore te mea o te mātēria mātēria 'ore e vai nei. 'O te vārua ra e mātēria ia, tera rā e mea maita'i a'e e 'aore rā e mea āteatea a'e, 'e e 'ite-ana'e-hia te reira nā roto i te mau mata āteatea a'e ra ; 'aita i ti'a ia tātou ia 'ite i te reira ; āre'a rā ia fa'a'āteatea-roa-hia tō tātou mau tino e 'ite ia tātou e e mātēria te mau mea ato'a » (PH&PF 131:7-8).

I roto i Tōna huru hanahana, ti'afa'ahou, 'ua riro o Iesu Mesia 'ei fa'ahōho'ara'a i te 'āpitira'a maita'i o te vārua 'e te tino, fa'a'itera'a ia tātou e « te vārua 'e te tino ra o te 'ā'au ia 'o te ta'ata nei » (PH&PF 88:15). I roto i teie orara'a tē tūtava nei tātou 'ia « ha'apa'o tāmau i te mau mea 'o te vārua » 'eiaha rā « 'ia ha'apa'o tāmau i te mau mea 'o te tino nei » (2 Nephi 9:39), 'ia « tātara 'ē atu i te ta'ata tino nei » (Mosia 3:19), 'e 'ia « tāpe'a i tō te tino hina'aro ato'a » (Alama 38:12). 'Aita rā te reira e parau mai nei e mau 'enemi te vārua 'e te tino. Mai tā Iesu i fa'a'ite mai ia tātou, 'eiaha te tino 'ia au-'ore-hia 'e 'ia fa'ateiteihia, 'ia ha'avihia rā 'e 'ia fa'atauhia.

E tumu faufa'a rahi tō te orara'a i roto i te hō'ē tino tāhuti

Te ferurira'a ē e tāmatarā'a teie nei orara'a e aura'a rahi ia 'ia hi'o ana'e tātou i te mea tā tātou i 'ite nō ni'a i tō tātou orara'a na mua atu 'e i muri mai. I ora nā tātou 'ei mau

vārua hou 'a haere mai ai tātou i ni'a i te fenua nei, 'e 'ua 'opua te Metua i te Ao ra e 'ia riro tātou mai Iāna ra te huru 'e 'ia ora e a muri noa atu 'e tō tātou mau tino tāhuti. Tē parau mai nei teie mau parau mau ē tō tātou tau tāmatarā'a i roto i teie mau tino tāhuti e 'ere ia i te mea fa'ahēphōia e aura'a 'e e tumu mau tō te reira.

Mai tā Elder Christofferson i ha'amāramarama : « Nā roto i tā tātou mau ma'itira'a, e fa'a'ite ia tātou i te Atua ('e ia tātou iho) tā tātou fa'aotira'a 'e tō tātou 'aravihi 'ia ora i Tāna ture tiretiera i rāpae au i Tōna aro 'e i roto i te hō'ē tino tāhuti 'e tō te reira mau mana, mau hia'ai 'e mau hina'aro ato'a. E nehenehe ānei ia tātou 'ia ha'avī i te tino 'ia riro te reira 'ei mauha'a 'eiaha rā 'ei fa'atere i te vārua ? E nehenehe ānei ia tātou 'ia fāri'i nō te tau 'e 'a muri atu i te mau mana atua, 'oia ato'a te mana nō te hāmani i te ta'ata ? E ha'avī ānei tātou tāta'itahi i te 'ino ? 'O rātou o tei na reira 'ua fāri'i ia i te hanahana i ni'a i tō rātou upo'o a muri 'e a muri noa atu' [Aberahama 3:26]—te hō'ē tufa'a faufa'a rahi nō taua hanahana ra, 'o te hō'ē ia tino te ti'afa'ahou mai, 'ei mea mure 'ore 'e te hanahana ».¹³

E mea faufa'a rahi tā tātou mau 'ohipa i roto i tō tātou nei tino, mai tō tātou mau aura'a te tahi 'e te tahi, nō te mea e hi'ora'a te reira nō te mau mea o te tupu mai. Mai tā Iosepha Semita i ha'api'i mai « e te aura'a e vai nei i rōtopu ia tātou i 'ō nei e vai ia te reira iho aura'a i reira, tera ra e 'āpitihia atu te reira i te hanahana mure 'ore, 'aore ia tātou e māuruuru nei i te reira huru hanahana i teie nei » (PH&PF 130:2).

E ti'aturi tō tātou ia Iesu Mesia.

Mai te taimē i 'itehia ai te mēnema 'aore e ta'ata, 'ua 'āfa'i mai te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia i te ti'aturira'a nō te

Iroto i Tōna huru hanahana, tei ti'afa'ahou, 'ua riro 'o Iesu Mesia 'ei fa'ahōho'ara'a i te 'āpitira'a maita'i 'o te vārua 'e te tino, e fa'a'itera'a ia tātou ē « te vārua 'e te tino ra o te 'ā'au ia 'o te ta'ata nei » (PH&PF 88:15).

Mai te taimē
 te mēnema 'aore e
 ta'ata, 'ua 'āfa'i mai
 te ti'afa'ahoura'a
 'o Iesu Mesia i te
 ti'aturira'a nō te mea
 'ua 'ite tātou i roto i
 Tōna ti'afa'ahoura'a
 i tō tātou iho
 ti'afa'ahoura'a.

mea 'ua 'ite tātou i roto i Tōna ti'afa'ahoura'a i tō tātou iho ti'afa'ahoura'a, i reira « e fa'aho'ihia mai ia [tātou] tā [tātou] ato'a mau 'erera'a i te ti'afa'ahoura'a, 'ia tāmāu noa rā tātou i te ha'apa'o ».¹⁴

'Ua nehenehe i te mau 'āpōsetolo mātāmua 'a te Fa'aora 'ia fa'a'ite i te hō'ē 'itera'a pāpū mata'u 'ore nō Tōna ti'afa'ahoura'a nō te mea 'ua 'ite rātou 'e 'ua fāfā i Tōna tino. E 'ere noa rā te reira ana'e. Mai ia Iesu Mesia tei fa'aora i te mau ma'i nō te tino nō te fa'a'ite ē e mana Tōna nō te fa'a'ore i te hara (hi'o Luka 5:23-25), 'ua riro Tōna ti'afa'ahoura'a—te tāpa'o mau nō Tōna mana 'ia upo'oti'a i ni'a i te pohe tino—'ei ha'apāpūra'a i Tōna mau 'āpe'e i Tōna mana 'ia upo'oti'a i te pohe vārua. Te mau fafaura'a Tāna i hōro'a i roto i Tāna mau ha'api'ira'a—te fa'a'orera'a hara, te hau i roto i teie orara'a, te ora mure 'ore i roto i te bāsileia 'o te Metua—e mea mau 'ia 'e 'ua aueue 'ore tō rātou ra fa'aro'o.

« E 'aita ho'i te Mesia i fa'ati'ahia ra, e mea faufa'a 'ore

tō [tātou] fa'aro'o » (1 Korinetia 15:17). Nō te mea ho'i ē e 'ua ti'a mai 'Oia mai te pohe mai, e nehenehe 'ia ia tātou « e tia'i ia fa'ati'ahia [tātou] i te ora mure 'ore, nō tō [tātou] fa'aro'o iāna mai te au i tei parauhia maira » (Moroni 7:41).

I roto i Tōna orara'a tāhuti nei, 'ua ani manihini Iesu Mesia i te ta'ata 'ia pe'e atu Iāna. I muri a'e i Tōna pohe 'e te ti'afa'ahoura'a, 'ua māmarama atu ā te fā hope'a. Mai te mea, nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau ture 'e te mau 'ōro'a nō te 'evānelia, e fa'atupu tātou i te hō'ē « vārua tiretiera » i roto ia tātou, e nehenehe 'ia ia tātou 'ia « fāri'i i te reira iho tino o tei te huru tāhuti nei » 'e 'ia « fa'a'ana'anaehia e te hō'ē tufa'a o te hanahana tiretiera [e] e fāri'i ai i te reira, 'oia te 'i-roa-ra'a » (PH&PF 88:28-29). 'Ua fa'a'ite mai 'Oia i te e'a. 'O 'Oia te e'a. Nā roto i Tōna mana—nā roto i Tōna tāra'ehara 'e te ti'afa'ahoura'a—e noa'a ai teie 'ira'a tiretiera, e tei roto 'ia te 'ira'a o te 'oa'oa i roto i te hō'ē tino tei ti'afa'ahou mai. ■

TE MAU NOTA

1. I tō Iesu Mesia fāra'a i te nuna'a i roto i te Ao 'Āpī, 'ua ani 'Oia ia rātou—e rave rahi tauasini 'o rātou—'ia haere mai, « tāta'itahi », e fāfā i Tōna na rima, 'āvae, 'e te 'ao'ao 'ia nehenehe ia rātou 'ia 'ite mata ē 'ua fāfā 'e 'ua 'ite rātou i te Fatu tei ti'afa'ahou mai (hi'o 3 Nephi 11:14-15; 18:25).
2. *Te mau Ha'api'ira'a 'a te mau Peresideni 'o te 'Ēkalesia : Iosepha Semita* (2007), 57.
3. Hi'o Genese 1:27; Exodo 33:11; Te 'Ohipa 7:56.
4. Noa atu tē vai nei hō'ē ā mau mana'o i roto

- i te mau hiro'a keresetiano mātāmua, nō roto mai teie fa'ahitira'a ta'a 'ē i nā e Toru 'Ahuru ma Iva Hiro'a 'a te 'Ēkalesia Peretāne (1563).
5. *Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 48.
6. Jeffrey R. Holland, « Te hō'ē ana'e Atua mau ra 'e 'o Iesu Mesia Tāna i tonono mai » *Liahona*, Novema 2007, 42.
7. D. Todd Christofferson, « Te ti'afa'ahoura'a 'o Iesu Mesia », *Liahona*, Me 2014, 113.
8. 'Ua riro te heheura'a 'o Iesu Mesia i te orara'a mātāmua 'ei 'itera'a pāpū nō te reira, nō te mea te fa'a'ite mai nei te reira i te tino

- 'o Tōna vārua mai te huru ta'ata te huru (hi'o Etera 3:16).
9. *Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 211.
10. David A. Bednar, « Te ti'aturi nei mātou ē, e mea ti'a i te ta'ata 'ia ora ma te vi'ivi'i 'ore », *Liahona*, Me 2013, 41.
11. *Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 211.
12. *Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 214.
13. D. Todd Christofferson, « Nō te aha te fa'aipoipora'a, nō te aha te 'utuāfare », *Liahona*, Me 2015, 51.
14. *Mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 51.

NĀ MARIA E TORU I TE MĒNEMA, NĀ WILLIAM-ADOLPHE BOUGUEREAU SUPERSTOCK.COM

Haeere mai Tāna

Ma te 'ā'au putapū ♩. = 44-48

Mau parau nā Steven K. Jones
Pehe nā Michael F. Moody

mp

1. Ha -
(2.'Ua)
(3.'Ua)

5

R.A.

e - re mai 'oi - a ia tā - tou nei, Tā - pe - 'a (i) te mau vā - ru -
o - ra 'o - ia mai te ta - 'a - ta. 'Ua 'i - te 'oi - a i
o - ra 'oi - a mai ia tā - tou nei, E hō - ro - 'a 'oi - a

8

rall.

a a - to - 'a, Fa - 'a - 'a - ma i te o - ra; Fa -
te au - pu - ru; 'Ua ma - mae i te tā - hu - ti nei; 'Ua
i te o - ra. E tā - mā 'o - ia i te ha - ra Nō

11

a tempo

'a - 'ā - fa - ro (i) te pe - 'a - pe - 'a. Hae - re mai Iā -
fa - 'a - o - ra (i) te 'ā - 'au 'o - to. Hae - re mai Iā -
tei ma - rū 'e tei pe - 'e Iā - na. Hae - re mai Iā -

2

14

na. _____
na. _____ 'Ei Iā - na. I - te Iā - na. _____ E
na. _____

17

'ā - 'au ma - rū 'e te ha - 'e - ha - 'a. Hae - re mai Iā -

20

na. _____ 1, 2. 3. _____
2. 'Ua
3. 'Ua Hae -

23

rall.
re mai Iā - na ra. _____

© 2016 nā Steven K. Jones 'e 'o Michael F. Moody. Fatura'a pāruhuia.
E nehenehe teie hīmene e nene'ihia nō te tahi fa'a'ohipara'a poto noa, 'eiaha nō te ho'o i roto i te 'Ēkālesia 'e i te fare.

HŌ'Ē 'Ē'ATURU NŌ TE ti'aturirāa 'E TE fa'aoraraa

*Nā roto i te tautu-
rura'a tano, e nehe-
nehe i te mau ta'ata
tei māferahia e 'ite
i te fa'aorara'a tei
hina'aro-hōhonu-hia
e rātou.*

Nā Nanon Talley

LDS Family Services nō Texas, Fenua Marite

Aferuri na ē te ti'a nei 'outou i te hiti 'o te hō'ē pari (falaise) 'e te hina'aro nei 'outou e haere i te tahi atu pae 'o te hō'ē 'āfa'a hōhonu i reira te 'oa'oa rahi e 'āfa'a mai ai ia 'outou mai tei parauhia ia 'outou. 'A imi ai 'outou i te hō'ē 'ē'a nō te haere atu, e 'ite atu 'outou i te hō'ē ha'aputurā'a tauiha'a nō te patu i te hō'ē 'ē'aturu nō te haere atu i te tahi pae o te 'āfa'a, mai te mea e patu-ti'a-hia te reira.

Mai te peu e 'aita 'outou i 'ite e nāhea i te patu i te 'ē'aturu, e faufa'a 'ore ia te mau tauiha'a 'e e riro ia 'outou i te māuruuru 'ore 'e i te fa'aea noa ma te rāve'a 'ore. Mai te mea rā e tauturuhia 'outou e te tahi ta'ata 'aravihi nō te patu i te mau 'ē'aturu, e nehe-nehe ia tō 'outou 'ite 'e te māramarama e tupu i te rahi 'e e nehenehe ia te 'ohipa i te fa'aotihia.

Hau atu i te 18 matahiti i teie nei, tā'u 'ohipa 'o te hōro'ara'a ia i te mau mauiha'a 'e te arata'ira'a nō te tauturu i te mau ta'ata 'ia haere nā ni'a atu i te 'āpo'o nō te māuiui i te pae 'ā'au 'e te ferurira'a. O te mau ta'ata ato'a tā'u i tauturu, e au ē 'aita atu e mau ta'ata tei mamae rahi roa maori rā 'o rātou tei māferahia. 'Ua 'ite au i te hope'ara'a o teie nei fifi i ni'a i te 'aravihi o te ta'ata 'ia fa'a'oroma'i e tae noa atu i te hope'a.

Ārea rā, 'ua 'ite ato'a vau ē e noa'a te māmara'a i tō tātou mau 'arora'a 'e mau māuiui nā roto i tō tātou Fa'aora. Nā tōna aroha e fa'ati'a mai i te ta'ata mai roto mai i te pōuri e tae atu i te māramarama.

Nō te aha te māferara'a e fa'atupu ai i teie huru mamae rahi ?

Tē parau mai nei te feiā tei māferahia i tō rātou orara'a tei 'i i te mana'o hepohepo, te fē'a'a, 'e te tahi atu mau mana'o māuiui hōhonu. 'Ua tauturu te peresideni Gordon B. Hinckley (1910--2008) ia tātou 'ia māramarama i te tumu e fa'atupu ai te māferara'a i taua huru māuiui hōhonu ra :

« Tē vai nei te peu 'ino 'e te faufau 'o te māferara'a. E'ita e noa'a i te 'itehia. 'Ua riro te reira 'ei tū'itora'a i te peu maita'i e vaira i roto i te mau tāne 'e te mau vahine ato'a. O te hō'ē ia 'ofatira'a i te mea mo'a 'e te hanahana. E ha'apau te reira i te orara'a 'o te mau tamari'i. E tītauhia 'ia fa'ahapahia te reira 'e e ti'a 'ia fa'a'utu'a-'ū'ana-hia te reira.

« Ia vai te ha'amā i ni'a i te tāne 'aore rā te vahine o tei hāmani 'ino i te hō'ē tamari'i na roto i te māferara'a. 'Ia nā reira 'oia, e'ita te ta'ata māfera e fa'atupu noa i te mamae rahi. E ti'a ato'a rā 'oia 'ia fa'ahapahia i mua i te Fatu ».¹

Te mana nō te hāmani i te tamari'i o te hō'ē ia mana mo'a 'e te hanahana tā tō tātou Metua i te Ao ra i hōro'a i Tāna mau tamari'i. 'Ua ha'api'i Elder David A. Bednar nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo : « E mea faufa'a rahi i te pae vārua te mana nō te hāmanira'a i te tamari'i... Nā tō tātou Metua i te Ao ra 'e Tāna Tamaiti

Here i poiete i te mau mea ato'a, 'e 'ua tu'u mai rāua i te hō'ē tuha'a o tō rāua mana poiete i roto ia tātou nei ».² E nō reira, e 'ere ia i te mea māere, nō te aha te 'ofatira'a i teie mana mo'a e « ti'a ai 'ia fa'ahapa-'ū'ana-hia ai » e fa'atupu ai i te « mamae rahi ».

Ta'ara'a i te mamae

Te māfera o te hō'ē ia aura'a fāri'i-'ore-hia e fa'a'ohipa i te mau peu tāpe'ara'a 'aore rā te tāpe'a-'ore-ra'a i roto i te reira e fa'a'ohipa ai te hō'ē ta'ata nō te fa'amāha i te hia'ai tino 'o te tahi atu ta'ata. E mea pinepine, te feiā tei māferahia i te vaihohia ma te mana'o 'āhuehue 'e te mau mana'o ti'amā 'ore 'e te ha'amā tei riro e mea teimaha roa 'ia amo. E mea pinepine te māuiui 'e te mamae 'o te feiā tei māferahia i te fa'arahihia 'e te mau parau tei ha'amauhia i roto i te hō'ē ta'a 'ore 'o te māfera e te mau mea e tupu mai i muri iho. 'Ua fa'ahapahia te tahi i te ha'avarera'a 'aore rā 'ua parauhia atu e nā rātou ho'i te hape i tupu ai te māfera. 'Ua arata'i-hape-hia te tahi 'ia ti'aturi ē e ti'a ia rātou 'ia tātarahapa, mai te mea ra ē 'ua hara rātou nō tō rātou māferara'ahia.

E rave rahi mau hōani tā'u i fāri'i tei māferahia i tō rātou ra na'ina'ira'a 'aore rā 'āpīra'a, tei parauhia ē « vaiho atu te reira i te hiti », « 'ia vaiho atu te reira i muri », 'aore rā « 'ia fa'a'ore 'aore rā 'ia ha'amo'e atu i te reira ». E nehenehe teie mau huru fa'ahitira'a parau—nō roto mai ihoa rā i te mau hoa piri, te mau melo nō te 'utuāfare, 'aore rā te feiā fa'ate-re 'o te 'Ēkālesia—e arata'i i te ta'ata tei māferahia 'ia huna roa atu i te reira 'e i te ha'amā 'eiaha rā i te fa'aorara'a 'e te hau. Mai te hō'ē pepe rahi 'o te tino 'aore rā te hō'ē ha'apē, e'ita teie mau pepe i te pae 'ā'au e 'ore noa mai te mea 'e tau'a-'ore-hia. E tupu rā te 'āhuehue i te rahi tei ha'amata i te taime māferara'a, e ma te 'āpitihihi atu i te mamae rahi, e nehenehe te ferurira'a 'o te hō'ē ta'ata i te tauihia, ma te arata'i atu i te pae hope'a i te tupura'a o te mau peu 'ino. E 'ere i te mea varavara nō te feiā tei māferahia 'ia 'ore 'ia 'ite e 'ere i te mea 'ino te mea tei tupu i ni'a ia rātou, e nehenehe noa rā ā ia rātou 'ia fa'atupu i te mau peu tano 'ore 'e te mau mana'o māuiui.

'Ua māferahia 'o Hannah ('ua tauihia te i'oa) i tōna tamari'i'ira'a. Mai te tahi atu mau ta'ata tei māferahia, 'ua pa'ari 'oia ma te feruri ē e ta'ata 'ino 'oia e 'aita tōna e faufa'a. 'Ua ora 'oia i te rahira'a o tōna orara'a i te tāmatara'a i te tāvini ia vetahi 'ē 'ia nava'i nō te fa'a'ore i tōna mau mana'o e 'ere 'oia i te « mea maita'i » 'ia herehia mai oia e tōna Metua i te Ao ra 'aore rā e te tahi ē atu ta'ata. I roto i tōna mau

aura'a, 'ua mata'u 'oia mai te mea e mātau maita'i te mau ta'ata iāna e mana'o ia rātou ē e mea 'ino roa 'oia mai tāna i mana'o nōna iho. 'Ua 'ite 'oia i te mata'u 'ū'ana 'e te pāto'ira'a tei arata'i iāna 'ia mata'u i te tamata i te mau mea 'āpī i roto i te orara'a 'aore rā te raverā'a i te mau 'ohipa 'ohie mai te pī'ira'a i te tahi ta'ata nā roto i te niuniu paraparau. 'Ua ha'a-maita'ihia 'oia e te hō'ē tālēni nō te peni i te hōho'a 'e 'ua fa'aru'e rā 'oia i te reira nō tōna mata'u i te 'orera'a e fa'a'oroma'i i te fa'ahapara'a.

Hau atu i te 50 matahiti i te maoro 'ua arata'i tōna mau mana'o mara'a 'ore, pūai 'ore, ri'ari'a, riri, 'āhuehue, ha'amā, mo'emo'e, e te here-'ore-hia, i tāna mau fa'aotira'a i te mau mahana ato'a.

Monora'a te māuiui i te hau

'Ua fa'aoroma'i te Fa'aora « i te māuiui 'e te 'ati e te mau huru fa'a-hemara'a ato'a ra ». 'Ua rave 'Oia i te reira 'ia « 'ite 'Oia nā roto i te tino i te rāve'a e fa'aora ai i tōna mau ta'ata » (Alama 7:11-12). E 'ere Tōna māuiui nō tā tātou noa mau hara 'ia fa'aorato'a-hia rā tātou 'ia fa'atupu ana'e tā vetahi 'ē mau hara i tō tātou māuiui.

Ahani tei 'ō nei 'Oia i teie mahana, tē mana'o nei au ē e ta'i te Fa'aora 'e e ha'amaita'i 'Oia i te feiā tei māferahia, mai Iāna i ta'i 'e i ha'amaita'i i te 'Ati Nephi (hio 3 Nephi 17). Noa atu e 'aita 'Oia e pārahi tino mai i 'ō nei, e nehenehe rā Tōna Vārua e pārahi mai ia tātou nei, 'e 'ua hōro'a mai 'Oia i te hō'ē rāve'a e fa'aorahia ai tātou, 'ia 'ite i te hau 'e 'ia fa'a'ore i te hara.

Nō te feiā e rave rahi tei māuiui, te mana'o ē te māuiui tā rātou e amo nei e monohia atu e te hau e au ia i te ore

e ti'aturihia. E mea pinepine te māmae 'o te feiā māferahia i te ha'apa'o-'ore-hia 'e i te 'ite-'ore-hia e vetahi 'ē e rave rahi mau matahiti. E hunahia te māuiui i muri mai i te mau mata 'ata'ata, te hina'aro 'ia tauturu ia vetahi 'ē, 'e te orara'a mai te mea ra 'aita e 'ohipa hape, tē vai noa ra ā te māuiui i reira.

E fa'aaunā na tātou i te rāve'a nō te fa'aorara'a i te mau mana'o hōhonu i te rāve'a nō te rapa'aura'a i te hō'ē pepe i te pae tino. 'A feruri na ē e mea 'āpī 'outou, 'ua fati tō 'outou 'āvae. 'Aita 'outou i haere i te taote nō te fa'a'āfaro i te 'āvae, 'ua haere noa 'outou ma te fifi rahi e tae noa atu 'ua 'ore te māuiui, tē vai noa ra rā te hō'ē māuiui i te mau ta'ahira'a ato'a tā 'outou e ta'ahi. Te mau matahiti i muri mai 'ua hina'aro 'outou ē 'ia haere 'ē atu te māuiui, nō reira e haere ia 'outou i te taote. E ti'a i te taote 'ia fa'a'āfaro fa'ahou i te ivi, 'ia tamā i te mau mea tei tupu mai, 'ia tu'u i roto i te timā, 'e 'ia tonu atu ia 'outou i te ta'ata rapa'au nō te ha'apūai i tō 'outou 'āvae.

Mai te reira ato'a te rāve'a nō te fa'aorara'a i te māfera, e ti'a i te ta'ata tei māferahia 'ia 'ite nā mua ē e mea mau te māuiui 'e e ti'a 'ia ravehia te tahi 'ohipa nō te fa'a'orera'a i te reira. Te rāve'a 'oia ho'i e ti'a 'ia 'itehia te

TE MAU PEU MATAUHIA 'A TE MAU TA'ATA TEI HĀMANI-'INO-HIA

E pinepine te mau ta'ata tei hāmani-'ino-hia e fifi i roto i te mau aurā'a 'e e 'imi tāmau noa rātou i te fāri'ira'a 'a vetahi 'ē, e fa'aea noa rātou, e ha'amau rātou i te mau patu nō te fa'aātea 'ē i te ta'ata 'ia 'ore rātou e pēpē, e 'imi rātou i te peu faufau nā roto i te ta'otora'a i te tahi atu ta'ata (mai te hōho'a faufau 'e te ha'amāharā'a i tōna hia'ai tino), 'aore rā te raverā'a i te 'ohipa 'ē roa 'e te 'apera'a i te mau mea ato'a nō nī'a i te tāne 'e te vahine. Pinepine te ha'amā e 'āpithia atu i teie mau peu i te ārai i te mau ta'ata 'ia 'imi i te tauturu 'a te mau metua, te mau ti'a fa'atere autahu'ara'a, 'aore rā a te feiā 'aravihi nō tō rātou ta'a 'ore i te tū'atira'a i rotopū i te mea tei tupu i nī'a ia rātou 'e tā rātou mau peu.

Nā roto i te orara'a i te 'evānelia, e hina'aro te mau ta'ata tei hāmani-'ino-hia i te haere mai i te hō'ē hope'ara'a i te tahi hope'ara'a : E riro mai te tahi 'ei feiā fa'aro'o roa. Nō te tāmata i te huna i te mea tā rātou e mana'o nei 'o tō rātou ia ti'amā 'ore, e tamata rātou i te rave maita'i i te mau mea ato'a. E mana'o te tahi ē e'ita roa atu rātou e ti'amā nō te ora mure 'ore 'e i te tahi taime e fa'aru'e rātou i te tāmata-noa-ra'a.

**MAU HA'API'IRA'A
NŌ ROTO MAI I TE
PARAU HA'API'IRA'A
'E TE MAU PARAU
FAFAU 123**

I te taimē 'a tāpē'ahia ai te peropheta Iosepha Semita i te Fare Auri nō Liberty, Missouri, 'ua pāpa'i 'oia i te hō'ē 'epi-setōle i tō te 'Ēkalesia, e tei roto i te reira te « 'ohipa 'a te feiā mo'a i roto i tō rātou aurā'a e tō rātou feiā hāmani 'ino » (PH&PF 123, upo'o pene). 'Aita 'oia i parau i te feiā mo'a tei fa'aruru i te hāmani-'ino-ra'a 'e te mau pēpē tino 'ia tāpē'a i tō rātou māuiui nō rātou noa 'e 'ia fa'ahua ē 'aita e 'ohipa i tupu. 'A hi'opo'a nā e nāhea te a'o tei hōrō'ahia i roto i te tufa'a 123 e tano ai i ni'a i te fifi nō te māferara'a.

mea tei tupu 'e 'ia fa'ati'a i te mau mana'o māuiui, te ri'ari'a, 'e te 'oto 'ia 'itehia 'e 'ia ha'apāpūhia. E tauturura'a rahi i te rahira'a o te taimē 'ia ha'a nā muri i te hō'ē ta'ata 'aravihi i roto i teie rāve'a fa'aorara'a. ('A fāreerei atu i tō 'outou fa'atere autahu'ara'a nō te ha'api'i mai nō ni'a i te Pū 'Ohipara'a 'Utuāfare Momoni e vai ra i tō 'outou ārea.)

E noa'a ānei 'aore rā 'aita i te ta'ata tei māferahia te tauturura'a 'a te hō'ē ta'ata 'aravihi, e mea maita'i a'e 'ia pure, 'ia tuatāpapa i te orara'a 'o te Fa'aora 'e Tāna Tāra'ehara, 'e 'ia fāreerei tāmau noa i te hō'ē ti'a fa'atere autahu'ara'a. E nehenehe tāna e ha'amāmā i te mau hōpoi'a 'e 'ia fāri'i i te fa'aurura'a nō te tauturu i te ta'ata tei māferahia 'ia 'ite i tō rātou faufa'a rahi hanahana 'e tō rātou aurā'a 'e te Metua i te Ao ra 'e te Fa'aora. Mai tā te tuahine Carol M. Stephens, tauturu mātāmua i roto i te Peresidenira'a Rahi 'o te Sōtaiete Tauturu, i ha'api'i iho nei : « E riro paha 'ia te fa'aorara'a 'ei 'ohipa tau maoro roa. E tītau te reira 'ia 'imi 'outou i te arata'ira'a 'e te tauturu tano nā roto i te pure, e tītau ato'a i te a'o 'a te feiā ti'a tei mau i te autahu'ara'a. 'A ha'api'i ai 'outou i te paraparau atu, 'a tu'u i te 'ōti'a tano 'e 'a haere ato'a paha i te ta'ata terā tōna tōro'a 'ohipa. E mea faufa'a roa 'ia vai noa te ea maita'i i te pae vārua, i roto i te reira 'ohipa ! »³

Nō Hannah, 'ua riro tōna orara'a i te mea au 'ore 'e 'ua 'imi 'oia i te tauturu. 'Ua 'ite 'oia nā roto i tōna 'itera'a pāpū ē e nehe-nehe iāna 'ia 'ite i te hau 'e te 'oa'oa i roto i te orara'a, 'aita rā 'oia i 'ite tāmau noa i te reira. Nā roto i te pure 'e te paraparaura'a i tōna 'episekōpo, 'ua arata'ihia 'oia 'ia fāreerei atu i te ta'ata tauturu tano, i reira i noa'a ai iāna te mau mauha'a nō te fa'ahaere mai te parau mau mai roto mai i te pōuri 'e 'ia fa'a'ite i te teimaha au 'ore tāna i amo noa nā 'ona ana'e. Ma te raverā'a i te reira, 'ua noa'a iāna i te tātara i te māuiui 'e i te 'ite i te hau tei fafauhia e te Fa'aora (hi'o Ioane 14:27). 'Ua 'āpe'e ato'a mai te hau 'e te tāmahāhanahānara'a i te hina'aro 'e te rave'a nō te fa'aore i te hara.

Te tītaura'a 'ia fa'a'ore i te hara

Nō te feiā tei māferahia e mea fifi nō rātou 'ia fa'aro'o pinepine i te mana'o 'ia fa'a'ore i te hara e 'aita te reira e ta'a-maita'ihia nei. Mai te mea e mana'o rātou i te fa'a-orera'a hara mai te vaiiho-noa-ra'a i te ta'ata hāmani 'ino 'ia haere noa ma te ha'ape'ape'a-'ore-hia 'aore rā te paraura'a ē e 'ere te mea tā rātou i rave i te mea faufa'a rahi, e'ita 'ia te ta'ata tei māferahia e māuruuru. Noa atu ē 'ua fa'a'uehia tātou 'ia fa'a'ore i te hara (hi'o PH&PF 64:10), i roto i te mau taimē e mea hōhonu te māuiui, e ti'a 'ia tupu te

fa'aorara'a hou e nehenehe ai i te ta'ata māferahia e fa'ore roa i te hara 'a te ta'ata hāmani 'ino.

Ia rātou o te māuiui ra i te mamae tei fa'atupuhia nā roto i te hāmani-'ino-ra'a e nehenehe tā rātou e 'ite i te tāmāhanahanara'a i roto i teie nei a'o nō roto mai i te Buka 'a Moromona : « 'Ua hina'aro vau, 'o Iakoba, i te parau atu ia 'outou i tei mā te 'ā'au. E ti'aturi nā 'outou i te Atua ma te 'ā'au 'āueue 'ore, 'e e pure atu iāna rā ma te fa'aro'o rahi, e nāna ia e fa'aherehere mai ia 'outou i tō 'outou mau 'ati, e nāna ho'i e tauturu mai ia 'outou, 'e e fa'a'utu'a mai ia rātou ra, 'o te tītau i tō 'outou pohe » (Iakoba 3:1). E nehenehe te tītaura'a i te parau-ti'a 'e te ti'ara'a 'ia fa'aho'ihia mai 'ia hurihia atu i te Fatu ra 'ia nehenehe Iāna 'ia mono i tō tātou māuiui i te hau.

'Ua 'ite Hannah i te pae hope'a ē 'ua nehenehe iāna 'ia huri atu i te tītaura'a i te parau-ti'a i te Fa'aora 'e 'ia fāri'i mai i te hō'ē mana'o hau i roto i tōna orara'a tei 'ore i 'iteahia e āna na mua atu. Nā mua atu, 'ua mata'u 'oia i te haere atu i te mau rurura'a 'utuāfare, tei reira ho'i te ta'ata hāmani 'ino. I teie nei, maoti tōna hina'aro 'ia fa'aruru atu i te mau mamae fifi i te pae mana'o i ni'a i tōna 'ē'a nō te fa'aorara'a, 'aita fa'ahou 'oia e mata'u 'ia ti'a atu i mua i te aro o teie ta'ata 'e 'ua nehenehe ato'a iāna 'ia aroha i teie ta'ata i roto i tōna matahiti pa'ari.

Fa'ati'amāhia i te mau hōpoi'a faufa'a 'ore

'Ua parau 'o Elder Richard G. Scott (1928-2015) nō te Pupu nō te 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo ē « e tae mai ia te tā'āto'ara'a o te fa'aorara'a nā roto i tō 'outou fa'aro'o ia Iesu Mesia 'e i Tōna mana e pūai, nā roto i Tāna Tāra'ehara,

nō te fa'aora i te mau tāpa'o nō taua 'ohipa ti'a 'ore e hina'aro-'ore-hia ra...

Tē here nei 'Oia ia 'outou. 'Ua hōro'a 'Oia i Tōna ra ora 'ia nehenehe ia 'outou 'ia fa'ati'amāhia i te mau hōpoi'a faufa'a 'ore. E tauturu 'Oia ia 'outou 'ia nā reira. 'Ua 'ite au ē e mana Tōna nō te fa'aora ia 'outou ».⁴

Tē hina'aro nei te 'enemi 'ia tāpe'a i te ta'ata ta'amuhia i te māuiui 'e te mamae nō te mea tei roto 'oia i te 'ati (hi'o 2 Nephi 2:27). Nā roto i te tauturu 'a tō tātou Fa'aora, 'o Iesu Mesia, e nehenehe mau te hau e mono i te māuiui, mai tā te Fa'aora ana'e e nehenehe e hōro'a, 'e e nehenehe ia tātou 'ia ora ma te 'oa'oa. « 'Ua hi'a Adamu 'ia vai te mau ta'ata ; 'e tē vai nei te mau ta'ata 'ia noa'a tō rātou 'oa'oa » (2 Nephi 2:25). E fa'ati'a te orara'a ma te 'oa'oa i te mau tau tāmatarā'a 'ia tamarūhia 'e 'ia fa'ati'a ia tātou 'ia ha'api'i 'e 'ia riro ā mai tō tātou Metua i te Ao ra.

Tē ha'eha'a nei te 'ā'au nō te ha'a-maita'ira'a tā'u i mau i roto i tō'u nei orara'a 'ia pārahi i pihai iho i te feiā tei hāmani-'ino-hia 'e 'ia 'ite i te temeio nō te fa'aorara'a o te tae mau mai nā roto ana'e i te Fa'aora. Mai te mea ē te māuiui nei 'outou, 'a fāriu atu nā roto i te pure nō te tauturura'a. E'ita e ti'a ia 'outou 'ia amo 'outou noa i tā 'outou hōpoi'a. 'Ua 'ite au ē e fa'aora 'Oia, nō te mea 'ua 'ite au i te reira e rave rahi taimē. ■

TE MAU NOTA

1. Gordon B. Hinckley, « Save the Children », *Ensign*, Novema 1994, 54 ; 'āpiti'ia atu te ha'apūpūra'a.
2. Elder David A. Bednar, « Te ti'aturi nei mātou ē, e mea ti'a i te ta'ata 'ia ora ma te vi'ivi'i-'ore », *Liahona*, Me 2013, 42.
3. Carole M. Stephens, « Te Fatu Fa'aora », *Liahona*, Novema 2016, 11.
4. Richard G. Scott, « 'Ia fa'ati'amāhia i te mau hōpoi'a teimaha ra », *Liahona*, Novema 2002, 88.

'A PARAPARAU ATU I TE FEIĀ FA'ATERE, TE 'UTUĀFARE, 'E TE MAU HOA

'Ia ti'aturi ana'e te hō'ē ta'ata hāmani-'ino-hia 'ia 'outou nō te fa'a'ite atu ia 'outou i tō rātou mau māuiui 'e tō rātou mau hāmani-'ino-ra'a-hia, e ti'a ia te mau 'āparaura'a 'e o rātou 'ia ha'amata nā roto i te here 'e te tā'ara'a ia rātou. E pinepine te feiā tei hāmani-'ino-hia i te fa'a'ite mai iā'u ē 'ia haere ana'e rātou e fārerei i tō rātou 'episekōpo nō te tauturu, te fā mātāmua 'o te tītaura'a ia 'ia fa'a'ore i te hara 'a te ta'ata hāmani 'ino. E mana'o ia te ta'ata tei hāmani-'ino-hia ē 'o te ta'ata hāmani 'ino ia te mea faufa'a rahi. 'Ia tupu ana'e te reira, e mea varavara te mau ta'ata i te ho'i fa'ahou i tō rātou 'episekōpo ra nō te tauturu 'e e 'ere ia rātou i te fa'aorara'a vārua e noa'a nā roto i te here 'e te pātururā'a te feiā fa'atere.

Te fa'a'orera'a hara 'o te hō'ē ia tufa'a faufa'a rahi i roto i te fa'aorara'a 'e 'o te hō'ē fa'auera'a—'a ti'aturi rā i te fa'ati'a i te tahi tā'ata 'ia 'ite na mua i tō rātou māuiui, 'ia 'ite i tō rātou mau mana'o, 'e ia 'āparau atu nō ni'a ia rātou i te hō'ē ta'ata tei ti'aturihia 'o te arata'i atu ia rātou i te 'ē'a nō te fa'aorara'a o te tae mai nā roto i te fa'a'orera'a i te hara 'a te ta'ata hāmani 'ino.

E nehenehe tā te feiā fa'atere e hi'o atu i te [ministering.lds.org](https://www.lds.org) 'ia 'imi « Abuse : Help for the Victim » nō te tahi atu ā ha'amāramaramara'a.

Te buka hōho'a tahito o te 'Utuāfare : Te mana o te mau 'āamu 'utuāfare

*Tē ora noa ra te mau faufa'a 'a tō'u mau
tupuna nā roto atu iā'u, ma te tāmāu noa
i te ha'amaita'i atu ā i tō'u nei orara'a.*

Nā Amneris Puscasu

I te hō'ē po'ipo'i i te tau māhanahana hou te Tāma'i II 'o te Ao nei, 'ua ara mai te pāpā 'o tō'u nei pāpā rū'au mai tāna i rave noa nā—hou te hitira'a māhana. 'Ua haere atu 'oia i rāpae au i tōna fare i ni'a i te hō'ē 'āivi e hi'o atu i te 'āfa'a matie 'e i tōna 'oire iti i Rūmānia, 'e 'ua pārahi i ni'a i te matie tei tāpo'ihia i te hupe i te po'ipo'i roa, ma te ha'amo'e roa iāna iho i roto i tōna mau mana'o—te mau mana'o tāna i feruri nā e mea huru maoro i teie nei. E ta'ata 'ite 'oia 'e te 'ā'au here rahi 'e te ferurira'a titorotoro, 'ua herehia 'e 'ua fa'aturahia 'oia e te mau ta'ata ato'a i roto i te 'oire iti.

I muri a'e i te hitira'a 'o te māhana, 'ua ho'i atu 'oia i te fare 'e 'ua fa'a'ite atu i tāna vahine

fa'aipoipo ē 'ua hina'aro 'oia i te 'ite e aha rā iā te huru 'o tōna hunara'a, 'e 'ua hina'aro 'oia 'ia fa'atupu i te hō'ē tāmāmatara'a nō te 'ōro'a hunara'a. 'Ua fa'ata'a 'oia i te tai'o māhana, 'ua ho'o mai i te 'āfata ma'i, 'ua tihepu i te tahu'a 'e te feiā 'aravihi i te 'ohipa 'oto, 'e 'ua ho'o mai i te tahi atu mau mea ato'a e tītauhia e te ta'ere katolika Heleni. I muri iho 'ua tae mai te mahana nō te tāmāmatara'a i te 'ōro'a hunara'a. 'Ua 'āpapahia te mau 'iri 'amura'a mā'a i ropū i te 'oire iti nō te 'ōro'a ha'amana'ora'a, 'e 'ua 'ahu pā'ato'a te 'utuāfare i te 'ahu 'ere'ere, 'ua tae mai te tahu'a, 'ua tārava te pāpā 'o tō'u pāpā rū'au i roto i te 'āfata ma'i, 'ua fa'a'āfaro i te tūru'a 'ia nehenehe 'ia hi'o maita'i 'e 'ua ha'amata te porotēra'a nō te 'ōro'a hunara'a. 'Ia oti te 'ōro'a, 'ua ani-manihini-hia te tā'āto'ara'a 'o te 'oire iti i te tāmā'ara'a, 'e 'ua fa'atupu te pāpā 'o tō'u nei pāpā rū'au i tāna moemoeā 'ia 'ori i tōna iho hunara'a. 'Ua ora 'oia te tahi fa'ahou 20 matahiti, ma te hi'opo'a ē e tano noa rā ā te fāito 'o tōna 'āfata ma'i.

E 'ere noa te mau i'oa 'e te mau tai'o mahana

'Aita roa atu vau i fāreerei a'e i te pāpā 'o tō'u pāpā rū'au, 'ua riro rā tōna 'āamu 'ei 'āamu au roa-a'e-hia e au, tei fa'a-ti'ahia mai iā'u e tō'u mau metua tupuna. E fa'ati'a mai tō'u mau metua tupuna i te mau mahana ato'a i tō'u mau taea'e 'e tuahine i te mau 'āamu nō ni'a i tō mātou mau tupuna : Nō hea mai rātou, e aha tō rātou huru, tō rātou faufa'a, mau moemoeā, 'e mau ti'aturira'a. I muri a'e i te tāmā'ara'a i te

mau sābati ato'a, e rave tō'u mau metua tupuna i te buka hōho'a 'o te 'utuāfare, 'e i te mau 'api ato'a e oraora mai te mau 'ā'amu 'e 'ua natihia te mau 'ā'au i roto i te hō'ē natira'a nō te here e ono u'i te maoro. E 'ere noa te reira 'ei mau hōho'a tahito 'e te mau i'oa 'e te mau tai'o mahana tei pāpā'ihia i muri mai. I muri i te hōho'a mata tāta'itahi 'o te hō'ē ia metua tāne 'aore rā metua vahine, te hō'ē tamaiti 'aore rā te hō'ē tamāhine, 'e nō reira 'ua tae roa mai tō rātou faufa'a tupuna 'e te tahi atu mau peu 'utuāfare i ni'a iā'u.

Te pūai i roto i te mau tau tāmatarā'a.

I te 19ra'a 'o tō'u matahiti 'ua pohe tō'u na metua e te rahira'a 'o tō'u 'utuāfare tāpiri, 'e 'ua mo'e 'aore rā 'ua eiāhia 'e rave rahi mau tao'a tā'u i fatu ai'a. Tē vai ra rā te hō'ē mea tā te tau, te mau 'ati fenua, 'aore rā te pohe e 'ore roa e nehenehe e ha'amou : Te 'ē'aturu ia e tū'ati i tō muta'a iho, i tō teie mahana 'e i tō ananahi tā te mau melo tāta'itahi 'o tō'u 'utuāfare i patu. Maoti tō rātou itoitoi, 'ua hōro'a mai te taura tei ta'amu i te mau 'ā'au 'o tō'u 'utuāfare i te pūai 'ia upo'oti'a i te mau taimē fifi.

I te pohera'a tō'u mau metua 'e mau metua tupuna, 'ua 'ite au i te 'oto rahi 'e 'ua uiui au 'ua nava'i ānei tō'u pūai i te tāmāu noa i te haere i mua. 'Ua ha'amaitā'ihia vau i te 'itera'a i tō rātou mana mai tera atu pae 'o te pāruru, 'e 'ua tauturu te reira iā'u 'ia noa'a te hō'ē 'itera'a pāpū pūai nō ni'a i te 'opuara'a nō te fa'aorara'a, nō ni'a i te orara'a i muri a'e i te pohera'a, 'e i muri iho, nō ni'a i te mau 'ōro'a nō

te hiero tei riro 'ei mea faufa'a rahi nō tō tātou fa'aorara'a. 'Aita roa atu vau i fārerei i te mau metua 'o tō'u mau metua tupuna 'aore rā te rahira'a 'o tō'u mau metua vahine feti'i 'e te mau metua tāne feti'i, i te mau taimē rā e rave mai au i te buka hōho'a tahito 'o te 'utuāfare 'e te mau hōho'a, 'e 'ite au iā'u iho i roto i tō rātou mata. 'Ua riro vau 'o vau iho nei maoti te mau ta'ata ato'a tei nā mua mai iā'u. 'Ua tauturu mai tō rātou mau 'ite 'e tō rātou pa'ari i te ha'amau i tō'u huru ta'ata 'e 'ua arata'i iā'u i roto i tō'u orara'a.

Te hō'ē 'o te mau hōro'ara'a rahi roa a'e tā tō'u 'utuāfare i hōro'a mai nā'u mai tō'u na'ina'ira'a 'o te 'itera'a ia i tō'u ā'amu 'utuāfare 'e te 'ite-pāpū-ra'a ē 'ua riro vau e tū'atira'a i rotopū i tō muta'a iho 'e i tō ananahi. 'Ua 'ite ato'a vau ē 'ua haere mai au i ni'a i te fenua nei nō te ora i tō'u iho ā'amu—nō te mā'imi 'e nō te tāmata 'e nō te here. Nā teie 'itera'a i tō'u ā'amu 'utuāfare i turu iā'u i roto i te mau tāmatarā'a ato'a 'o te orara'a nei.

E mana'o pinepine au i tō'u 'utuāfare i te tahi atu pae o te pāruru 'e i te mau tusia tā rātou i rave nō'u 'ia nehenehe iā'u 'ia fana'o i te hō'ē orara'a maitā'i a'e. Tē mana'o nei au i te mau 'ōro'a hiero 'o te fa'atī'a ia tātou ia hō'ē fa'ahou ā 'ei 'utuāfare 'ia tae i te hō'ē mahana. E te mana'o nei au i te Tāra'ehara 'a tō'u Fa'aora, tei fa'atī'a e 'ia tupu teie mau mea ato'a. 'Ua 'aufau 'Oia i te ho'o 'ia nehenehe ia tātou 'ia ora. Nō reira tātou e here ai Iāna e ha'amori ai Iāna mā te 'ā'au mēhara i teie nei e a muri noa atu. ■

Tē ora ra te ta'ata pāpā'i i New York, i Marite.

**Nā Elder Larry R.
Lawrence**
Nō te Hitu 'Ahuru

Tē tāmāu noa ra ā te tama'i

Tē tāmāu noa ra te tama'i tei ha'amata i te ra'i e tae noa mai i teie mahana. 'Oia mau, te rahi noa atura te tama'i 'a fa'aineine ai te feiā mo'a nō te ho'ira'a mai 'o te Fa'aora.

Efāri'i te ta'ata ato'a 'o tē māta'ita'i nei i te mau parau 'āpī nā te ara ē te ora nei tātou i roto i te hō'ē tau nō te « tama'i 'e te ro'o ho'i nō te mau tama'i » (PH&PF 45:26). Au a'era e mau faehau tahito ana'e tātou i ni'a i te fenua nei. 'Ua 'aro noa nā tātou i te mau nu'u nō te 'ino i roto i te hō'ē tama'i hope 'ore tei ha'amata i roto i te ao mātāmua hou 'a fānauhia mai ai tātou.

Nō te mea ho'i ē 'aita tātou i fāri'i atura i te mau tino tāhuti, 'ua 'aro ia tātou i te Tama'i i te Ra'i 'aore e 'o'e, e pupuhi 'aore rā e tūpita. 'Ua u'ana rā te 'arora'a mai te mau tama'i ato'a nō teie nei tau, 'e e rave rahi mau milia ta'ata tei pēpē.

'Ua 'arohia te tama'i i te orara'a mātāmua nā roto i te mau parau, te mau mana'o, te 'aimārōra'a, 'e te tāparura'a (hi'o 'Apokalupo 12:7-9, 11). Tē ravera'a 'a Sātane 'o te ha'amehamehara'a ia i te ta'ata. 'Ua 'ite 'oia ē te ri'ari'a 'o te rāve'a maita'i roa a'e ia nō te ha'amou i te fa'aro'o. 'Ua fa'a'ohipa 'oia i te mau parau 'otohera'a mai teie : « E mea pa'ari roa », « E'ita e noa'a i te tamā fa'ahou ». « E mea 'ata'ata roa », « Nāhea 'outou e 'ite ai e nehenehe tā 'outou e ti'aturi ia Iesu Mesia ? » E pohehae rahi roa tōna i te Fa'aora.

Au a'era, 'ua upo'oti'a te 'opuara'a 'a te Atua i ni'a i te mau ha'avare 'a Sātane. Tei roto i te 'opuara'a 'a te Atua te ti'amāra'a morare nō te ta'ata ato'a 'e te hō'ē tusia rahi. 'Ua hōro'a 'o Iehova, tei matauhia e tātou 'o Iesu Mesia, iāna iho 'ia riro 'ei taua tusia ra—'ia māuiui nō tā tātou mau hara ato'a. 'Ua ineine 'Oia i te hōro'a i Tōna ora nō Tōna mau taeae 'e mau tuahine 'ia nehenehe i te feiā o tei tātarahapa 'ia ho'i mā atu 'e 'ia riro i te pae hope'a mai tō rātou Metua i te Ao ra. (Hi'o Mose 4:1-4; Aberahama 3:27.)

Te tahi atu fana'ora'a tei tauturu ia Iehova 'ia noa'a te mau 'ā'au 'o te mau tamari'i 'a te Atua o te mau 'itera'a pāpū ia tei fa'a'itehia mai e Tōna mau ta'ata turu, arata'ihia e Mihaela, te melahi (hi'o 'Apokalupo 12:7, 11; PH&PF 107:54). I roto i te orara'a hou teie orara'a, 'ua pi'ihia Adamu 'o Mihaela, 'e 'ua pi'ihia Sātane 'o Lucifero, 'oia ho'i te « ta'ata 'āfa'i mori ». ¹ E au ra ē e i'oa huru māere teie nō te hō'ē ari'i nō te pōuri (hi'o Mose 7:26), 'ua ha'api'i rā te mau pāpā'ira'a mo'a ē « e melahi 'o Sātane nā te Atua tei mau i te mana i mua i te aro 'o te Atua » hou a hi'a ai 'oia (hi'o PH&PF 76:25-28).

*I te Tama'i i te Ra'i, 'ua here 'e ua turu tātou
i tō tātou Metua i te Ao ra. 'Ua hina'aro
tātou 'ia riro mai iāna ra te huru.*

Nāhea i nehenehe ai i te hō'ē vārua tei rahi te 'ite e te 'aravihi i te topara'a mai teie te huru? Nō tōna 'ia te'ote'o. 'Ua 'ōrurehau 'o Lucifero i tō tātou Metua i te Ao ra nō te mea 'ua hina'aro 'oia i te bāsileia 'o te Atua nōna iho.

I roto i tāna a'ora'a faufa'a rahi « 'a 'ara i te te'ote'o », 'ua ha'api'i te peresideni Ezra Taft Benson (1899-1994) ē 'ua « hina'aro Lucifero 'ia fa'ahanahanahia 'oia i ni'a atu i te tahi mau mea 'ē atu » 'e « tōna hina'aro te'ote'o 'o te fa'a'ere-ra'a 'ia i te Atua i tōna ra terono. »² 'Ua fa'aro'o ato'a 'outou ē 'ua hina'aro Sātane i te ha'amou i te ti'amāra'a 'o te ta'ata nei, e 'ere rā te reira ana'e te tumu i 'ere ai 'oia i te ha'amaita'ira'a. 'Ua ti'avaruhia 'oia i rāpae au i te ra'i no te 'ōrurehau i te Metua e i te Tamaiti (hi'o PH&PF 76:25; Mose 4:3).

Nō te aha 'outou 'e 'o vau e 'aro ai i te diabolo? 'Ua 'aro tātou nō tō tātou here. 'Ua here 'e 'ua turu tātou i tō tātou Metua i te Ao ra. 'Ua hina'aro tātou 'ia riro mai iāna ra te huru. E fā ta'a 'ē tā Lucifero. 'Ua hina'aro 'oia 'ia mono atu i te Metua (hi'o Isaia 14:12-14; 2 Nephi 24:12-14). 'A feruri nā e nāhea te 'ōrurehau 'a Sātane i te ha'amāuiui i tō tātou mau Metua i te Ao ra? I roto i te mau pāpa'ira'a mo'a, 'ua tai'o tātou ē « 'ua 'oto tō te mau ra'i iāna » (PH&PF 76:26).

I muri a'e i te hō'ē 'arora'a u'ana, 'ua upo'oti'a mai Mihaela e tāna mau nu'u. E piti i ni'a i te toru o te mau nu'u nō te ra'i tei mā'iti i te pe'e i te Metua (hi'o PH&PF 29:36). 'Ua ti'avaruhia Sātane 'e tōna mau 'āpe'e i rāpae au i te ra'i, 'aita rā rātou i tonoi'oi-hia atu i te pōuri ta'ota'o A tahi, 'ua tonohia mai rātou i teie nei fenua (hi'o 'Apokalupo 12:7-9), i reira Iesu e fānauhia ai 'e i reira ho'i Tāna tusia tāra'ehara e ravehia ai.

Nō te aha te mau nu'u 'a Sātane i fa'ati'ahia ai 'ia haere mai i ni'a i te fenua nei? 'Ua haere mai rātou nō te hōro'a i te pāto'ira'a i te feiā ato'a 'o te tāmatahia i 'ō nei (hi'o 2 Nephi 2:11). E ti'avaruhia ānei rātou i muri iho i roto i te pōuri ta'ota'o? 'Oia mau. I muri a'e i te mileniuma, e hurihia Sātane 'e tāna ato'a ra mau nu'u i rāpae e a muri noa atu.

'Ua 'ite Sātane ē 'ua numerahia tōna mau mahana. I te Piti 'o te Taera'a mai 'o Iesu, e ta'amuhia 'ia Sātane e tāna mau melahi e 1.000 matahiti te maoro (hi'o 'Apokalupo 20:1-3; 1 Nephi 22:26; PH&PF 101:28). 'A fātata mai ai te tai'o mahana, tē 'aro hope nei te mau pūai 'o te 'ino nō te haru mai i te mau vārua e rave rahi 'ia au i tō rātou hina'aro.

'Ua fa'a'itehia ia Ioane te Heheu Parau te Tama'i i te Ra'i 'ei tufa'a nō te hō'ē 'ōrama fa'ahiahia. 'Ua fa'a'itehia iāna nāhea tō Sātane ti'avarura'ahia i ni'a i te fenua nō te fa'ahema i te ta'ata. Teie te parau 'a Ioane : « E 'ati ra ho'i tō te fenua 'e tō te ta'i, tei raro atu nā ho'i te diabolo ia 'outou nā; e riri rahi ho'i tōna, nō te mea 'ua 'ite 'oia e ma'a taime poto tōna e toe nei » ('Apokalupo 12:12).

Nō reira nāhea Sātane e fa'a'ohipa ai i tōna mau mahana, ma te 'itera'a ē 'aita tōna e taimē nō te ha'amāu'a? 'Ua pāpa'i te 'āpōsetolo Petero ē « te hāhaere nei ho'i tō 'outou 'enemi 'o te diabolō, mai te liona 'u'uru ra, i te 'imira'a i te ta'ata e pau iāna ra » (1 Petero 5:8).

E aha te mea e tura'i nei ia Sātane? E'ita roa atu e noa'a iāna te hō'ē tino, e 'ore roa atu e noa'a iāna te hō'ē vahine fa'aipoipo 'aore rā te hō'ē 'utuāfare, 'e 'ore roa atu e noa'a iāna te 'ira'a 'o te 'oa'oa, nō te reira 'oia i hina'aro ai e 'ia « ro'ohia te mau tāne 'e te mau vahine ato'a i te 'ati mai iāna ihora » (2 Nephi 2:27).

Tē fa'atano nei te diabolō i tāna 'arora'a i ni'a i te mau ta'ata ato'a, 'o rātou ihoa rā 'o tei fāri'i i te 'oa'oa mure 'ore. E pohehae mau tōna i te mau ta'ata ato'a tei ni'a rātou i te 'ē'a nō te fa'ateiteira'a; Tē ha'api'i mai nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē « tē fa'atupu mai nei Sātane i te tama'i i te feiā mo'a nō te Atua, 'e te fa'a'ati nei 'oia ia rātou ra e 'ati noa a'e » (PH&PF 76:29).

Tē tāmāu noa ra te tama'i tei ha'amata i te ra'i e tae noa atu i teie mahana. 'Oia mau, te rahi noa atura te tama'i 'a fa'aineine ai te feiā mo'a nō te ho'ira'a mai 'o te Fa'aora.

'Ua tohu te peresideni Brigham Young (1801-77) ē, « e pārare te 'Ēkālesia, e ruperupe, e tupu i te rahi, 'e mai te au i te pārarera'a 'o te 'Evanelia i rotopū i te mau nunaa' 'o te fenua nei, e tupu ato'a ia te mana 'o Sātane i te rahi ».³

Tē mana'o nei au ē e fāri'i tātou pā'āto'a ē te tupu ra teie nei tohura'a 'a hi'o ai tātou i te 'ino i te tomora'a atu i roto i te mau sōtaiete 'o te ao nei. 'Ua ha'api'i te peresideni Young ē e ti'a ia tātou 'ia tuatāpapa i te mau ravera'a 'a te 'enemi 'ia pau 'oia. E fa'a'ite atu vau e maha o te mau ravera'a pāpū 'a Sātane 'e te tahi mau mana'o nāhea i te pāto'i atu i te reira.

Te mau ravera'a 'a Sātane

1. Te fa'ahemera'a. E'ita te diabolō e ha'amā nō te tu'u i te mau mana'o 'ino i roto i tō tātou ferurira'a. Tē ha'api'i nei te Buka 'a Moromona ē e muhumuhu Sātane i te mau mana'o vi'ivi'i 'e te 'ino 'e e ueue 'oia i te mau mana'o fē'a'a. E mārō 'oia ia tātou 'ia rave i te mau hia'ai 'o te fa'atūi 'e 'ia 'oa'oa i te nounou 'e te hia'ai rahi. E'ita 'oia e hina'aro e 'ia 'ite tātou e nō hea mai teie mau mana'o, nō reira e parau ri'iri'i mai 'oia, « e 'ere au te diabolō, 'aita roa ho'i 'e diabolō » (2 Nephi 28:22).

Nāhea e nehenehe ai ia tātou 'ia ārai ti'a atu i teie nei fa'ahemera'a? Te hō'ē o te mau mauha'a hau roa atu i te maita'i o te ti'avaru-'ē-noa-ra'a atu ia ia Sātane. Tera ia tā Iesu e rave.

E rave rahi te mau ha'api'ira'a i roto i te fa'ati'ara'a 'a te Faufa'a 'Āpi nō ni'a i te Fa'aora i te mou'a 'o te mau fa'ahemera'a. I muri a'e i te mau fa'ahemera'a ato'a tā te diabolō i hōhōra atu iāna, 'ua fa'a'ohipa Iesu i te hō'ē ravera'a e piti ta'ahira'a nō te ārai: A tahi, 'ua fa'auē 'Oia ia Sātane 'ia haere 'ē atu; i muri iho 'ua fa'ahiti 'Oia i te hō'ē pāpa'ira'a mo'a.

E hōro'a atu vau ia 'outou i te hō'ē hi'ora'a: 'Ua fa'auē atu Iesu, « e haere 'ē atu 'oe, e Sātane; 'ua oti ho'i i te pāpa'ihia o tō Atua 'o Iehova tā 'oe e ha'amori, e 'oia ana'e ra tā 'oe e fa'aro'o » (Mataio 4:10). Tē parau ra te 'irava i muri mai, « fa'aru'e ihora te diabolō iāna, 'e inaha, 'e mau melahi tei haere mai 'e 'ua tauturu maira iāna » (Mataio 4:11). E mea manuia roa te āraira'a 'a te Fa'aora!

Tē hōro'a mai nei te 'ā'ai nō te orara'a 'o te peresideni Heber J. Grant (1856-1945) i te ha'amāramarama'a e nāhea tō te peresideni Grant, i tōna 'āpīra'a, āra'ira'a i te diabolō. I tō te peresideni Grant 'itera'a ē tē muhumuhu nei Sātane iāna ma te tāmata i te tanu i te fē'a'a i roto i tōna 'ā'au, 'ua parau pūai noa 'oia, « e te diabolō tāne, 'a māmū na ».⁴

E ti'ara'a tō 'outou i te parau atu ia Sātane 'ia haere 'ē atu 'ia fa'aruru 'outou i te fa'ahemera'a. Tē ha'api'i nei te mau pāpa'ira'a mo'a, « e pāto'i atu i te diabolō, e nāna e ma'ue 'ē atu » (Iakobo 4:7).

Te tahi atu tufa'a nō te āra'ira'a 'a te Fa'aora o te fa'a-hitira'a ia i te pāpa'ira'a mo'a. Tē vai nei te mana rahi i roto i te tāmāu-'ā'au-ra'a i te pāpa'ira'a mo'a, mai tā Iesu i rave. E nehenehe te mau 'irava e riro 'ei vāhi ha'apututūra'a nō te mau 'ōfa'i pupuhi vārua.

'Ia fa'ahemahia 'outou, e nehenehe tā 'outou e fa'a-hiti 'ā'au i te mau fa'auera'a mai teie « e ha'amana'o i te mahana Sābati 'ia ha'apa'ohia 'ei mahana mo'a », « e aroha i tō 'outou mau 'enemi », 'aore rā « e 'ia fa'a'una'una noa te ta'ata 'ore i tō 'outou mau ferurira'a i te mau taimē ato'a » (Exodo 20:8; Luka 6:27; PH&PF 121:45). E'ita te mana 'o te pāpa'ira'a mo'a e ha'amehameha noa ia Sātane, e 'āfa'i atoā mai rā i te Vārua i roto i tō 'outou 'ā'au, e tāmāhanahana ia 'outou 'e e ha'apūai ia 'outou i mua i te fa'ahemera'a.

2. Te mau ha'avare 'e te varera'a. Te heheu mai nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē 'o Sātane ia « te metua 'o te mau ha'avare » (2 Nephi 9:9). 'Eiaha e ti'aturi 'ia muhumuhu mai 'oia i te mau poro'i mai teie « e'ita roa atu 'oe e rave i te tahi 'ohipa ti'a », « e'ita tā 'oe mau hara rahi e fa'a'orehia », « e'ita roa atu 'oe e tui », « 'aore roa e ta'ata e ha'apa'o mai nei ia 'oe », 'e « 'aita tō 'oe e tāleni ».

Teie te tahi 'o tāna mau ha'avare e fa'a'ohipa-pinepinehia: « E ti'a ia 'oe 'ia tāmata i te mau mea ato'a e hō'ē a'e taimē—'ia noa'a noa mai ia 'oe te 'itera'a. E'ita e 'ino hō'ē

noa a'e taime ». Te parau ri'i huna 'e te 'ino tāna e 'ore e hina'aro ia 'outou 'ia 'ite e mea fa'atitī 'ia te hara.

Te tahi atu ha'avare tā Sātane e tāmata atu i ni'a ia 'outou 'o teie 'ia : « Tē rave nei te mau ta'ata ato'a i te reira. « E mea tano ». E 'ere i te mea tano ! Nō reira 'a parau atu i te diabololo ē e'ita 'outou e hina'aro i te haere i te bāsileia tiritia—noa atu e tē haere nei te mau ta'ata ato'a i reira.

Noa atu e e ha'avare Sātane ia 'outou, e nehenehe tā 'outou 'ia ti'aturi i te Vārua nō te parau atu ia 'outou i te parau mau. Nō reira ho'i te faufa'a rahi 'o te hōro'ara'a o te Vārua Maita'i.

'Ua pi'ihia te diabololo « te ta'ata ha'avare rahi ».⁵ E tāmata 'oia i te fa'ahuru 'ē i te mau ture mau ato'a tā te Fatu i hōro'a mai.

'A ha'amana'o, e 'ere hō'ē ā te mau hōho'a ha'avare 'e te mau huritua. Te huritua o te uouo e 'ere'ere 'ia, 'āre'a rā te hō'ē hōho'a ha'avare nō te uouo 'o te uouo ri'i 'ia

'aore rā te 'ōhinahina. Te mau hōho'a ha'avare 'o te hō'e 'ia fa'ahōho'ara'a i te mea mau nō te ha'avare i te mau ta'ata 'o te vare noa. E hi'ora'a fa'ahuru-'ē-hia nō te tahi mea maita'i, mai te moni ha'avare, e mea faufa'a 'ore 'ia te reira. E fa'ahōho'a atu vau.

Te hō'ē 'o te mau ha'avarera'a 'a Sātane nō te fa'aro'o 'o te tahutahu 'ia. Tāna hōho'a ha'avare nō te here 'o te hia'ai 'ia 'o te tino. E hōro'a 'oia i te hōho'a hape nō te autahu'ara'a nā roto i te fa'a'itera'a mai i te mau peu 'ino 'a te mau tahu'a, 'e fa'atupu 'oia i te mau temeio 'a te Atua nā roto i te 'ohipa tahutahu.

'Ua ha'apa'ohia e te Atua te fa'aipoipora'a i rotopū i te tāne 'e i te vahine, 'āre'a rā te fa'aipoipora'a i rotopū i te tāne 'e te tāne e hō'ē noa 'ia hōho'a hape. E'ita te reira e fa'atupu mai i te hua'ai aore rā te fa'ateiteira'a. Noa atu e rave rahi mau ta'ata 'o te vare i tāna mau hōho'a ha'avare, e 'ere rā te reira i te mea mau. E'ita te reira e 'āfa'i mai i te 'oa'oa mure 'ore.

E nehenehe ia 'outou 'ia tī'a-turi i te Vārua nō te parau atu ia 'outou i te parau mau. Nō reira ho'i te faufa'a rahi 'o te hōro'ara'a 'o te Vārua Maita'i.

'Ua fa'aara te Atua ia tātou nō ni'a i teie mau ha'avare-ra'a i roto i te Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau. 'Ua parau 'Oia, «'O tei 'ore i ha'amaita'i rā e 'ere ia i tā te Atua, 'e e mea pōuri te reira ». (PH&PF 50:23).

3. Mārōra'a. 'O Sātane te metua 'o te mārōra'a. 'Ua ha'api'i te Fa'aora ē, «'ua fa'aitoito 'oia i te 'ā'au nō te ta'ata e mārō te tahi i te tahi ma te riri » (3 Nephi 11:29).

'Ua ha'api'i te diablo nā roto i te 'itera'a rau 'o te mau tenetere ē i te vāhi tē vai ra te mārōra'a e haere 'ē atu ia te Vārua 'o te Fatu. Mai te taime 'a ani ai 'oia ia Kaina 'ia tāpa-rahi pohe ia Abela, 'ua tūra'i noa Sātane i te mau tamari'i 'ia tama'i te tahi 'e te tahi. Tē fa'atupu ato'a nei 'oia i te mau fifi i roto i te mau fa'aipoipora'a, i rotopū i te mau melo nō te pāroita, 'e i rotopū i te mau hoa misiōnare. Tē 'oa'oa nei 'oia i te māta'ita'i i te mau ta'ata maita'i 'ia mārō. E tāmata 'oia i te ha'amata i te mau mārōra'a 'utuāfare nā mua noa a'e i te purera'a i te sābati, na mua noa a'e i te purera'a pō

'utuāfare i te pō monire, 'e i te mau taime ato'a e 'opua te tāne 'e te vahine 'ia haere i te hō'ē 'oro'a hiero. E 'ite-ātea-hia tāna tālena 'ohipa.

'Ia tupu ana'e te mārōra'a i roto i te 'utuāfare 'aore rā i te vāhi ravera'a 'ohipa, 'a fa'aea i te reira ihoa taime i te mea tā 'outou e rave ra 'e 'a tūtava i te fa'atupu i te hau. E 'ere i te mea faufa'a e nā vai i ha'amata i te reira.

E ha'amata pinepine te mārōra'a nā roto i te 'imira'a i te hape. 'Ua ha'api'i 'o Iosepha Semita ē « e fa'atietie te diablo ia tātou nō tō tātou orara'a parau-ti'a rahi, 'ia fa'ahiti ana'e tātou i te mau hapa 'a vetahi 'ē ». ⁶ 'Ia feruri ana'e tātou i te reira, 'ua riro noa ia te fa'ahua parau-ti'a 'ei hōho'a hape nō te parau-ti'a mau.

Mea au roa nā Sātane 'ia ha'aparare i te mārōra'a i roto i te 'Ēkālesia. 'Ua 'aravihi 'oia i te fa'a'itera'a i te mau hape 'o te feiā fa'atere 'o te 'Ēkālesia. 'Ua fa'aara Iosepha Semita i te feiā mo'a ē te ta'ahira'a mātāmua e tae atu i te tāivara'a 'o te 'erera'a ia i te ti'aturi i te feiā fa'atere 'o te 'Ēkālesia. ⁷

Fātata te tā'ato'ara'a 'o te mau pāpā'ira'a e 'aro nei i te 'Ēkālesia 'ua niuhia ia i ni'a i te mau ha'avare nō ni'a i te huru 'o Iosepha Semita. Tē rave itoito nei te 'enemi i te 'ohipa nō te ha'afau'ore ia Iosepha Semita nō te mea tei ni'a te parau poro'i 'o te Fa'aho'ira'a mai i te 'ā'amu 'o te peropheta nō te mea i tupu i roto i te Uru Rā'au Mo'a. Tē rave itoito rahi nei te diablo i teie mahana hou atu i na mua atu 'ia uiui te mau melo i tō rātou mau 'itera'a pāpū nō ni'a i te Fa'aho'ira'a mai.

I te mau mahana mātāmua nō tō tātou tau tu'ura'a 'ēva-nelia, e rave rahi 'o nā e 'ahuru ma piti 'āpōsetolo mātāmua tei 'ore i ti'aturi fa'ahou i te peropheta 'e o tei tātarahapa i muri mai. Te hō'ē 'o rātou o Lyman E. Johnson, tei hurihia i rāpae au nō te peu fa'aturi. 'Ua 'oto 'oia i muri iho nō tōna fa'aru'era'a i te 'Ēkālesia : « E fa'ati'a ia vau e 'ia tāpū-'ē-hia atu tō'u rima 'atau, mai te mea e nehenehe iā'u 'ia ti'aturi fa'ahou. I mua ra, 'ua 'i na vau i te 'oa'oa 'e te pōpou. E mea au roa tā'u mau moemoeā. 'Ia ara mai au i te po'ipo'i e mea 'ana'anatae tō'u vārua. E mea 'oa'oa vau i te ao 'e i te pō, 'ua 'i i te hau 'e te 'oa'oa 'e te māuruuru. Teie nei rā, e pōuri ia, e māuiui, e 'oto, e 'ati rahi. 'Aita ā vau i 'ite atura i te hō'ē taime 'oa'oa mai taua taime mai ā ». ⁸

'A feruri nā i taua mau parau ra. Tē ti'a nei te reira 'ei fa'arara'a nō te mau melo pā'ato'a nō te 'Ēkālesia.

E melo fa'afāriuhia vau nō te 'Ēkālesia. 'Ua bāpetizohia vau i te tau e feiā 'āpī pa'ari au e 23 matahiti tē haere ra i te fare ha'api'ira'a taote i Arizona, Marite. 'Ua 'ite mata roa vau e nāhea Sātane e 'ohipa ai i ni'a i te feiā e 'imi ra i te parau mau nō te fa'ahuehue ia rātou 'e nō te ha'aparuparu ia

rātou 'a imi ai rātou i te parau mau.

I te tā'āto'ara'a ō tō'u nei 'āpīra'a, 'ua māta'ita'i au i te mau hōho'a o te mau hoa feiā mo'a i te mau mahana hope'a nei. 'Ua putapū vau i te huru 'o tō rātou orara'a. 'Ua rave au i te fa'aotira'a 'ia ha'apī'i atu ā nō ni'a i te 'Ēkālesia, 'aita rā vau i hina'aro i te fa'a'ite i te hō'ē ta'ata ē tē tuatāpapa nei au i te parau nō te ha'apa'ora'a Momoni. Nō te 'ape i te umera'a 'a tō'u mau hoa, 'ua fa'aoti au i te fa'ariro i tā'u mā'imira'a 'ei hō'ē mā'imira'a nā'u iho.

'Ua tupu te reira e rave rahi mau matahiti hou te itenati, nō reira 'ua haere atu vau i te fare vaira'a buka 'a te huirā'atira. 'Ua 'ite au i te hō'ē hōho'a nō te Buka 'a Moromona 'e te hō'ē buka tei pī'ihia *E hō'ē 'Ohipa Māere 'e te 'Umerehia* nā Elder Legrand Richards (1886-1983) nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo. 'Ua ha'amata vau i te tai'o i teie nei mau buka ma te hina'aro rahi, 'e 'ua 'ite au ē e mau buka fa'auru mau.

'A hia'ai ai tō'u vārua i te ha'apī'i atu ā, 'ua ha'amata Sātane i te muhumuhu i roto i tō'u nei tari'a. 'Ua parau mai 'oia iā'u ē nō te hi'o maita'i i nā pae e piti, 'ua tī'a ia iā'u 'ia tai'o ato'a i te mea tei pāpā'ihia e te mau ta'ata fa'ahapa i te 'Ēkālesia. 'Ua ho'i au i te fare vaira'a buka 'a te huirā'atira e 'ua ha'amata i te hi'o haere. 'Oia mau, ua 'ite au i te hō'ē buka tei ha'afaufa'a 'ore i te peropheta Iosepha.

'Ua 'āhuehue au i te tai'ora'a i teie buka e pāto'i nei i te mau Momoni. 'Ua 'ere au i taua vārua 'e taua mana maita'i tei arata'i i tā'u mā'imira'a. 'Ua hepohepo vau 'e 'ua fātata i te fa'aru'e i tā'u mā'imira'a i te parau mau. 'Ua pure au nō te hō'ē pāhonora'a 'a tai'o ai au i te mau buka e 'aro nei i te ha'apa'ora'a Momoni.

I tō'u māere rahi, 'ua fāri'i au i te hō'ē niuniu nā te hō'ē hoa nō te fare ha'apī'ira'a tuarua 'o tē haere ra i te Fare Ha'apī'ira'a Teitei nō Brigham Young. 'Ua ani mai 'oia iā'u 'ia haere e fārere iāna i Utaha, ma te fafau mai ē e au vau i te tere māta'ita'i. 'Aita roa 'oia i 'ite ē tē tuatāpapa huna nei au nō ni'a i tāna 'Ēkālesia.

'Ua fāri'i au i tāna tītau-manihini-ra'a. 'Ua parau mai tō'u hoa ē e haere māua i Roto Miti nō te māta'ita'i i te Temple Square. 'Ua māere 'oia i tā'u pāhonora'a 'ana'anatae. 'Aita roa 'oia i 'ite i tō'u 'ana'anatae nō te ha'apī'i i te parau mau nō ni'a ia Iosepha Semita 'e te fa'aho'ira'a mai.

'Ua tauturu rahi te mau tuahine misiōnare i Temple Square. Ma te 'ite 'ore i te tumu 'ua pāhono mai rātou i tā'u mau uira'a e rave rahi. 'Ua tūra'i tō rātou mau 'itera'a pāpū 'ia « fē'a'a i [tō'u] mau fē'a'ara'a »⁹ 'e 'ua ha'amata tō'u fa'aro'o i te tupu. E 'ore roa e nehenehe i te mana nō te hō'ē 'itera'a pāpū nō roto mai i te 'ā'au 'ia ha'afaufa'a-'ore-hia.

'Ua fa'a'ite ato'a mai tō'u hoa i tōna 'itera'a pāpū iā'u 'e 'ua ani iā'u 'ia pure 'e 'ia ani i te Atua mai te mea e parau mau te 'Ēkālesia. I te tere roa nō te ho'ira'a i Arizona, 'ua ha'amata

Tē fa'atano nei te diabolō i te mau ta'ata ato'a, 'o rātou ihoa rā 'o te fāri'i i te 'oa'oa mure 'ore.

vau i te pure ma te fa'aro'o—nō te taime mātāmua, « ma te 'ā'au hina'aro mau, ma te mana'o pāpū » (Moroni 10:4). I te tahi tufa'a nō taua tere ra, e au ra 'ua tūramahia te tā'ato'ara'a 'o tō'u nei pere'o uira i te mori. 'Ua 'ite au nō'u iho ē e nehenehe te mori e ti'avaru i te pōuri.

I muri a'e i tō'u fa'aotira'a 'ia bāpetizohia, 'ua tu'u mai te diabolō i te hō'ē 'arora'a hope'a. 'Ua ha'a 'oia i ni'a i tō'u 'utuāfare, tei rave i te mau mea ato'a i mara'a ia rātou nō te ha'aparuparu iā'u, 'e 'aita rātou i fāri'i i te haere mai i tō'u nei bāpetizora'a.

'Ua bāpetizohia vau, 'e 'ua ha'amata marū noa tō rātou mau 'ā'au i te marū. 'Ua ha'amata rātou i te tauturu iā'u 'ia mā'imi i tō'u nei 'ā'amu 'utuāfare. Tau matahiti i muri mai, 'ua bāpetizo vau i tō'u nei taea'e teina. Te hoa tei ani mai iā'u 'ia fāre'i iāna i Utaha 'o tā'u ia vahine fa'aipoipo i teie nei.

4. Ha'aparuparura'a. Tē fa'a'ohipa manuia nei Sātane i teie mauha'a i ni'a i te feiā mo'a ha'apa'o roa a'e 'ia 'ore ana'e te tahi atu mau rāve'a e manuia. Nō'u nei 'ia ha'amata vau i te ha'aparuparu, e tauturu te reira iā'u 'ia 'ite 'o vai ra tē tāmata ra i te ha'aparuparu iā'u. Nā te reira e fa'ariri rahi iā'u nō te 'ana'anatae rahi—nō te fa'ariri noa i te diabolō.

E rave rahi matahiti i mā'iri a'enei, 'ua hōro'a te peresideni Benson i te hō'ē a'ora'a tei pi'ihiā, « 'eiaha e hepohepo ». I roto i taua a'ora'a hōhonu ra, 'ua fa'aara 'oia ē, « tē tūtava rahi nei Sātane i te ha'avī i te feiā mo'a ma te mana'o hepohepo, ha'aparuparu, tārere 'e te topatari ». ¹⁰ 'Ua ti'aoro te peresideni Benson i te mau melo nō te 'Ēkālēsia 'ia ara, 'e 'ua hoōro'a 'oia e 12 mana'o 'ohie nō te ārai i te mana'o ha'aparuparu.

I roto i tōna mau mana'o 'oia ato'a te tāvinira'a ia vetahi 'ē ; te rave itoitōra'a i te 'ohipa 'e te 'apera'a i te fa'atau ; te fa'a'ohipara'a i te mau peu maita'i nō te ea, 'oia ho'i te fa'a'eta'etara'a i te tino 'e te 'amura'a i te mau mā'a i roto i tō rātou huru natura ; te tītaura'a i te hō'ē ha'amaita'ira'a autahu'ara'a ; te fa'aro'ora'a i te pehe 'o te fa'auru ; te tai'ora'a i tō 'outou mau ha'amaita'ira'a ; 'e te ha'amaura'a i te mau fā. 'E nā ni'a atu i te mau mea ato'a, mai tā te mau pāpa'ira'a mo'a e ha'api'i nei, e ti'a ia tātou 'ia pure noa i te mau taime ato'a 'ia nehenehe ia tātou 'ia ha'avī ia Sātane (hi'o PH&PF 10:5). ¹¹

*E rūrūta'ina Sātane 'ia 'ite ana'e 'oia i te feiā mo'a paruparu roa a'e i ni'a i tōna nā turi 'āvae*¹²

E mea faufa'a 'ia 'ite ē tē vai nei te mau 'ōti'a nō te mana 'o te 'ino. 'Ua ha'amau te Toru Tahī i taua mau 'ōti'a ra, 'e

'aita Sātane i fa'ati'ahia 'ia haere atu nā ni'a i te reira mau 'ōti'a. 'Ei hi'ora'a, te ha'apāpū mai nei te mau pāpa'ira'a mo'a ē, « 'aita te mana i hōro'ahia atu ia Sātane 'ia fa'ahema i te tamari'iri'i » (PH&PF 29:47).

Te tahi ato'a 'ōti'a faufa'a rahi e'ita Sātane e 'ite i tō tātou mau mana'o maoti e fa'a'ite tātou iāna. 'Ua ha'amāramarama mai te Fatu, « 'o te Atua ana'e 'e aita atu tei 'ite i tō 'oe mau mana'o 'e te mau 'opuara'a 'o tō 'oe 'ā'au na » (PH&PF 6:16).

Peneia'e teie ia te tumu i hōro'a ai te Fatu ia tātou i te mau fa'auera'a mai teie « 'eiaha e 'ōhumu » (PH&PF 9:6) 'e « 'eiaha 'oe e parau i te parau fa'a'ino nō ni'a i tō ta'ata tupu ra » (PH&PF 42:27). Mai te mea e nehenehe ia 'outou 'ia ha'avī i tō 'outou arero (hi'o Iakobo 1:26), e'ita ia 'outou e hōro'a rahi i te ha'amāramaramara'a i te diabolō. 'Ia fa'aro'o ana'e tātou i te 'ohumura'a, te amuamura'a 'e te fa'ahapara'a, e tāpa'o maita'i 'ia 'oia i te reira. E fa'a'ite tā 'outou mau parau 'ino i te 'enemi i tō 'outou mau paruparu.

E parau 'āpi tā'u nā 'outou. E mea rahi a'e te mau nu'u a te Atua i te mau nu'u 'a Luciferō. E nehenehe tā 'outou e hi'o haere 'e 'ia feruri nō 'outou iho, « te rahi noa atu ā ra te ao i te 'inora'a. Tē upo'oti'a ra 'o Sātane i te tama'i. 'Eiaha e vare. Te parau mau, 'ua rahi a'e tātou i te 'enemi. 'A ha'amana'o, 'ua mā'iti e piti i ni'a i te toru 'o te mau tamari'i 'a te Atua i te 'ōpuara'a 'a te Metua.

Te mau taea'e 'e te mau tuahine, 'a ha'apāpū ē te 'aro nei 'outou i te pae 'o te Fatu. 'A ha'apāpū ē tē tari nei 'outou i te 'o'e 'a te Vārua.

'O teie tā'u pure 'e i te hope'a 'o tō 'outou mau orara'a, e nehenehe ia 'outou 'ia parau mai te 'āpōsetolo Paulo, « I tō na vau i te tōra'a maita'i, 'ua oti tō'u horora'a, i mau maite nā vau i te parau » (2 Timoteo 4:7). ■

TE MAU NOTA

1. Arata'ira'a nō te mau pāpa'ira'a mo'a, « Luciferō », scriptures.lds.org.
2. Ezra Taft Benson, « Beware of Pride », *Ensign*, Me 1989, 5.
3. *Mau A'ora'a 'a Brigham Young*, sel. John A. Widtsoe (1954), 72.
4. 'A hi'o Francis M. Gibbons, *Heber J. Grant : Man of Steel, Prophet of God* (1979), 35-36.
5. 'A hi'o, 'ei hi'ora'a, Dieter F. Uchtdorf, « E mea faufa'a 'outou Nōna », *Liahona*, Novema 2011, 20; Gordon B. Hinckley, « The Times in Which We Live », *Liahona*, Tenuare 2002, 86.
6. *Te mau Ha'api'ira'a 'a te mau Peresideni 'o te 'Ēkālēsia : Iosepha Semita* (2007), 454.
7. 'A hi'o *Te mau Ha'api'ira'a : Iosepha Semita*, 318.
8. Lyman E. Johnson, i roto ia Brigham Young, *Deseret News*, 15 no 'Ātete 1877, 484.
9. Dieter F. Uchtdorf, « Haere mai, apiti mai ia mātou » *Liahona*, Novema 2013, 23.
10. Ezra Taft Benson, « 'Eiaha e hepohepo », *Ensign*, Novema 1974, 65.
11. 'A hi'o Ezra Taft Benson, « Eiaha e 'hepohepo », 65-67.
12. William Cowper, i roto Robert Andrews, comp., *The Concise Columbia Dictionary of Quotations* (1987), 78.

MAU HI'ORA'A NŌ TE FA'ARO'O

'O Sakaidrīte te hōē o te mau tā'ata 'oa'oa roa a'e tā'u i fārerei. Mai te mea ra ē 'ua riro tōna orara'a 'ei hōhō'a maita'i roa. I tōna rā tamari'i-rī'i-ra'a 'ua ora 'oia i piha'i iho i tōna metua vahine inu 'ava, tei 'ore i mara'a i te ha'apa'o iāna 'e tōna tuahine. 'Ua tāpe'a Skaidrīte i tōna tuahine i roto i tōna nā rima 'a pohe ai 'oia i te po'ia. Mai te 8ra'a o tōna matahiti, 'ua ora o Skaidrīte i roto i te mau 'utuāfare fā'a'amu. 'Ua tu'ehia 'oia, 'ua tā'irihia 'e 'ua 'ōpanihia 'ia pure. 'Ua fā'arirohia 'oia mai te hōē tā'ata fā'atūhīa. Nā roto i te mau matahiti e rave rahi, 'ua feruri 'oia i te ha'apohe iāna.

Mau matahiti i muri mai, nā roto i te mā'imira'a i te tī'aturi, 'ua tomo atu o Skaidrīte i roto i te hōē fare purera'a Momoni.

LESLIE NILSSON, TA'ATA PATA HŌHŌ'A

Skaidrīte Bokuma

Liepāja, Latvia

« 'Ua fārī'i mai te hōē tuahine misiōnare iāu 'e 'ua 'atāata mai. 'Ua mana'ō vau ē e melahi 'oia. 'Ua tau i tō'u orara'a mai taua mahana ra. E 17 matahiti i teie nei, 'e 'ua 'ore te mau mana'ō atō'a nō te fa'ahope i tō'u orara'a. E mau mana'ō maita'i tō'u i teie mahana. Mai te mea e fifi tō'u, e tu'u atu vau i te reira i nī'a i te Atua. 'Ua hā'apī'i au i te tī'aturi lāna nō te mau mea atō'a. E mea nehenehe te orara'a nō'u nei ».

Ha'apī'i mai nāhea 'ia 'ite 'e 'ia tauturu i te feiā o te mana'ohia e ha'apohe ia rātou, 'a haere i ni'a lds.org/go/41739.

'EIAHA NA E FA'ATA'I I TAUA PEHE RA

Te tahi taime a'enei, 'ua ora vau e tō'u 'utuāfare i Veracruz, Mēhiko, i reira tā'u mau tamari'i i te haerera'a i te fare ha'api'ira'a tuatahi. I te mau po'ipo'i ato'a 'a tauturu ai au i tā'u nā tamari'i e toru 'ia ineine nō te fare ha'api'ira'a, e fa'aro'o mātou i te rātio—te rātio au-roa-a'e-hia i te oire—ma te hō'ē fa'anahora'a au maita'i e fa'aterhia e te hō'ē taure'a-re'a tāne 'auvaha rātio.

'Ua ha'amata mātou i te fa'aro'o i te hō'ē hīmene au maita'i i te tari'a. 'A ha'amata ai au i te ha'apa'o maita'i atu i te mau paraparau, 'ua 'ite a'era vau ē e 'ere te mau mea tei parauhia i te mea faufau, e mau parau rā 'o te fa'atupu i te mana'o 'ino 'e te parau 'ino.

'Ua parau pāpū atu vau i tā'u mau tamari'i, « e'ita e nehenehe ia tātou 'ia fa'aro'o i teie huru paraparau ».

Peneia'e 'aita rātou i ha'apa'o noa a'e i te mau parau 'o te hīmene, 'ua ha'apa'o maita'i rā rātou i te hīmenemene noa i taua hīmene ra.

'Ua 'ite rātou iā'u i te tūpohera'a i te rātio 'e 'ua ani mai iā'u e aha tā'u e rave ra. « E ani au i te ta'ata auvaha rātio 'ia 'iriti 'ē atu i taua hīmene ra ». Nā tō rātou hitimahuta i fa'aitoito iā'u 'ia rave atu ā i te tahi 'ohipa.

'Aita rātou i ti'aturi i te reira 'e 'aita ato'a i nehenehe iā'u, 'ua rave au i te niuniu 'e 'ua niuniu atu i te fare rātio. 'Aita vau i tia'i i te hō'ē pāhonora'a, i tō'u rā māere, 'ua pāhono mai taua iho ta'ata auvaha rātio rā tā mātou i fa'aro'o iho nei i tā'u niuniu i te reira ihoa taime.

'Ua parau atu vau iāna ē 'aita vau i fāri'i i te fa'aro'ora'a i taua hīmene ra, nō te mea e rave rahi mau 'utuāfare e fa'aro'o nei i te rātio i taua taime i

te po'ipo'i. 'Ua ani mai 'oia iā'u e aha ia tā'u e mana'o nō te monora'a i te reira, nō tōna huru maita'i 'ua ani noa vau ē 'ia 'ore 'oia e fa'ata'i i taua hīmene ra i te taime tei te fare te mau tamari'i.

'Aita roa atu vau i 'imi e 'ua fa'aro'ohia tā'u niuniu nā roto i te rātio, 'ua māuruuru rā vau ē 'ua fa'aro'o mai te ta'ata auvaha rātio. 'E i te mau mahana i muri mai, 'ua nehenehe iā'u 'ia parau ē 'ua fa'ati'ahia tā'u nei anira'a.

Nā te reira 'ohipa i ha'apāpū mai iā'u ē e ti'a ia tātou 'ia itoito 'ia vai ana'e i roto i tō tātou mau rima te mana nō te rave i te mau fa'aotira'a 'e 'ia rave i te mea e tītauhia nō tē pāru-ru i tā tātou mau tamari'i i te mau mea 'ino. 'Ia nā reira tātou, e nehenehe ia i te Vārua Maita'i 'ia tāmāu noa i te riro 'ei hoa tāmāu nō tātou. ■

Maria Hernandez, Texas, Marite

I tō mātou fa'arō'ora'a i te hō'ē hīmene au maita'i i te tari'a i roto i te rātio, 'ua ha'amata vau i te ha'apa'o maita'i i te mau paraparau.

TE PUTE MONI TEI MO'E

'A ita i maoro a'enei 'ua haere atu vau i roto i te hō'ē fare 'āpī 'e 'ua ani i te tahi mau melo nō te 'Ēkālesia 'ia tauturu iā'u nō te hō'ē 'ōpuara'a i tō'u fare. I ropu i te 'ōpuara'a, 'ua haere atu vau nō te ho'o mai i te tahi mau materia i hina'arohia e mātou nō te fa'aoti i te 'ohipa. I muri a'e i tō mātou fa'aotira'a i te 'ohipa, 'ite a'era vau e 'aita tā'u pute moni.

'Ua ri'ari'a vau nō te mea tei roto i tā'u pute moni te mau parau ato'a 'e te moni tā'u i fāri'i nā te hō'ē hōani i taua po'ipo'i ra. 'Ua ho'i fa'ahou vau i te vāhi i reira tō'u ho'ora'a mai i te mau tauha'a 'aita rā i manuia. 'Ua ho'i atu vau i te fare 'e 'ua mā'imi nō te hi'o e 'aita ānei au i fa'atopa i te reira i te tahi vāhi, 'aita rā i 'itehia mai. 'Ua ha'amata vau i te feruri i te hāmani fa'ahou i te mau hōho'a nō te mau parau ato'a. I reira hou 'a fa'aru'e ai au i tō'u fare, 'ua ani mai te hō'ē hoa, « 'ua pure ānei oe? »

'Ua mana'o ihora vau, « 'oia mau 'ua pure a'ena vau! »

'Aita rā vau i pure ma te mana'o pāpū. 'Ua hina'aro rā vau e fa'ahēpo i tō'u hina'aro i ni'a i te Metua i te Ao ra 'e Nāna a'e te hōpoi'a 'ia tauturu iā'u 'ia 'imi i tā'u pute moni. I reira 'ua ha'amana'o rā vau i te pāpā'ira'a mo'a i roto i te Isaia 55:8 : « E 'ere ho'i tō'u ra mana'o i tō 'outou ra mana'o, e 'ere ho'i tō 'outou ra haere'a i tō'u ra haere'a, te nā reira maira Iehova ».

I te sābati 'ua haere atu vau i te fare purera'a, 'e 'ua parau mai te hō'ē melo tei haere mai na muri iā'u inanahi ra ē 'ua pure 'oia ma te pūai i te Metua i te Ao ra 'e 'ia nehenehe

'Ua ani au i te Metua i te Ao ra 'ia pāhono i tā mātou pure nō te ha'apūai i te fa'arōo 'o tā'u vahine fa'aipoipo 'e te mau tamari'i.

iā'u 'ia 'ite i tā'u pute moni. 'Ua parau 'oia ē 'ua 'ite 'oia ē e 'itehia iā'u. I muri mai, 'a pārahi ai au nō tā'u iho tuatāpara'a, 'ua ha'amata vau i te tai'o i te *Fari'ira'a i te mau pāhonora'a i tā tātou mau pure* nā Elder Gene R. Cook, e melo hope nō te Hitu 'Ahu-ru. Tē fa'ati'a nei te 'api mātāmua i te hō'ē 'ā'amua e te hō'ē ā fifi e tō'u : 'Ua mo'e te pute moni 'a te tamaiti a Elder Cook, nō reira 'ua ha'aputupu te 'utuāfare 'e 'ua pure i te Fatu 'ia itehia ia rātou te pute moni.

I muri a'e i tō'u tai'ora'a i taua 'ā'amua ra, 'ua fa'a'ohipa vau i te mea tā'u i ha'api'i mai 'e 'ua ha'aputupu vau i tā'u vahine fa'aipoipo 'e te mau tamari'i. 'Ua tūturi mātou i roto i te hō'ē ha'amenemenera'a, 'e 'ua pūpū tāta'itahi mātou i te hō'ē pure, tāpara'ura'a i te Fatu 'ia tauturu ia mātou 'ia

'itehia mai te pute moni mai te au i Tōna ra hina'aro.

'Ua 'ite au na mua atu i te mana 'o te pure, i muri a'e ra, 'a pure ai au 'o vau ana'e, ua ani au i te Metua i te Ao ra 'ia pāhono i tā mātou pure nō te ha'apūai i te fa'arōo 'o tā'u vahine fa'aipoipo 'e te mau tamari'i.

I te mahana i muri mai 'ua niuniu mai te hō'ē ta'ata iā'u. 'Ua parau 'oia ē 'ua 'itehia e ana tā'u pute moni, 'e te moni ato'a. Ua ta'i au mai te hō'ē tamari'iri'i nō te mea 'ua pāhonohia tā'u pure 'e 'ua ha'apūaihia te fa'arōo 'o tō'u 'utuāfare.

'Ua 'ite au e pāhono te Metua i te Ao ra, noa atu te rahira'a tamari'i e ti'a Iāna 'ia ha'apa'ohia, ia tātou tāta'itahi mai te au i Tāna tālena 'e Tāna huru ravera'a. ■

Luiz Marcelino, Goiás, Peretiria

FA'AORAHIA I ROTO I TE 'UTUĀFARE

E mea pinepine tā'u tāne fa'aipoipo i te rave i te 'ohipa i te mau sābati, nō reira 'o vau ana'e o te 'āfa'i i tā maua nā tamāroa e maha i te fare purera'a. I te hō'ē ihoa rā sābati i roto i te purera'a 'ōro'a, 'ua riri tā'u nā tamari'iri'i e piti te tahi i te tahi. Mai te mea 'ua noa'a iā'u i te fa'a'ana'anatae i te hō'ē o te mau tamāroa i roto i te hō'ē buka, 'ua hina'aro ato'a 'ia tōna taea'e i te reira. 'Ua tāmata vau i te mau mā'a 'amu'amu, te mau ha'uti, 'e te peni, 'aita roa i manuia. 'Ua ta'ahoa roa vau i tā'u mau tamāroa, e au ra e'ita e nehenehe ia rātou 'ia fa'aea hau noa nō te hō'ē noa hora.

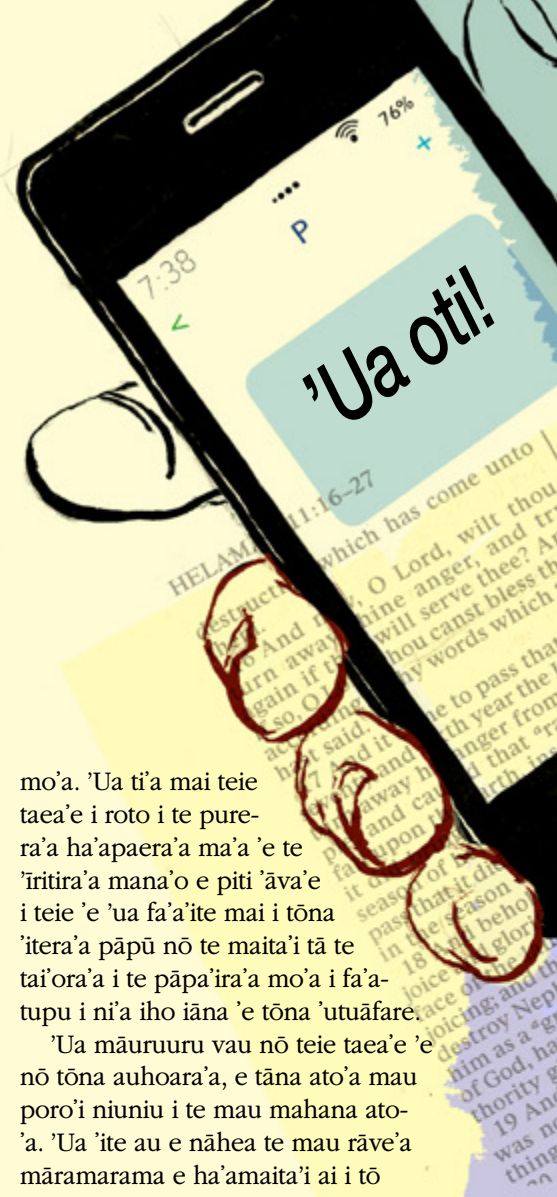
'Ua huti mai au i te hō'ē ha'uti nā'ina'i mai roto mai i tā'u pute 'e 'ua hōro'a atu i te reira i tā'u nei tamāroa hō'ē matahiti. 'Aita i maoro roa 'ua tuo tā'u tamāroa e toru matahiti o Tyson, 'a tupa'i ai 'oia i tōna teina, ma te tāmata i te haru i te ha'uti. 'Ua ha'amā vau 'a amo ai au i rāpae au i nā tamāroa e piti o tē 'aro ra.

'Ua rari 'oi'oi tō'u hōho'a mata i te roimata māhanahana. Nō te aha e mea fifi roa ai mai teie te huru? Tē rave ra ho'i au i te mea tā te Metua i te Ao ra i hina'aro iā'u 'ia rave ma te 'āfa'i mai i tō'u 'utuāfare i te fare purera'a nei, e 'ere ānei? E'ita rā e mara'a fa'ahou iā'u. E mea rohirohi 'e te ha'amā 'ia 'aro atu i tā'u mau tamāroa i roto i te purera'a 'ōro'a 'o vau ana'e i te mau hepetoma ato'a. 'Aita roa atu vau i hina'aro e ho'i fa'ahou mai.

'Ua pārahi au 'e teie mau mana'o fātata e 15 tetoni noa, 'e 'ua haere mai ra te hō'ē tuahine tā'u i mātauri'i i rāpae i piha'i iho iā'u. O te tuahine Beus tōna i'oa. E pārahi 'oia 'ōna ana'e i te rahira'a 'o te taime, nō te mea tē tāvini nei tāna tāne fa'aipoipo i roto

'Ua ta'ahoa roa vau i tā'u mau tamāroa, e au ra e'ita e nehenehe ia rātou 'ia fa'aea hau noa nō te hō'ē noa hora.

'UA OTI !

i te 'episekōpora'a 'e 'ua pa'ari tāna mau tamari'i. 'Ua parau 'oia, « 'o 'oe ana'e i 'ō nei i te mau taime ato'a ! E nehenehe tā'u e hi'o ē te tāmata pūai nei 'oe. E nehenehe ānei tā Tyson e pārahi i piha'i iho iā'u ? 'Aita i noa'a iā'u 'ia feruri i te hō'ē pāhonora'a ! 'Ua tā'iri'iri noa vau i tō'u upo'o 'a rave ai 'oia iāna nā te rima 'e 'ua arata'i atu iāna, o te hau 'e te 'oa'oa i taua taime ra, i roto i te fare purera'a.

'Ua tamarō vau i tō'u roimata, 'ua rave i tā'u 'aiū, 'e 'ua ho'i atu ma te ha'eha'a i roto i te fare purera'a nō te fāna'o ma te hau i te toe'a 'o te purera'a.

I te sābati i muri a'e 'a haere ai mātou i te purera'a 'ōro'a, 'ua 'imi Tyson i tōna hoa 'āpī. E pure 'oia i te pō, « māuruuru e te Metua i te Ao ra nō te tuahine Beus. Ua here roa vau iāna ! »

E toru matahiti hau i teie nei, 'e tē 'imi pinepine noa ra o Tyson i roto i te fare purera'a i te tuahine Beus. I te matahiti i ma'iri a'enei, 'ua pi'ihia 'oia 'ei 'orometua Paraimere nō Tyson. 'Ua riro 'oia 'ei tamaiti iti oraora 'oao'a roa a'e.

Tē māuruuru rahi nei au nō te tuahine Beus 'e nō tōna hina'aro 'ia here 'e 'ia tāvini ia vetahi 'ē. 'Ua 'ite au e nehenehe tā tātou e ha'amaita'i i te mau orara'a 'o vetahi 'ē 'ia tāvini ana'e tātou mai te Fa'aora te huru. ■
Kristi Lewis, Utah, Marite

I roto i tā'u mau uiuira'a 'ei 'epi-sekōpo i te hō'ē avatea sābati, 'ua 'oa'oa vau i te pārahi'a i piha'i iho i te hō'ē hoa maita'i nō te paraparau nō n'ia i te tahi mau tāmata'a tāna e fa'aruru nei. I muri a'e i tō'u fa'arō'ora'a i te tahi nā minuti i tōna mau pe'ape'a, 'ua 'ite au ē e ti'a iāna 'ia tai'o tāmāu i te mau pāpa'ira'a mo'a. 'Ua fa'aha'amana'o-ato'a-hia vau ē, 'ei 'episekōpo nōna, e ti'a ato'a iā'u 'ia tāmāu atu ā i tā'u tai'ora'a i te mau pāpa'ira'a mo'a, 'o te tahi ia fifi tō'u. Nō reira 'ua parau vau ē 'ia riro māua 'ei mau « hoa ti'a'au » i te tūtavara'a 'ia tai'o tāmāu atu ā.

I te mau mahana ato'a 'ia oti tā māua tai'ora'a i tā māua pāpa'ira'a mo'a, e hāpono ia māua i te tahi e te tahi i te poro'i niuniu 'ua oti!' 'Ua riro ia te 'itera'a ē te tia'i mai ra te tahi ta'ata i te fa'aro'o mai te mea 'ua oti ānei tā te tahi tai'ora'a nō te mahana 'ei tūra'ira'a rahi nō māua to'opiti. Mai te mea 'ua mo'ehia i te hō'ē 'o māua, 'ua riro ia te fāri'ira'a i te hō'ē poro'i niuniu 'ei hō'ē fa'aha'amana'ora'a. Mai te mea 'aita te tahi i hāpono mai i te poro'i niuniu, e'i ta ia 'oia e pi'ihia nō te fa'aha'amana'o i te reira. 'Ua vaiho māua i te tahi 'e te tahi 'ia rave i teie tītaura'a ma te 'ore e fa'aha'amā i te tahi ta'ata.

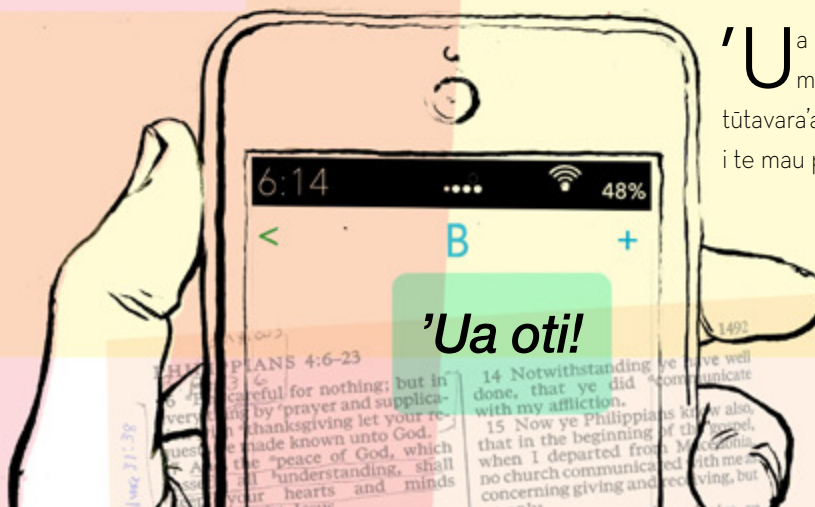
'Ua ha'amata māua i te tītaura'a 'a ono 'āva'e i teie nei, 'e 'aita vau e ha'amana'o nei i te hō'ē mahana 'aita māua i tai'o i tā māua mau pāpa'ira'a

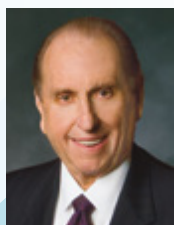
mo'a. 'Ua ti'a mai teie taea'e i roto i te pure-ra'a ha'apaera'a ma'a 'e te 'iritira'a mana'o e piti 'āva'e i teie 'e 'ua fa'a'ite mai i tōna 'itera'a pāpū nō te maita'i tā te tai'ora'a i te pāpa'ira'a mo'a i fa'a-tupu i nī'a iho iāna 'e tōna 'utuāfare.

'Ua māuruuru vau nō teie taea'e 'e nō tōna auhoara'a, e tāna ato'a mau poro'i niuniu i te mau mahana ato'a. 'Ua 'ite au e nāhea te mau rāve'a māmarama e ha'amaita'i ai i tō tātou orara'a mai te mea e fa'a'ohipamaita'i-hia te reira. Tē māuruuru ato'a nei au nō te mau pāpa'ira'a mo'a 'e nō te huru 'o tā rātou fa'a'itera'a nō nī'a i te Mesia. 'Ua 'ite au ē na te tusia tāra'ehara 'a te Fa'aora i nehenehe ai ia tātou tāta'itahi 'ia ho'i atu e ora i piha'i iho iāna 'ia tae i te hō'ē mahana. ■

Alex Whibley, British Columbia, Canada

'Ua riro mai māua 'ei mau « hoa ti'a'au » i te tūtavara'a 'ia tai'o tāmāu atu ā i te mau pāpa'ira'a mo'a.

TŌ 'OUTOU IHO LIAHONA

« 'Eiaha tō 'outou ha'amaitā'ira'a 'ia tūfetu-maitā'i-hia 'e 'ia hunahia. 'Eiaha te reira 'ia tū'uhia i roto i te vairāa hōho'a 'e 'aore rā 'ia nene'ihia. 'Ia tai'ohia rā te reira. 'Ia herehia te reira. 'Ia pē'ehia te reira. 'E 'ite tō 'outou ha'amaitā'ira'a patereāreha ia 'outou i roto i te pō uriuri. E arata'i te reira ia 'outou nā roto i te mau fifi 'o te orara'a... 'Ua riro tō 'outou ha'amaitā'ira'a patereāreha 'ei liahona nō 'outou iho nō te renirāa i tō 'outou haere'a 'e te arata'ira'a i tō 'outou 'ē'a ».

Peresideni Thomas S. Monson, «Tō 'outou ha'amaitā'ira'a patereāreha : Hō'ē liahona nō te māmarama », *Ensign*, Novema 1986, 66.

Te hāro'aro'ara'a i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha

Nā Allie Arnell 'e Margaret Willden

'Ua 'i te orara'a i te mau mea mātau-'ore-hia : *I hea vau e ti'a ai e haere i te ha'api'ira'a ?*

E aha tā'u e ti'a 'ia ha'api'i mai ? » E tāvini ānei au i te hō'ē misiōni ? 'O vai tā'u e ti'a 'ia fa'aipoipo atu ? Mai te mea e hōro'ahia atu ia 'outou te hō'ē hōho'a fenua nō te tere atu nā roto i te mau fa'aotira'a 'o te orara'a, e pe'e ra ānei 'outou i te reira ?

'Ua hōro'a mai te Metua i te Ao ra 'e o Iesu Mesia ia tātou i taua huru hōho'a fenua ra—te mau ha'amaita'ira'a patereāreha—nō te hōro'a ia tātou i te arata'ira'a i roto i tō tātou orara'a. Noa atu ē 'ua hōro'ahia ia tātou te hōro'a nō te ti'amāra'a 'ia rave i te mau fa'aotira'a nō tō tātou iho mana'o ti'amā, e nehenehe tā te mau ha'amaita'ira'a patereāreha e nīni'i mai i te māraramara i ni'a i te mau 'ē'a e hōpoi mai i te 'oa'oa.

E'ita rā e nava'i i te fāri'i-noa-ra'a i te hō'ē hōho'a fenua. E ti'a ia tātou 'ia tuatāpapa, 'ia ta'a, 'e 'ia fa'a'ohipa i te aura'a i roto i te hōho'a fenua. 'Oia ato'a, 'ia māraramama 'outou i te reo tei fa'a'ohipahia i roto i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha—to 'outou iho arata'i i roto i te orara'a—e nehenehe

ia 'outou e 'ite ē 'o vai 'outou i mua i te mata o te Atua 'e te huru ta'ata e riro mai ai 'outou.

'A 'ite i tō 'outou tuatāpapa'ira'a fēti'i

'A tahi 'e te mea faufa'a rahi roa, e fa'a'ite mai tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha i tō 'outou tuatāpapa'ira'a fēti'i, 'aore rā te 'ōpū ta'a 'ē nō reira mai 'outou nō nā hō'ē 'ahuru ma piti 'ōpū nō Iakoba (tei pīihia i muri iho 'o 'Īserā'ela). Noa atu e 'ere tātou pā'āto'a e mau huā'ai ti'a nō Iakoba, tē ha'api'i nei te mau pāpa'ira'a mo'a ia tātou ē 'ua fa'a'amuhia te mau melo 'o te 'Ēkālesia i roto i te 'utuāfare nō 'Īserā'ela : « 'O rāto'u ato'a ho'i tei fāri'i i teie nei 'evanelia, e parauhia rāto'u i tō 'oe na i'oa 'e e tai'ohia rāto'u 'ei huā'ai nō 'oe, 'e e ti'a mai rāto'u i ni'a 'e e ha'amaita'i ia 'oe 'ei metua nō rāto'u » (Aberahama 2:10).

'Ua parau 'o Shelisa Schroepel nō Utaha, Marite, « 'ua tauturu te 'itera'a ē nō roto mai au i te 'utuāfare nō Iakoba iā'u 'ia māraramama i tō'u tumu i roto i teie orara'a 'e nō te aha vau i pīihia ai i te tahi mau pī'ira'a i roto i te 'Ēkālesia ».

E nehenehe ato'a i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha e fa'a'ite i te

E nehenehe te 'itera'a i te mau tufa'a nō tō 'outou ha'amaita'ira'a e tauturu ia 'outou 'ia 'ite i te 'arata'ira'a nō tō 'outou orara'a.

mau ha'amaita'ira'a 'o te 'āpe'e i tō 'outou 'āti ta'a 'ē. 'Ei hi'ora'a, e rave rahi mau melo 'o te 'Ēkālesia nō te 'ōpū nō Epharaima, te hō'ē 'ōpū tei fāri'i i te hōpoi'a ta'a 'ē nō te ha'aparare i tō te ao te poro'i nō te 'evanelia tei fa'aho'ihia mai (hi'o Deuteronomi 33:13-17 ; PH&PF 133:26-34).

'A 'imi i te a'o nō 'outou iho

'Ia fa'a'ohipa-maita'i-ana'e-hia, e pāruru te hō'ē hōho'a fenua i te hō'ē rātere 'ia 'ore 'ia mo'e. 'Oia ato'a, i roto i teie tere i ni'a i te fenua nei, e

MAU TAUTURU NŌ TE TUATĀPAPARA'A

- 'A 'ite i te a'o, te mau fa'arara'a, te mau tälēni 'e te mau fafara'a i roto i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha. 'A pure e nāhea te reira e tano ai ia 'outou i teie taime nō tō 'outou orara'a.
- 'A tuatāpapa pinepine hōhōnu i tō 'outou ha'amaita'ira'a i te roara'a o tō 'outou orara'a. E nehenehe te hoē ā parau e hōrō'a mai ia 'outou i te mau tātarara'a huru rau i te tahi 'ē atu taime.
- 'A ha'amana'o ē e'ita te hōē ha'amaita'ira'a patereāreha e fa'ahiti i te mau tufa'a ato'a nō tō 'outou orara'a. Noa atu e 'aita te hōē fā faufa'a rahi i fa'ahitihia i roto i tō 'outou ha'amaita'ira'a, e riro noa ā te reira 'ei ohipa faufa'a rahi nō te tūtava atu.
- 'A ha'apa'o maita'i i te 'evanelia. 'Ua ha'amauhia te mau ha'amaita'ira'a i roto i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha i ni'a i tō 'outou parau-ti'a.
- 'A ha'amau i te mau fā nō te 'imi i te mau hōrō'a 'e 'a fa'ananea i te mau tälēni tei fa'ahitihia i roto i tō 'outou ha'amaita'ira'a.
- 'A feruri ē tē haere ti'a ra 'outou i hea i roto i te orara'a 'e i hea 'outou e hina'aro ai i te tāpae atu. Nāhea tā 'outou mau fā e 'āfaro ai i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha ?
- 'A feruri i te hāmani i te hōē hōhō'a nō tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha nō te fa'āhipa i roto i tā 'outou tai'ora'a. E nehenehe tā 'outou e pāpā'i i te mau mana'o, e peni i te mau parau faufa'a rahi, 'e 'ia tāpa'o i te mau pāpā'ira'a mo'a e tū'ati i tō 'outou ha'amaita'ira'a.

hōrō'a mai tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha i te a'o 'e te arata'ira'a nō tō 'outou orara'a. E'ita tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha e parau noa ia 'outou e aha te rave, e nehenehe rā te reira e hōrō'a mai i te mau mana'o nō ni'a i te mau 'ē'a—mai te mea e ravehia nā roto i te fa'aro'o—e nehenehe e tauturu ia 'outou 'ia 'ite 'ia fa'atano ana'e 'outou i tō 'outou orara'a i ni'a i te hina'aro 'o te Metua i te Ao ra. 'A tuatāpapa ai 'outou i tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha 'e 'a tūtava ai 'outou i te ora i te hōē orara'a 'o te fa'ahaere mai i te Vārua 'o te Fatu, e nehenehe 'outou 'ia 'ite i te pāpurura'a, te 'oa'oa 'e te arata'ira'a.

'Ua parau o Gabriel Paredes nō Lima, Peru, « te tahi 'o te mau a'o tei hōrō'ahia mai iā'u i roto i tō'u ha'amaita'ira'a, 'ua nehenehe noa iā'u 'ia fa'āhipa mau 'e tō'u 'utuāfare i muri a'e i tō'u ta'atira'ahia i tā'u vahine fa'aipoipo.

« 'Aita i maoro roa 'ua uiui māua e aha te mea tā māua e nehenehe e rave nō te ha'apūai 'e nō te patu i tō māua 'utuāfare 'āpī. 'Ua pāhonohia tā māua uira'a nā roto i tō'u ha'amaita'ira'a patereāreha. 'Ua a'ohia vau 'ia tu'u nā mua roa te fa'atura, te fa'aroma'i, 'e te here i roto i tō'u 'utuāfare, nō te mea teie ia te tahi 'o te mau niu faufa'a rahi nō te 'evanelia 'a Iesu Mesia.

« I tō māua fa'atumura'a i ni'a i te reira, 'ua nehenehe iā'u 'e tā'u vahine fa'aipoipo 'ia fa'aroma'i i te mau fifi. Tē vai noa ra ā te tahi mau tāmatara'a 'ei 'utuāfare, e mea 'oa'oa rā māua. E au ra iā'u ē 'ua fa'aha'amana'o mai te Fatu iā'u nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia noa'a i te 'utuāfare Tāna i fafau iā'u. 'Ua 'ite au ē tē paraparau nei te Fatu nā roto i te mau ha'amaita'ira'a patereāreha 'e e ti'a 'ia fa'āhipahia te a'o i roto i te reira i roto i tō tātou orara'a ».

'A fa'aro'o i te mau fa'arara'a

E'ita te hōē hōhō'a fenua e tāpa'o i te mau 'āti ato'a nā ni'a i te arati'a, e fa'a'oto pinepine rā te mau ha'amaita'ira'a patereāreha i te mau fa'arara'a nō te pāpuru ia tātou nā ni'a i te porōmu. E tauturu te tahi 'o teie mau fa'arara'a 'ia pāpuru ia tātou i te mana 'o Sātane ; e nehenehe te tahi e ha'amāramarama mai ia tātou nāhea e nehenehe ai ia tātou 'ia ha'avī i te ta'ata tino i roto ia tātou.

Nō Caitlin Carr nō Utaha, 'aita te tahi 'o te mau fa'arara'a i roto i tōna ha'amaita'ira'a patereāreha i māramarama i te reira ihoa taime, 'ua hōrō'a mai rā te tuatāpapa'a i tōna ha'amaita'ira'a patereāreha i muri i te mau hi'ora'a 'āpī.

« I tō'u fāri'ira'a i tō'u ha'amaita'ira'a patereāreha, 'ua fa'arahia vau nō te mau ta'ata o te tāmata i te fa'ahahi 'ē atu iā'u i te parau mau nā roto i te parau au maita'i. 'Aita vau i feruri rahi roa i te reira ; e ti'aturira'a pāpū tō'u i te mau ha'apī'ira'a tumu tei ha'apī'ihia mai iā'u.

« 'Ārea rā, i te matahiti i muri mai, 'ua fa'aruru atu vau i te mau mana'o 'e te mau ha'apī'ira'a e au ra tei niuhia nā rāpae noa i ni'a i te parau-ti'a 'e te aroha e 'ere rā. E au ra nō te mau vahi ato'a teie mau poro'i : Te mau ve'a, te fare ha'apī'ira'a, e te tae noa atu i te mau hoa piri. Noa atu ē 'ua 'ite au e 'aita teie mau ha'apī'ira'a 'a te ta'ata i ti'a i te 'opuara'a 'a te Atua, 'ua hina'aro vau i te pāturu i teie mau mana'o 'āpī 'o te ao 'e te 'Ēkālesia. 'Aita i maoro roa 'ua 'ite au e 'ore te ta'ata e ti'a ia fa'aro'o i te fatu to'opiti' (Mataio 6:24) 'e e'ita e ti'a iā'u 'ia ti'aturi i te pa'ari 'o te ta'ata nei. 'Ua tātara te Metua i te Ao ra i tō'u mau fē'a'a nā roto i te mau pāpā'ira'a mo'a 'e 'ua fa'ahau i tō'u ferurira'a 'e tō'u 'ā'au. 'Ei hope'ara'a, 'ua ha'apūaihia tō'u 'itera'a pāpū 'e 'ua riro mai au 'ei ta'ata pāpū i te pāpurura'a i te mea tā'u i 'ite e mea mau ».

'A fa'ananea i te mau hōro'a 'e te mau tālēni

E nehenehe ato'a tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha e fa'ahiti i te mau hōro'a 'e te mau tālēni tā te Fatu i hōro'a nō 'outou nō te patura'a i Tōna ra bāsileia. Mai te mea e fa'ahiti tō 'outou ha'amaita'ira'a i te hō'ē tālēni 'o te ore i matauhia e 'outou, nō te mea paha ia e 'aita ā 'outou i 'ite atura 'aore rā i fa'ananea ā i teie tālēni. Nā roto i te tūtava-itoito-ra'a 'e te tauturu 'a te Fatu, e nehenehe ia 'outou 'ia tupu 'e 'ia fa'a'ohipa i teie tālēni 'e te tahi atu ā.

E tauturu te fa'ananeara'a i tō 'outou mau tālēni ia 'outou 'ia 'ite i te mau mea ta'a 'ē tā 'outou e hōro'a nō te 'ohipa 'a te Fatu. 'Ua feruri hōhonu o Johanna Blackwell nō California, Marite, i te mau hōro'a 'e te mau tālēni i roto i tōna ha'amaita'ira'a 'ia fa'ahema-ana'e-hia 'oia i te fa'au iāna ia vetahi 'ē : «'Ia tai'o ana'e au i te mau parau i roto i tō'u ha'amaita'ira'a patereāreha, 'ua fa'aha'amana'ohia vau e 'ua ha'amaita'ihia vau e te mau hōro'a i hina'arohia e au nō te ha'avī i te mau tāmatarā'a 'e 'ia rave i te 'ohipa nō te ha'ape'epē'era'a i te 'ohipa 'a te Fatu.

« Tē fa'a'ite mai nei tō'u ha'amaita'ira'a i tō'u 'aravihi i te here, i te fa'a'ore i te hapa, 'e te tītaura'a i te ito-ito 'ia 'āmui atu i te feiā na piha'i iho iā'u. 'Ia fa'a'ohipa ana'e au i teie mau hōro'a, e ha'amaita'i te Fatu iā'u ma te hō'ē hina'aro rahi 'ia fārerei 'e 'ia tū'ati atu i te mau ta'ata 'e te mau ta'ere 'āpi. Nō reira, 'ua tupu tō'u 'itera'a pāpū i te rahi ē e mau tamari'i ana'e tātou pā'ato'a nā te hō'ē Metua Here i te Ao ra, 'e 'ua nehenehe iā'u 'ia tāvini ia vetahi 'ē 'a tūtava ai tātou 'ia riro mai te Mesia ra te huru ».

'A mā'imi i te mau ha'amaita'ira'a i fafauhia

Te hope'a, e heheu mai tō tātou mau ha'amaita'ira'a patereāreha i te mau ha'amaita'ira'a tei fafauhia mai e te Metua i te Ao ra ia tātou mai te mea e ha'apa'o noa tātou. 'Aita e ha'apāpūra'a nō ni'a i te taime e tupu ai teie mau fafauara'a, e nehenehe rā ia tātou 'ia 'ite ē 'a ora noa ai tātou i te 'evanelia ma te ha'apa'o, e tupu ia te reira, i roto ānei i teie orara'a aore rā i mua nei.

'Ua tī'aturi Sergio Gutierrez nō Nevada, Marite, i te hō'ē fafauara'a i roto i tōna ha'amaita'ira'a patereāreha

i te mau taime ato'a e ha'ape'ape'a 'oia nō ni'a i tāna mau 'opuara'a 'ohipa i mua : « Tē ha'ape'ape'a nei au i te tahi mau taime nō ni'a i te pāpū 'ore o tō'u orara'a i mua, tē vai nei rā te hō'ē fafauara'a i roto i tō'u ha'amaita'ira'a patereāreha 'o te fa'ahau i tō'u mana'o. E tauturu teie nei fafauara'a iā'u 'ia 'ite ē 'ia tāmau ana'e au i te rave itoito i te 'ohipa 'e i te ha'apa'o, e fāri'i ia vau i te mau rāve'a 'ia nehenehe iā'u 'ia fa'a'amu i tō'u 'utuāfare 'e 'ia patu i te 'Ēkālesia. 'Aita ā vau i 'ite pāpū e aha tō'u tōro'a 'ohipa tā'u e hina'aro i te tītau, nā teie rā fafauara'a i hōro'a mai iā'u te fa'aro'o 'e te tī'aturira'a ».

Mai te mea noa atu ē te uiui ra 'outou e aha ia te hina'aro o te Metua i te Ao ra nō 'outou, 'aita 'outou i vai 'outou ana'e. 'Ua 'ite te Fatu ē e fa'aruru 'outou i te mau 'ē'a huru rau e nehenehe tā 'outou e rave i roto i tō 'outou orara'a, nō reira 'Oia i hōro'a ai ia 'outou te hō'ē hōho'a fenua 'ia vai 'āfaro noa tō 'outou orara'a i ni'a i Tāna 'evanelia. E'ita te mau ha'amaita'ira'a patereāreha e rave i tā tātou fa'aotira'a nō tātou, e nehenehe rā tā rātou e arata'i ia tātou nō tā tātou iho heheura'a. Nā roto i tō tātou mau ha'amaita'ira'a patereāreha, 'ua fa'a'ite-hia ia tātou nāhea tātou e o ai i roto i te 'opuara'a a te Fatu 'ia ha'aputupu ia 'Īserā'ela nā roto i te ha'api'ira'a mai i tō tātou 'ōpū ; 'ua hōro'ahia ia tātou te a'o nō tātou iho, te mau fa'arara'a, 'e te mau fafauara'a; 'e 'ua ha'api'ihia tātou nō te mau hōro'a 'e te mau tālēni ta'a 'ē tā te Metua i te Ao ra i hōro'a nō tātou nō te tavini iāna. 'Ia tāmata ana'e 'outou i te ora mai te au i te tā'ato'ara'a o teie nei mau tufa'a o tō 'outou ha'amaita'ira'a patereāreha, e nehenehe ia ia 'outou 'ia 'ite ē 'ua 'āfaro tā 'outou mau fa'aotira'a i te hina'aro 'o te Fatu nō tō 'outou orara'a. ■

Tē ora ra nā ta'ata pāpā'i i Illinois, Marite 'e i New York, Marite.

'Ua hōro'a mai te Fatu ia 'outou te hō'ē hōho'a fenua nō 'outou iho nō te fa'atano atu i tō 'outou orara'a i ni'a i Tāna 'evanelia.

Fa'aîneinera'a nō te hō'ē tere 'āpī

Nā Karina Martins Pereira Correia de Lima

I roto i te mau hepetoma e tae atu ai i tō'u fa'aipoipora'a 'e te ta'atira'a hiero, 'ua ha'amata vau i te taiāri'i nō ni'a i te mau mea e ti'a iā'u 'ia rave hou 'a ha'amata ai au i tō'u 'utuāfare 'āpī. Noa atu te tā'ato'ara'a 'o te 'oa'oa i taua taimera, 'ua tapitapi au nō ni'a i te fa'anahora'a i tō māua orara'a 'āpī, te fa'a'āfarora'a i tā māua faufa'a moni, te 'imira'a i te vāhi vaira'a nō tā māua mau tauha'a, e tā'u mau hōpoi'a ato'a 'ei vahine fa'aipoipo. 'Ua hina'aro vau e 'ia ha'apāpū maita'i e 'ua ha'amata-ti'a-maita'i māua i tō māua fa'aipoipora'a ma te fa'ata'a-maita'i-ra'a i te tahi vāhi i roto i tā māua mau 'ohipa nō te mau mea faufa'a rahi mai te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a 'e te rave-'āpiti-ra'a i te taimera 'ei tāne 'e 'ei vahine fa'aipoipo noa atu te rahi 'o te 'ohipa i roto i tō māua orara'a.

'A fātata ai te mahana fa'aipoipora'a, 'ua māere au nō te mau moemoeā ri'ari'a e rave rahi nō ni'a i te mau huru fifi ato'a 'o te nehenehe e tū'inō i te hō'ē 'utuāfare. Nō te mea ho'i e nō roto mai au i te hō'ē

'utuāfare here tei ro'ohia rā i te 'ati, tei fa'aruru i te mau mārōra'a tāmau 'e te u'ana 'e te 'ā'au 'oto, 'ua huru 'ē roa vau i teie mau moemoeā 'ino. Nō reira i te hō'ē pō, i muri a'e e rave rahi mau pō mai teie te huru, 'ua ara mai au ma te rari i te hou 'e 'ua fa'aoti a'era vau e pe'e i te a'o tā te tuahine Neill F. Marriott, tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Rahi 'a te Feiā 'Āpī Tamāhine, i hōro'a i roto i tāna a'ora'a « Auraro tō tātou 'ā'au i te Atua » (*Liahona*, Novema 2015, 30–32). 'Ua tāpīri au i tō'u mata 'e 'ua pure, « e te Metua Here i te Ao ra, e aha tā'u e nehenehe e rave nō te fa'aātea 'ē atu i teie mau mea 'inō i tō'u 'utuāfare? »

'Ua puta 'oi'oi mai te pāhonora'a iā'u ma te pūai mai te mea ra 'ē 'ua tātara te tahi ta'ata i te 'ōpani i roto i tō'u upo'o 'e 'ua tu'u atu i te mana'o i roto. 'Ua parau mai te reo iti ha'iha'i, « 'a rave noa mai tei ti'a ia 'oe 'ia rave. 'A ha'apa'o i te mau ta'ahira'a ato'a ». 'Ua parauri'iri'i mai te Vārua i te tahi a'o ta'a 'ē, 'e 'ua 'ite au 'ē 'ia rave au i taua mau mea ra, e maita'i 'ia te mau mea ato'a ».

Mai ia Nephi i fano atu i te vāhi 'ite-orehia, 'ua ti'a iā'u 'ia fa'a'ohipa i te fa'arō'o i te Fatu nō ni'a i te ha'amatarā'a i te hō'ē 'utuāfare.

'Ua 'ata'ata vau 'e 'ua 'ite au i tō'u 'ōuma i te 'ira'a i te māhanahana. 'Ua mo'e tā'ue noa te mau mana'o pe'ape'a ato'a, i te mea 'ē 'ua 'ite au e parau mau te reira. 'Ua 'ite au i te Vārua Maita'i na mua atu, e 'ere rā i te mea pūai mai tā'u i 'ite i taua pō ra. 'Ua 'ite au i te here 'o tō tātou Metua i te Ao ra 'e 'o tō tātou Fa'aora i te ha'atira'a iā'u, 'e 'ua 'ite au 'ē mea faufa'a

rahi ato'a te maita'i 'e te ora 'o tō'u 'utuāfare nō Rāua mai nō'u nei.

'Ei ha'apāpūra'a ā, 'ua puta maira i roto i tō'u ferurira'a te hō'ē 'ā'amu nō roto mai i te mau pāpa'ira'a mo'a—te taime 'a fa'aue ai te Fatu 'ia Nephi 'ia hāmani i te hō'ē pahī : « 'E 'ua parau maira te Fatu iā'u, nā 'ō maira, e tarai 'outou i te hō'ē pahī, *i tei au i te hōho'a tā'u e fa'a'ite atu ia 'oe nā*, 'ia fa'auta atu vau i tā 'oe ra mau ta'ata i tera pae mai 'o teie nei miti » (1 Nephi 17:8 ; 'āpithia atu te ha'apāpūra'a).

I vai nā Nephi 'e tōna 'utuāfare i roto i te medebara e rave rahi matahiti, ma te fa'a'oroma'i i te mau huru 'ati ato'a. 'Ua nehenehe iāna 'ia mata'u nō te ha'amata i te hō'ē tere nā ni'a i te moana 'e 'ia vaiiho i tōna mau ri'ari'a 'ia pūai atu ā i tōna iho fa'arō'o. 'Aita rā 'oia i nā reira. 'Ua fāri'i 'e 'ua ha'apa'o 'oia i te mau fa'auera'a 'a te Atua. E fa'arō'o tōna ē e fa'atupuhia Tāna mau fafaura'a. 'Aita roa atu te Fatu i parau ia Nephi ē e'ita te mau vero e tupu 'aore rā e e'ita te mau 'are e tā'iri i te pahī. 'Ua parau rā 'Oia ia Nephi ē 'ia pe'e 'oia i Tāna mau arata'ira'a, e nehenehe iāna 'ia arata'i i tōna 'utuāfare ma te pāruruhia nā ni'a i te moana e tae atu i te fenua i parauhia.

'Ua 'ite a'era vau ē 'ua tere ato'a vau nā roto i te hō'ē medebara e rave

rahi matahiti, i teie nei rā tei mua vau i te miti, i te fa'aineinera'a nō te hō'ē tere 'āpi : Te fa'aipoipora'a. 'Ua pi'ihia vau—'e tē mana'o nei au ē teie te huru nō te mau 'utuāfare Feiā Mo'a ato'a i te mau mahana hope'a nei—'ia hāmani i te hō'ē pahī ma te pe'era'a i te mau arata'ira'a 'a te Atua.

'Ia oti māua tā'u tāne i te fa'aipoipohia, 'ua tae mai te mau fifi. 'Ua ma'ihia vau, 'e 'ua fifi māua i te fa'a'āfarora'a i tā māua terera'a faufa'a 'e te fa'a'ohipara'a i te mau peu maita'i tā māua i fa'aoti i te pe'e.

'Ua vai noa rā te a'o tā'u i fāri'i i roto i tō'u 'ā'au. 'Ua tāmata māua i te mau mahana ato'a 'ia ha'api'i mai 'e 'ia here i te parau 'a te Atua i roto i tō māua 'ā'au, 'ia pe'e i te mau hi'ora'a maita'i o tō māua feiā fa'atere—'oia ato'a te Mesia—'e 'ia ha'amaita'i i tō māua huru. 'Ua noa'a iā'u te hō'ē 'itera'a pāpū pūai a'e nō te pure 'e 'ua tāmata mau vau i te here 'o te Metua nō māua. 'Ua ha'amata vau i te ti'a-turi rahi 'e i te fa'aiti mai i te mata'u. 'Ua 'ite māua ē te mau fifi tā māua i fa'aruru 'ua riro ia 'ei mau ta'ahira'a 'ia maita'i atu. I teie mahana e au ra 'ua riro tō māua 'utuāfare 'ei vāhi iti nō te ra'i.

Tei te ha'amatarā'a noa ā māua nō tō māua tere, 'ua riro rā te fa'aipoipora'a 'e te ha'amatarā'a

i te hō'ē 'utuāfare 'ei mā'itira'a maita'i roa a'e o tā'u i rave. 'Ua 'i roa tō'u 'ā'au i te 'oa'oa 'ia feruri ana'e au nō ni'a i te 'ōro'a nō te hiero tā māua i fāri'i 'e 'ia 'ite ē 'ua ta'atihia te reira e te mana 'o te Atua. Te rahi 'o tō'u ta'ara'a nō ni'a i te faufa'a rahi o te 'utuāfare i roto i te 'opuara'a 'a te Metua i te Ao ra 'e te mo'ara'a o te fafaura'a tā māua i rave, te rahi 'ua hina'aro vau 'ia tauturu i te tahi atu mau 'utuāfare 'ia fāri'i i te hō'ē ā 'ōro'a.

'Ua ha'api'i mai au ē e'ita e ti'a ia tātou 'ia ha'ape'ape'a nō ni'a i te mea o te tupu mai, nō te mea « e 'ere ho'i i te 'ā'au taiā tā te Atua i hōro'a mai nō tātou ; i te 'ā'au itoito rā, 'e te aroha, 'e te ha'apa'o maita'i » (2 Timoteo 1:7). E ti'a noa ia tātou 'ia ha'apa'o, 'ia pe'e i te mau arata'ira'a tei hōro'ahia mai nā roto i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e te mau parau a te mau peropheta nō teie nei tau, 'e 'ia ani nā roto i te pure nō te tahi atu ā mau arata'ira'a nō tātou iho. 'Ia rave tātou i teie mau mea, e nehenehe tātou e tere atu nā ni'a i te miti nō teie mau mahana hope'a nei ma te ti'aturi e noa atu e aha te huru 'o te pe'ape'a o te tā'iri ia tātou, e pāruruhia te mau ta'ata tei herehia e tātou. ■

Tē ora nei te ta'ata pāpa'i i Paranā, Peretiria.

Nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia tuatāpapa i roto i **TŌŪ' FERURIRA'A** 'e ma **TOŪ 'Ā'AU** ?

ʻA 'imi e aha tā 'outou e nehenehe e rave mai te mea e mau uira'a tā 'outou.

Eaha te mea e ti'a ia 'outou 'ia rave mai te mea e uira'a tā 'outou nō ni'a i te tahi ha'a-pi'ira'a tumu, te 'ā'amu, 'aore rā nō 'outou iho? Nāhea 'outou e 'ite ai i te pāhonora'a? 'Ua fafau te Fatu, « e fa'a'ite au ia 'oe i roto i tō 'oe ferurira'a 'e i roto i tō 'oe 'ā'au, nā roto i te Vārua Maita'i » (PH&PF 8:2). Nāhea 'outou 'ia fa'a'ohipa i tō 'outou ferurira'a 'e te 'ā'au nō te 'ite i te fa'aurura'a? Teie te tahi mau mana'o.

FERURIRA'A

'A tai'o, 'a pure, 'a fa'aro'o

'Ua parau 'o Elder Robert D. Hales nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo ē 'ia rave ana'e tātou i te « mau fa'aotira'a rarahi nō te orara'a... te tītau nei te Metua i te Ao ra 'ia fa'aohipa tātou i tō tātou ti'amāra'a, 'ia tuatāpapa maite tātou i te 'ohipa i roto i tō tātou ferurira'a mai te au i te mau ture nō te 'evanelia, 'e 'ia 'āfa'i atu i mua lāna te hō'e fa'aotira'a nā roto i te pure ». (« Te Vārua Maita'i », *Liahona*, Me 2016, 105).

Hō'e ā nō te mau uira'a ato'a. 'Ia tuatāpapa 'outou, 'a pure ma te 'ā'au hina'aro mau nō te mau pāhonora'a tā 'outou e 'ite atu. E hōro'a mai te Vārua Maita'i ia 'outou i te mau parauri'iri'i—nā roto ānei i te mau mana'o, te mau parau i roto i tō 'outou ferurira'a, 'aore rā te tahi atu mau fa'aha'amana'ora'a ia 'outou iho—nō te arata'i ia 'outou i te tahi atu ā mau pāhonora'a hina'arohia e 'outou.

'A fa'a'ohipa i te mau rāve'a.

'A mā'imi i te mau pāpa'ira'a mo'a, mai te Arata'ira'a nō te mau Pāpa'ira'a Mo'a 'e te tahi atu mau tauturu nō te tuatāpapa'ā. E nehenehe ato'a 'outou e mā'imi i te tahi atu mau rāve'a a te 'Ēkālesia mai te mau a'ora'a nō te 'āmuira'a rahi, te mau Parau Tumu nō te 'Evanelia i ni'a i te LDS.org, te mau ve'a 'a te 'Ēkālesia, te 'Opuara'a nō te mau Parau 'a Iosepha Semita, 'e te tahi atu ā. (Hi'o i te 'api 54 nō te hō'e tābula tauturu nō te mau Rāve'a 'a te 'Ēkālesia.)

'A paraparau nō ni'a i te reira.

'Eiaha e mata'u i te ani i te tauturu. 'Ua fa'aitoito 'o Elder Ronald A. Rasband nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo, « e hōro'a atu vau ia 'outou i te hō'e tītura'a... E ti'a ia 'outou 'ia feruri i te tahi ta'ata [e nehenehe e tauturu ia 'outou 'ia 'ite i te mau pāhonora'a]—te hō'e hoa ti'a-turihia, te hō'e metua 'aore rā te mau metua, te metua tupuna, te 'orometua, 'episekōpo, [aore rā] tauturu... —e tītau'ia ia 'outou 'ia pāhonohia i teie mau uira'a » (Ha'apurorora'a mata e mata, 20 nō tenuare 2016). 'A tāmata nā! 'A paraparau atu i te tahi ta'ata tā 'outou i ti'aturi nō ni'a i tā 'outou mau uira'a 'e 'a 'imi 'āmui i te mau pāhonora'a.

Pure

Fa'aro'o

'Āparaura'a

Tuatāpapara 'a

Tuatāpapara 'a

Pure

Fa'aró'o

Fa'a'oroma'i

TE MAU PĀHONORA'A NŌ 'Ō MAI I TE ATUA RA

«Te pāhonora'a i te mau uira'a parau ti'a, e tuha'a faufa'a roa ia i roto i te paturaa i tō tātou fa'aró'o, 'e nā mea tóopiti tā tātou e fa'a'ohipa, tō tātou ferurira'a 'e tō tātou mana'o o te 'ā'au. 'Ua parau te Fatu, 'e fa'a'ite au ia 'oe i roto i tō 'oe ferurira'a 'e i roto i tō 'oe 'ā'au' [PH&PF 8:2]. E'ita te mau pāhonora'a ato'a e tae vave mai, e nehenehe rā te rahira'a 'o te mau uira'a 'ia pāhonohia nā roto i te tuatāpapara'a mau 'e te 'imira'a i te pāhonora'a 'a te Atua.»

Elder Neil L. Andersen nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo, «'Aita te fa'aró'o e topa noa mai, e au rā i te mā'itira'a», *Liahona*, Novema 2015, 66.

'Ā'AU

'A tai'o, 'a pure, 'a fa'aró'o

Teie te mau ta'ahira'a faufa'a rahi nō te feruri ma tō 'outou ferurira'a e tō 'outou 'ā'au. 'Ua parau te peresideni Dieter F. Uchtdorf, tauturu piti i roto i te Peresidenira'a Mātāmua, «'la hina'aro 'outou 'ia 'ite mai i te parau mau pae vārua, e ti'a ia 'outou 'ia fa'a'ohipa i te mau mauha'a tano. E'ita tā 'outou e nehenehe e māramarama i te parau mau pae vārua nā roto i te mau'ha'a tei 'ite 'ore i te reira». («Te fāri'ira'a i te hō'e 'itera'a pāpū nō te māramarama 'e te parau mau» *Liahona*, Novema 2014, 22). 'Ua riro te Vārua Maita'i 'ei mau'ha'a e ha'api'i ai tātou i te mau mea pae vārua. Nō reira 'ia pure ana'e 'outou 'e 'ia fa'aró'o 'outou i te Vārua, e tae i te taime e nehenehe ia 'outou 'ia 'ite i te mau pāhonora'a.

'A fa'a'oroma'i

'Ua ha'amāramarama ato'a mai te peresideni Uchtdorf ē, «rahi noa atu tātou i te fa'a'opa i tō tātou 'ā'au 'e te mana'o i ni'a i te Atua, rahi noa atoa atu te māramarama 'o te ra'i i te topata i ni'a i tō tātou vārua... E te mau mea i riro nā 'ei mea mohimohi, pōiri 'e te ātea, e riro marū mai ia 'ei mea pāpū, 'ana'ana 'e te mātauhia e tātou. («Te fāri'ira'a i te hō'e 'itera'a pāpū nō te māramarama 'e te parau mau», 22) E nehenehe te mā'imirā'a i te mau pāhonora'a i te riro 'ei ravera'a roa. Mai te mea rā 'ua ineine 'outou i te fa'aró'o i te mau pāhonora'a, noa atu te roa o te taime, e 'ite ia 'outou i te reira.

'A fa'a'ohipa i te 'itera'a i te mau muhumuhura'a

'la rahi tō 'outou 'itera'a i te mau muhumuhura'a 'e te ineinera'a i te rave i te 'ohipa 'ia muhumuhu mai te Vārua i tō 'outou ra 'ā'au, e mea ohie a'e ia ia 'ite i te tahi atu ā mau muhumuhura'a i te mau taime i mua atu. Peneia'e e «'ite 'outou ē 'ua ti'a ihoa» 'aore rā e 'ite 'outou ē «e ha'apōurihia te mana'o» mai te mea e mea hape (hi'o PH&PF 9:8-9). E nehenehe ato'a 'outou e 'ite i te hō'e fa'aha'amana'ora'a marū, te hō'e mana'o hau, 'aore rā te tahi atu mana'o ta'a 'e nō 'outou iho. 'Ua 'ite te Fatu 'o vai 'outou, 'e 'ua 'ite 'Oia e nāhea 'outou 'ia ta'a i te Vārua. E hōrō'a mai 'Oia ia 'outou i te arata'ira'a here nō 'outou iho. Nō reira 'a tāmāu no'a i te fa'aró'o 'e i te ha'api'ipi'i. ■

'A FA'AAU 'IA 'OUTOU IHO i tā 'outou TUATĀPARARA'A 'EVANELIA

*'A hi'o i teie mau tautururā'a
nō te tuatāpararā'a i te 'eva-
nelia 'e te 'imira'a i te mau
pāhonorā'a i tā 'outou mau
uira'a i te pae vārua.*

Nā Bethany Bartholomew

Te mau ve'a'a te 'Ēkālesia

Nāhea 'outou e tuatāpapa ai 'ia
'imi ana'e 'outou i te mau pāho-
nora'a i te hō'ē uira'a pae vārua
'aore rā 'a tāmata noa ai i te ta'a maita'i
a'e i te mau pāpā'ira'a mo'a? Tē parau
nei au—nō 'outou iho. E mea ta'a 'ē
te huru tuatāpararā'a a te mau ta'ata
ato'a nō te fare ha'apī'ira'a, i te tahi
rā mau taime e mo'ehia ia tātou ē e
nehenehe tā tātou e fa'aaui ia tātou
iho tā tātou tuatāpapa'ira'a 'evanelia.
Te taime i muri nei e uira'a tā 'outou i
te pae vārua aore rā ha'apī'ira'a tumu,
'a tāmata i te tahi o teie mau tautu-
rurā'a nō te feruri e aha te mea maita'i
a'e nō 'outou.

1. 'A HĀMANI

'A hāmani i te hō'ē tāpura, te hō'ē fa'ahōho'ara'a, aore rā te hō'ē hōho'a fenua. (A hi'o i raro nei nō te hō'ē hi'ora'a.)

'A hāmani i te hō'ē tuatāpapara'a i ni'a i te itenati. 'A pāpa'i i te mau ta'o 'e te mau mana'o 'e 'a fa'atū'ati atu i te reira i te mau reni 'e te mau ha'amenemenera'a nō te fa'a'ite e nāhea rātou e tū'ati ai te tahi i te tahi.

'A HĀMANI I TE HŌ'Ē TĀPURA, TE HŌ'Ē TĀPURA NŪMERA, 'AORE RĀ TE HŌ'Ē HŌHO'A FENUA

I te tahi mau taime e riro 'ei tauturura'a 'ia fa'anahonaho mata 'outou i tō 'outou mau mana'o i roto i te tuatāpapara'a 'ēvanelia nā roto i te tu'ura'a i te reira i roto i te hō'ē tāpura, te hō'ē tāpura nūmera, 'aore rā hōho'a fenua mai te reira te huru. Teie te hō'ē hōho'a nō te huru tāpura nūmera tā te hō'ē tā'ata e nehenehe e hāmani 'ia tuatāpapa ana'e i te mau 'episetore 'a Paulo i roto i te Faufa'a 'Āpi. E nehenehe tā 'outou e hāmani i tā 'outou iho tāpura, tāpura nūmera, 'aore rā hōho'a fenua ma te fa'a'ohipa i te huru fāito ato'a o te tauturu rahi ia 'outou. 'A 'imi i te mau rāvē'a 'āpi! 'A 'imi i te mau rāvē'a 'arearea nō te fa'anaho i tā 'outou tuatāpapara'a 'evanelia.

TE MAU 'EPISETORE 'A PAULO

'EPISETORE	E TE HŌ'Ē HOA ?	NĀHEA TE PĀPA'IRA'A MAI... ?	MAU PARAU TUMU NŌ TE 'EPISETORE
Hi'ora'a 1 : 1 Timoteo	'Aita i fa'ahitihia	Laodikea (hi'o i te nota i te hope'a nō 1 Timotheo 6)	Ha'api'ira'a tumu mau, te Fa'aora, te pure, te fa'arō'o 'e te aroha, te mau maita'i nō te fa'aterera'a, tāivara'a, utuutura'a i te feia vevē, fa'aea-noa-ra'a ma te ha'apa'o, ha'apaera'a i te mau tao'a nō te ao nei.

2. 'A PĀPA'I

'A pāpa'i i te mau mana'o 'e te mau fa'aurura'a tā 'outou i fāri'i i roto i tā 'outou tuatāpapara'a i te pāpa'ira'a mo'a i roto i te hō'ē buka 'ā'amu 'e 'a tai'o pinepine i taua mau mana'o ra.

'A pāpa'i i tō 'outou iho mau mana'o 'e te mau fa'aurura'a i muri a'e i tā 'outou mau pure, noa atu e 'aita te mau fa'aurura'a i tū'ati roa i te tumu parau tā 'outou e tuatāpapa nei. 'A hi'o e aha tā te Vārua e ha'api'i ra ia 'outou i tera roara'a taime.

'A pāpa'i i tā 'outou mau uira'a i

roto i te hō'ē buka iti, i roto i tā 'outou niuniu 'āfa'ifa'i, 'aore rā i ni'a i te hō'ē buka iti i piha'i iho i tō 'outou ro'i nō te fa'aha'amana'o ia 'outou 'e nō te tauturu ia 'outou 'ia tāmāu noa i te feruri i te mea tā 'outou e ha'api'i nei i te mau mahana ato'a.

4. 'A MĀ'IMI

'A mā'imi i te mau tauturu ha'a-pī'ira'a i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e i ni'a i te itenati (hi'o i raro mai i te tāpura nō te mau rāve'a momoni e nehenehe e tauturu).

'A mā'imi i ni'a i te LDS.org nō te mau video 'e te mau hīmene nō ni'a i te mea tā 'outou e tuatāpapa ra.

'A tuatāpapa i te mea tā 'outou e tai'o ra. 'A mā'imi i te 'ā'amu aore rā te mau pene nō ni'a i te tumu parau aore rā te pāpa'ira'a mo'a tā 'outou e tai'o ra.

'A VAIHO I TE MAU TAUTURU HA'API'IRA'A 'IA TAUTURU IA 'OUTOU

Tē vai ra e rave rahi mau rāve'a faufa'a rahi e vai nei i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e i ni'a i te itenati nō te tauturu ia 'outou 'a tuatāpapa ai 'outou i te mau parau tumu faufa'a rahi. Teie te hōē tāpura nō te tahi 'o te mau rāve'a e noa'a ia 'outou 'e te vāhi nō te 'imi i te reira :

I ROTO I TE MAU PĀPA'IRAA MO'A

- Arata'ira'a nō te pāpa'iraa mo'a
- Pāpa'ara'a parau nō te Bibilia (te mau 'ohipa tei tupu i roto i te Faufa'a Tahito 'e te Faufa'a Āpī tei tu'uhia mai te au i tō rātou tupura'a 'e te mau tai'o mahana fātata)
- Au-maita'i-ra'a 'o te mau 'evanelia (mau 'ā'amu nō ni'a i te Fa'aora i roto i te mau 'Evanelia 'a Mataio, Mareko, Luka 'e loane, tei fa'ānahanahokia mai te au i te mau 'ōro'a, te mau vāhi 'e te mau tai'o mahana fātata)
- 'Iritira'a 'a Iosepha Semita nō te Bibilia
- Mau hōhō'a fenua 'e mau hōhō'a
- Arata'i nō te mau ha'apotora'a

I NI'A I TE LDS.ORG

- Mau pāpa'ira'a mo'a (scriptures.lds.org)
- Āmuira'a rahi (conference.lds.org)
- Mau parau tumu nō te 'Evanelia (topics.lds.org)
- Mau ve'a (liahona.lds.org)
- Ā'amu nō te 'Ēkālesia (history.lds.org)
- Mau tauturu nō te tuatāpapa'a (scriptures.lds.org)
- Mau ha'api'ira'a 'e te mau mauha'a nō te ha'api'ira'a (lds.org/go/41754a)
- LDS Media Library (lds.org/media-library)
- Tauturu i te mau tītura'a (lds.org/go/41754b)

TE TAHI ATU MAU MAUHA'A NĀ ROTO I TE ITENATI

- 'Ā'amu 'Utuāfare (familysearch.org)
- Mormon Channel (mormonchannel.org)
- Mau pāpa'ira'a mo'a tei fa'ahitihia i roto i te 'āmuira'a rahi (scriptures.byu.edu)
- Pū parau 'āpī momoni (mormonnewsroom.org)
- 'Ohipa misiōnare 'e te fa'a'itera'a i te 'evanelia (mormon.org)
- 'Opuara'a nō te mau parau 'a Iosepha Semita (josephsmithpapers.org)

3. 'A FA'ARO'O'E 'A TĀU'APARAU

'A paraparau atu i te hō'ē metua 'aore rā i te ta'ata fa'atere tei ti'aturihia. 'A ha'a 'āmui. E maoro ri'i paha, e tupu rahi rā 'orua i roto i teie raverā'a.

'A ha'api'i atu i te tahi atu ta'ata. 'A fa'a'ite atu i te tahi 'e te tahi i te mea tā 'outou i 'ite. 'A tuatāpapa i te mea tā 'outou i ha'api'i mai i te tahi 'e te tahi.

'A fa'aro'o tari'a i te mau pāpa'ira'a mo'a 'aore rā te tahi atu mau 'ā'amu 'e te mau buka momoni.

5. 'A RAVE

'A ha'uti i te mau 'ā'amu nō roto mai i te mau pāpā'ira'a mo'a ;aore rā te tahi atu mau buka. Nāhea te tu'ura'atu ia 'outou iho i roto i te tī'ara'a 'o taua ta'ata ra e tauturu ai ia 'outou 'ia māramarama maita'i atu i te mea tā 'outou e tai'o ra ? E aha ra 'ia te huru 'o taua mau huru 'ohipa i roto i tō 'outou iho orara'a ?

'A hāmani i te hō'ē tāpura nō te mau pāpā'ira'a mo'a 'o te tū'ati i te mau pāhonorā'a tā 'outou i 'ite i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a. (Hi'o i raro nei nō te hō'ē hi'ora'a.)

'A HĀMANI I TE HŌ'Ē TĀPURA NŌ TE MAU PĀPĀ'IRA'A MO'A

I te tahi mau taime e riro 'ei tauturura'a 'ia tāpā'o i te hō'ē nota nō te mau pāpā'ira'a mo'a e rave rahi 'o te tātara i te hō'ē ā tumu parau. 'A hi'o i te Arata'i nō te mau Pāpā'ira'a Mo'a i te mau pāpā'ira'a mo'a o te tātara i te parau tumu tā 'outou e tai'o ra. 'A fa'āohipa i muri iho i te mau fa'ahorora'a 'e te 'ā'amu nō te tū'ati i te mau pāpā'ira'a mo'a i te tahi atu ā ha'amāramaramara'a nō ni'a i te hō'ē ā tumu parau. 'A pāpā'i i te pāpā'ira'a mo'a i muri mai i roto i te tāpura i te hiti 'o te pāpā'ira'a tahito e nā reira noa atu. E nehenehe atō'a tā 'outou e 'imi i te mau a'ora'a nō te 'āmuira'a nō ni'a i te hō'ē tumu parau ta'a 'ē nō te tauturu ia 'outou i roto i tā 'outou mā'imira'a (hi'o i te tāpura o te mau tumu parau i te conference.lds.org). 'Ua riro te tāpura nō te mau pāpā'ira'a mo'a nō ni'a i te tumu parau nō te ti'aturira'a 'ei hōhō'a.

TĀPURA NŌ TE TUATĀPAPARA'A I TE PĀPĀ'IRA'A MO'A

Mau pāpā'ira'a mo'a nō ni'a i te ti'aturira'a :

Ha'amata: Moroni 7:40

Etera 12:4

Moroni 7:3

Te Parau Ha'apī'ira'a 'e te mau Parau Fafau 138:14

Moroni 7:47

Fa'aoti: Alama 46:39 ('A pāpā'i Moroni 7:40 i te hiti 'o te 'api i piha'i iho i te pāpā'ira'a mo'a.)

Mau a'ora'a nōi ni'a i te ti'aturira'a :

- 'Episekōpo Dean M. Davies, « Te mau ha'amaita'ira'a nō te ha'amorira'a », 'āmuira'a rahi nō atopa 2016.
- Elder Paul V. Johnson, « 'E e 'ore roa te pohe », 'āmuira'a rahi nō 'ēperēra 2016.
- Peresideni Dieter F. Uchtdorf, « E tu'u 'Oia ia 'outou i ni'a iho i Tōna tāpono nō te amo mai ia 'outou i te fare », 'āmuira'a rahi nō 'ēperēra 2016.
- Elder L. Whitney Clayton, « Mā'iti 'ia ti'aturi », 'āmuira'a rahi nō 'ēperēra 2015.
- Peresideni Boyd K. Packer (1924–2015), « Te tumu nō tō tātou ti'aturira'a », 'āmuira'a rahi nō atopa 2014.
- Peresideni Henry B. Eyring, « E tuha'a ai'a fāito 'ore nō te tia'ira'a », 'āmuira'a rahi nō 'ēperēra 2014. ■

**Nā Elder
Quentin L. Cook**
Nō te Pupu nō te
Tino 'Ahuru ma Piti
'Āpōsetolo

NĀHEA 'IA 'ITE I TE HAU MAU

'Ua vai na 'e e vai noa ā te hia'ai hanahana 'o te ta'ata maita'i i te mau vāhi ato'a, nō te hau i roto i te ao nei. 'Eiaha roa atu tātou e fa'aru'e i te tāpaera'a i teie fā. Noa atu rā, 'ua ha'api'i te peresideni Joseph F. Smith (1838--1918) ē, « E'ita roa e nehenehe i te vārua 'o te hau 'e 'o te here 'ia tae mai i te ao nei... maori rā, 'ia fāri'i te ta'ata nei i te parau mau 'a te Atua 'e te parau poro'i 'a te Atua..., e 'ia fāri'i i tōna pūai 'e tōna mana tei riro ho'i 'ei mea hanahana ».

Tē tia'i mau nei tātou 'e tē pure ato'a nei nō te hau nui, tera rā, e mea nā roto i te ta'ata hō'ē 'e i te mau utuafare e roa'a ai ia tātou te huru hau tei fafauhia **'ei utu'a nō te parau-ti'a**. Teie hau, o te hō'ē hōro'a fafau ia nō te misiōni 'a te Fa'aora 'e te tusia tāra'ehara.

E 'ere te hau i te orara'a pāruhia noa 'aore rā te 'erera'a te tama'i, te hitahita, te arora'a 'e te mārōra'a. E tae mai te hau nā roto i **te 'itera'a ē, 'ua 'ite te Fa'aora, 'o vai tātou 'e 'ua 'ite 'Oia ē e fa'aro'o tō tātou lāna, 'ua here tātou lāna, e tē ha'apa'o nei tātou i Tāna mau fa'auera'a, 'e te reira, noa atu ā te mau tāmatara'a pohe rahi 'e te mau 'ati 'o te orara'a.** (hi'o PF&PF 121:7-8).

« I hea vau e fāri'i ai te hau? Tei hea te tauturura'a? 'Ia tupu te 'oto 'e te riri ra, e hi'o vau i roto iā'u nei. (« I hea Vau e Fāri'i ai te Hau? ») *Te Mau Himene*, no. 62. **Te pāhonora'a 'o te Fa'aora ia**, te puna 'e te tumu nō te hau. 'O 'Oia te « Ari'i nō te Hau » (Isaia 9:6).

Te fa'aha'eha'ara'a 'ia tātou iho i mua i te Atua, **te purera'a** i te mau taima ato'a, **te tātarahapara'a** i te mau hara, te tomora'a i roto i te pape nō te **bāpetizora'a** ma te **ā'au tātarahapa 'e te vārua mārū, 'e te rirora'a 'ei mau pipi mau** nā Iesu Mesia e mau hōho'a hōhonu ia nō te parau-ti'a 'o te fa'a'utu'ahia e te hau mure 'ore.

E ha'apūra'a te 'Ēkālesia i reira te feiā pe'e i te Mesia e tae ai i te hau. Tē parau nei vetahi feiā 'āpī i roto i teie nei ao ē, te ha'apa'o nei rātou i te pae vārua, 'aita rā e ha'apa'ora'a. E ta'ahira'a mātāmua maita'i roa te ha'apa'ora'a i te pae vārua. 'Āre'a rā, tei roto i te 'Ēkālesia tātou e **aupuruhia ai, e ha'api'ihia ai, 'e e fa'a'amuhia ai i te parau maita'i 'a te Atua.** Hau atu ra i te faufa'a rahi, nā te mana 'o te autahu'ara'a i roto i te 'Ēkālesia e fa'afana'o **i te mau 'ōro'a mo'a 'e te mau fafaura'a** o te ta'amu i te mau 'utuafare 'e e fa'ati'a ato'a ho'i ia tātou

tāta'itahi 'ia ho'i atu i te Atua te Metua 'e ia Iesu Mesia i roto i te bāsileia tiretiera. E hōpoi mai teie mau 'ōro'a i te hau nō te mea e mau fafaura'a te reira i te Fatu ra.

'O te mau hiero te mau vāhi i reira te rahira'a 'o teie mau 'ōro'a mo'a e tupu ai 'e 'ua riro ato'a te reira 'ei hō'ē puna nō te ha'apura'a hau i roto i te ao nei. Te feiā e rātere nei **nā roto i te** mau 'āua o te hiero 'e 'aore rā 'o te haere nei i te mau 'ōpani 'iriti, 'ua putapū ato'a ia rātou i te reira hau.

'O Iesu Mesia tō tātou puna nō te hau mau. Noa atu te mau tāmatara'a o te orara'a nei, nā roto i te Tāra'ehara 'a te Fa'aora 'e Tōna aroha, e upo'oti'a te orara'a parau-ti'a 'e te hau i roto ia tātou. (hi'o Ioane 14:26-27; 16:33). ■

Nō roto mai i te a'ora'a nō te 'āmuira'a rahi nō te ava 'e 'ēperēra 2013.

Mau buka tei mo'e, 'itera'a pāpū tei ha'amana'ohia

Tei ni'a iā'u te mau mata atō'a. E nehenehe ānei iā'u 'ia pāruru i te 'Ēkālesia ma tō'u noa 'itera'a pāpū?

Nā Abegail D. Ferrer

I te hō'ē matahiti 'ua ha'amau vau i te hō'ē fā nō te ha'amaita'i i tā'u ha'apī'ira'a i te pae vārua. E 'āfa'i au i te mau buka 'a te 'Ēkālesia, te mau buka iti, te mau buka ha'apī'ira'a, 'e te mau pāpā'ira'a mo'a i te mau vāhi ato'a, tae noa atu i te fare ha'apī'ira'a, nō tō'u hia'ai i te mau parau 'a te Atua. 'Ua ha'amarirauhia ra tā'u mau tūtava-ra'a i te taimē 'a fa'aineine ai au nō te hō'ē hi'opo'ara'a.

I te hō'ē mahana 'ua fa'atere te 'orometua ha'apī'i i te hō'ē paraparaura'a 'e 'ua ani 'oia i te mau pīahi i roto i te piha ha'apī'ira'a e 'ere i te katolika 'ia ti'a mai i ni'a. 'O vau ana'e te Feiā Mo'a i te mau mahana hope'a nei i roto i te piha ha'apī'ira'a. 'Ua ti'a ato'a mai e ono atu mau pīahi.

'Ua uiuihia mātou i muri iho : E aha tā 'outou 'Ēkālesia? O vai te ta'ata i fa'ati'a i te reira? Nāhea tā 'outou 'ēkālesia i te fa'ati'ara'ahia?

'O vau te pīahi hope'a i te pāhonorā'a. 'Ua huru taiā vau i tō'u 'itera'a ē 'aita vau i 'āfa'i mai i tā'u mau buka nō te 'Ēkālesia, 'ua tāmata rā vau i te ha'amana'o i te mau mea tā'u i tai'o. 'Ua puta mai te hō'ē 'irava nō te Bibilia i roto i te ferurira'a :

« E ti'aturi ia Iehova ma tō 'ā'au ato'a ra ; 'eiaha rā e ti'aturi i tō 'oe ihora ha'apa'o.

« 'Eiaha e ha'amo'e iāna i tō 'oe ato'a ra mau haere'a ; e nāna e fa'a'ite ia 'oe i tō 'oe ra mau haere'a » (Maseli 3:5-6).

'Ua ti'a atu vau i mua i te mau pīahi ma te itoito 'e 'ua mo'e tō'u

mau ri'ari'a. 'Ua parau vau ē e melo vau nō te 'Ēkālesia a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te Mau Mahana Hope'a nei. 'Ua fa'a'ite au i te 'ā'amu no te hō'ē tamaiti 'āpī, 'o Iosepha Semita, tei 'ite i te Atua. 'Ua 'ite au i te hō'ē māhanahana i roto i tō'u 'ōuma 'e 'ua tahe tō'u roimata. 'Ua fa'a'ite au 'e 'ua fa'ati'ahia te 'Ēkālesia i te 6 nō 'ēperēra 1830 'e 'ua fa'a'ite au ē 'ua pīihia te hō'ē peropheta 'a te Atua 'e 'ua fa'aho'ihia mai te autahu'ara'a. 'Ua fa'a'ite au ē e parau mau teie mau mea ato'a.

'Ua ho'onahia te mau hora e rave rahi nō te tuatāpapara'a i te 'ēvanelia. 'Ua tauturu te reira iā'u 'ia pāruru i tō'u nei fa'aro'o 'e 'ia fa'a'ite i te 'ēvanelia. 'Ua 'oa'oa roa vau nō te mea e rave rahi mau hepetoma i muri iho e maha 'o tō'u mau hoa pīahi tei 'āmui iā'u i roto i te 'ēkālesia.

Nā teie 'ohipa tei tupu i ha'apī'i mai iā'u i te faufa'a rahi nō te hō'ē 'itera'a pāpū. I te ha'amatarā'a 'ua uiui au nō te aha ra te Fatu i 'ore ai i fa'auru iā'u 'ia 'āfa'i mai i tā'u mau buka i taua mahana ra. E tauturu 'ia te reira iā'u 'ia pāhono ma'ita'i atu i te mau uira'a tei uihia mai. 'Ua 'ite rā vau ā e'ita tātou e tītauhia 'ia tāmāu 'ā'au i te mau mea ato'a nō ni'a i te 'Ēkālesia 'aore rā 'ia ti'aturi atu i te mau fa'ahorora'a—e ti'a rā ia tātou 'ia tuatāpapa, 'ia ora, 'e 'ia fa'a'ite i te 'ēvanelia, ma te ti'aturi i te Vārua Maita'i. 'Aita paha tā'u mau buka, e 'itera'a pāpū rā tō'u. ■

Tē ora nei te ta'ata pāpā'i i Cagayan, Firipino

'UA 'ITE MATA RĀTOU IĀNA

Ua 'ite mau teie mau tāata i te Fa'aura tei ti'afa'ahou, e nehenehe atōa rā ia 'outou 'ia riro 'ei 'ite nō te Mesia nā roto i tā 'outou iho raverā'a.

I tō 'outou ferurira'a e aha ia te huru 'ia riro 'ei 'ite nō te Fa'aura tei ti'afa'ahou? Nō te mau rahira'a hanere tāata i te tau o Iesu, 'aita rātou i feruri noa i te reira—'ua ora rātou i te reira. Tē fa'ahiti nei te mau pāpa'ira'a mo'a e hō'ē a'e tātini taimē tei pāpa'ihia i roto i te Faufa'a 'Āpī 'e e rave rahi atu ā i roto i te Buka 'a Moromona i te fāra'a atu te Fatu tei ti'afa'ahou i te nuna'a. 'Ua 'ite teie mau tāata i te hō'ē 'o te mau temeio fa'ahia-hia roa a'e i roto i te 'ā'ai : 'Ua ha'avī Iesu Mesia i te pohe i nehenehe ai ia tātou tāta'itahi 'ia ora fa'ahou mai. E mea huru māere, e 'ere ānei?

Nō reira e aha ia te aura'a mau 'ia riro 'ei hō'ē 'ite nō te Mesia? E hi'o na tātou i te tahi o teie mau taimē i roto i te mau pāpa'ira'a mo'a 'e 'a feruri na e nāhea tātou e nehenehe ai e riro 'ei mau 'ite nō te Mesia, noa atu e 'aita tātou i 'ite mata atu Iāna.

Maria Magadala

O Maria Magadala te 'ite mātāmua. I te po'ipo'i sābati i muri a'e i te Fa'asātaurora'a, 'ua haere atu 'oia i te mēnema e te tahi atu mau vahine nō te fa'atāhinu i te tino 'o te Fatu. I tōna 'itera'a i te hō'ē mēnema 'aita e tāata, 'ua 'oto a'era Maria. 'Ua ha'afātata mai te hō'ē tāata nā muri mai iāna e 'ua parau mai ra, « e tera ra vahine, e aha 'oe i 'oto ai? » 'A feruri na i tōna hitimahuta i tōna 'itera'a ē 'o Iesu, tei ti'afa'ahou mai mai te pohe mai. (Hi'o loane 20:1-3.)

PENNANT © ISTOCK/GETTY IMAGES

Nā pipi e piti i ni'a i te porōmu nō Emausa

Tē haere ra o Keleopa e te tahi atu pipi nā ni'a i te porōmu nō Emausa 'a 'ati ato'a maira te hōē tā'ata 'e'e ia rāua. 'Aita rāua i 'ite 'o vai tō rāua hoa 'āpi, i roto rā i tā rātou tamā'ara'a i te 'āru'i, 'ua vāhi te tā'ata 'e'e i te pane. I reira ua 'ara'ara a'era tō rāua nā mata, 'e 'ua 'ite a'era rāua ē 'ua 'āpēē noa nā te Fa'aora ia rāua nā ni'a i te arati'a. « E 'ere i 'ana'anatae tō tāua 'ā'au iāna... ? » 'ua ui a'era rāua te tahi i te tahi, ma te feruri i te hā'apāpūra'a tā rāua i 'ite ē 'ua pārahi mau 'Oia ia rāua ra. (Hi'o Luka 24:13-34.)

Nā 'āpōsetolo hō'e 'ahuru

'Ua hō'i nā pipi e piti tei haere i Emausa 'e te Mesia i Ierusalemā 'e 'ua parau i nā hōē 'ahuru 'āpōsetolo nō ni'a i te 'ohipa tei tupu ia rāua. 'A paraparau ai rāua, 'ua fā maira te Fa'aora Iho ia rātou, i te nā-ō-ra'a ē, « A hi'o mai nā i tā'u rima 'e tā'u avae; 'o vau mau ā; 'a fāfā mai na 'ia 'ite; 'aita 'o te vārua e i'o 'e te ivi mai tō'u nei, tā 'outou e hi'o mai nei ». (Hi'o Luka 24:36-41, 44-49.)

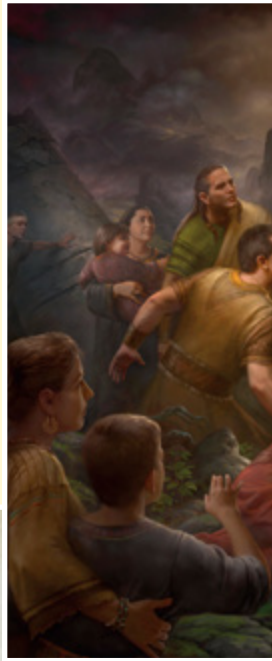
'UA TIA MAI 'OIA, NĀ GREG K. OLSEN, E'ITA E NEHENEHE E NENE'I
TE PORŌMU NŌ EMAUSA, NĀ JON MCNAUGHTON
'A HI'O I TŌU MAU RIMA 'E TE 'ĀVAE, NĀ HARRY ANDERSON

Te 'āpōsetolo Toma

'Aita te 'āpōsetolo Toma i reira i te taime 'a fā mātāmua mai ai te Fa'aora i te tahi atu mau 'āpōsetolo, nō reira aita 'oia i tī'aturi ē 'ua tī'afa'ahou mai te Mesia. Hō'ē hepetoma i muri iho, 'ua fā fa'ahou mai te Mesia i te mau 'āpōsetolo. I teie taimetei reira oToma, 'e nō te mea hō'i ē 'ua 'ite mata atu 'oia i te Mesia, 'ua tī'aturi 'oia e 'ua tī'afa'ahou mai 'Oia. 'Ua fa'aara te Fa'aora ia Toma nō ni'a i te tī'aturira'a i muri noa a'e i te 'ite-mata-ra'a: « Nō te mea te hi'o mai nei 'o'e iā'u, e Toma, i fa'arō'o ai 'o'e: E ao tō te feiā 'aore i 'ite iā'u e fa'arō'o mai ai ». (Hi'o loane 20:24-29.)

HŌHOA PENI NŌ TOMA NĀ BRIAN CALL

Nā 'āpōsetolo e hō'ē 'ahuru ma hō'ē i te miti nō Tiberia

I te hō'ē mahana 'aita i maoro roa i muri a'e i te Tī'afa'ahourā'a, 'ua haere e rave rahi mau 'āpōsetolo e rava'ai i te miti nō Tiberia e 'aita rā i manuia rahi. I te pō'ipō'i a'e, 'ua fā maira te Fa'aora e parau atura ia rātou 'ia tu'u i te 'ūpe'a i te pae 'atau 'o te pahī. I tō rātou tu'ura'a atu, e 'aita i marā'a ia rātou 'ia 'ume mai te 'ūpe'a nō te rahi 'o te i'a! I muri a'e i tō rātou 'amu-āmui-ra'a i te mā'a, 'ua ha'api'i te Fatu nō ni'a i te utuuturā'a ia vetahi 'ē, i te nā-'ō-ra'a ē, « 'a fa'aamu i tā'u mau mamoe ». E hōrō'a te mau 'āpōsetolo i te toea 'o tō rātou orara'a i te ravera'a i te reira—te hā'api'ira'a i te tāata nō ni'a i te Mesia—'e i te tahi taime, 'ua hōrō'a atō'a rātou i tō rātou iho ora nō teie tumu. (Hi'o loane 21:1-22.)

TE MESA TEI TĪ'AFĀ'AHOU I TE MITI NŌ TIBERIA, NĀ DAVID LINDSLEY

HŌ'Ē TĪA'I MĀMOE'ŌNA HOWARD LYON

Te 'āti Nephi i Amerika

I te taima nō te Fa'asātaurora'a, 'ua vāvāhihia te fenua Amerika e te mau 'āueue-ra'a fenua, te mau 'ati auahi, 'e te tahi atu mau 'ati fenua, 'e e toru mahana pōuri nō te tāpa'o i te pohera'a o te Fa'aora. I muri mai, 'ua pou mai te Mesia nā te ra'i mai 'e 'ua fārerei i te naho'a rahi tā'ata e 2 500 tei ha'aputupu i piha'i iho i te hiero i Bounitifula. 'Ua an'i 'Oia i te tā'ata 'ia fāfā i te mau tāpa'o māmae i ni'a i Tōna nā rima 'e te 'āvae 'e te 'ao'ao, 'ua a'o, 'e 'ua ha'amaita'i tāta'itahi i te mau tamar'i'i a te 'āti Nephi. 'Ua rahi atu ā te mau tā'ata i te mahana i muri mai, 'e 'ua fārerei 'e 'ua ha'api'i atu te Fa'aora ia rātou. 'Ua ha'āmau ihora te mau pipi i te 'Ēkālesia 'a te Mesia, 'e nō tō rātou fāri'ira'a i te hō'ē 'itera'a pāpū pūai 'ua fa'afāriu-ato'a-hia mai te 'āti Nephi 'e te 'āti i te Fatu. (Hi'o 3 Nephi 11-18; hi'o ato'a 3 Nephi 8-10 ; 4 Nephi 1.)

Mau 'ite i taua tau ra e i teienei

'Ua fā ato'a atu te Mesia i te mau tā'ata e rave rahi, tae noa atu e rave rahi mau vahine tei haere atu i te mēnema nō te tauturu ia Maria Magadala i te fa'atāhinu i te tino 'o te Mesia, te hō'ē pupu hau atu i te 500 tā'ata, Iakobo 'e Paulo. (Hi'o Mataiao 28:9; Te 'Ohipa 9:4-19; 1 Korinetia 15:6-7 ; hi'o ato'a 3 Nephi 19 ; 26:13.)

E'ita paha tātou e fāri'i i te ha'amaita'ira'a i te 'ite mata i te Fa'aora mai teie nei mau 'ite, e nehenehe rā 'outou e riro 'ei hō'ē 'ite nō te Mesia. E nehenehe tā 'outou tāta'itahi e mā'imi i te Fa'aora, mai ia Maria 'a haere ai 'oia i te mēnema ra, nā roto i te fa'arahira'a i te 'ite nō ni'a Iāna. 'Aore rā e nehenehe tā 'outou e fa'a'ohipa i tō 'outou fa'aro'o nā roto i te ha'apa'ora'a i te mau fa'auera'a e te pe'era'a i te a'o 'a te mau peropheta. 'Aore rā e nehenehe tā 'outou e 'ite i te mau ha'amaita'ira'a a te Fa'aora i roto i tō 'outou orara'a, mai nā pipi e piti i te haerera'a i Emausa. I teie tau Pāsa, 'a feruri nō ni'a i te aura'a 'ei 'ite nō te Mesia. 'Ua riro mau teie mau tā'ata 'ei 'ite tei 'ite mau i te Mesia tei ti'afa'ahou—e 'ere rā te reira ana'e te rāve'a e nehenehe ai ia 'outou 'ia riro 'ei 'ite Nōna i roto i tō 'outou orara'a. ■

'A HA'API'I MAI NŌ NI'A IĀ'U.

«Ia 'ite ana'e 'outou i te 'itera'a pāpū 'a te Vārua Maita'i nō ni'a i te [Mesia], tei ha'apāpūhia 'e tei ha'apāpū-fā'ahou-hia atu i tō 'outou ra vārua nā roto i te mau 'ohipa 'e te mau vāhi huru rau, 'e 'ia tūtava 'outou i te tāpē'a teitei i te māramarama nō Tōna hi'ora'a i roto i tō 'outou iho orara'a i te mau mahana ato'a, 'e 'ia fa'a'ite 'outou i tō 'outou 'itera'a pāpū ia vetahi 'e 'e 'ia tauturu 'outou ia rātou 'ia ha'api'i mai 'e 'ia pé'e atu lāna, 'ua riro 'ia 'outou 'ei hō'ē 'ite nō Iesu Mesia ».

Elder D. Todd Christofferson nō te Pupu nō te Tino 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo, « Rirora'a ei 'ite nō te Mesia », *Liahona*, Mati 2008, 63.

TŌ TĀTOU VĀHI

'UA HŌRO'A MAI TE ATUA IA TĀTOU I TE MAU MAUHA'A

Eta'ata tarai tō'u metua tāne fētī'i 'e e hāmani 'oia i te mau pahī rā'au na'ina'i i roto i te mau mōhina hī'o. E tītauhia te taime rahi, te ha'apa'o-maita'i-ra'a, 'e te tauto'ora'a nō te hāmani i te reira mau pahī.

'Ua 'ite au i te hō'ē mahana i te tā'ato'ara'a 'o tāna mau mauha'a 'e 'ua 'ite au e nāhea te mauha'a tāta'itahi i te fa'a'ohipahia nō te hō'ē 'ohipa ta'a 'ē 'aore rā te taraira'a i te pahī. 'A hī'o ai au iāna i te ravera'a i te 'ohipa, 'ua māere au i te huru nō tāna fa'a'ohipara'a i te mau mauha'a nō te hāmani i teie mau pahī. 'Ua fa'aha'ama-na'ohia vau i te 'ā'amu nō tō Nephi hāmanira'a i te hō'ē pahī (hī'o 1 Nephi 17–18). 'Ua hāmani 'oia mai te huru ravera'a 'a te Fatu, e 'ere i te huru ravera'a 'a te ta'ata. 'Ua hōro'a mai te Atua ia tātou i te mau mauha'a nō te hāmani i tō tātou iho mau pahī mai Tāna huru ravera'a. Te mau pāpā'ira'a mo'a, te fa'aro'o, 'e te here 'o te Atua e mau mauha'a ia e tī'a iā'u 'ia fa'a'ohipa i roto i tō'u iho orara'a nō te hāmani maita'i i tō'u iho pahī ma te pāpararī 'ore. Tē ha'apī'i nei au i te mau mahana ato'a 'ia riro 'ei pipi nā te Fatu. ■

María Mercedes G., Monagas, Venezuela

TE 'ITERA'A 'O VĀU ANA'E

Etau fa'atupura'a rā'au to'eto'e i Danemaka. Nō ha'amata iho nei au i tā'u misiōni rave tāmāu, 'e tē fifi ra tō'u 'itera'a pāpū. E 19 ava'e noa tō'u fa'afāriura'ahia 'e 'ua 'ī au i te mau mea pāpū 'ore nō te haere atu i te hō'ē fenua 'e'ē, te hō'ē reo e'ita e noa'a iā'u i te parau, 'e te rahira'a porōmu e'ita e noa'a iā'u i te tere atu. 'Aita i maoro roa 'ua riro tā'u mau pure tei 'ī i te hō'ē taime i te māuruuru 'ei mau fa'ahapara'a māramarama : « E te Atua, nō te aha 'oe i vaiiho mai ai iā'u 'o vau ana'e ? »

I te hō'ē po'ipo'i 'ua tī'aoro vau iāna nā roto i te pure. 'Aita vau i ani ma te riri i roto i tō'u 'ā'au « nō te aha », 'ua

tāparu rā vau nō te hō'ē 'itera'a pāpū nō ni'a i te parau mau 'o te 'evanelia 'e te fa'a'orera'a i tō'u mau fē'a'ara'a.

I muri a'e i te pure, 'ua 'iriti au i tā'u mau pāpā'ira'a mo'a. 'Ua ma'iri au i ni'a i te Deuteronomi 31:6 : « Fa'a'eta'eta 'e 'ia itoito roa, 'eiaha e taiā, 'eiaha roa e mata'u ia rātou ; tē haere ato'a nei ho'i tō Atua 'o Iehova ia 'oe, e 'ore 'oia e fa'aru'e ia 'oe, e 'ore e haere 'ē ».

'Ua 'ī tō'u 'ā'au i te 'oa'oa i tō'u 'itera'a i te pāhonora'a i tā'u pure : Tei pihi'i iho noa te Atua i te mau taime ato'a. Te tia'i noa ra 'Oia i te pure ma te 'ā'au hina'aro mau 'eiaha rā te mau fa'ahapara'a nō te fa'aru'era'a mai.

E'ita roa atu te Atua e fa'aru'e iā'u, noa atu e au ra e 'aita e tī'aturira'a fa'ahou. 'E e nehenehe tā tātou e 'ite i Tōna hihi mahana nā roto i te mau pure 'e Tāna mau pāpā'ira'a mo'a. ■

Clayton E., Texas, Marite

TŌ 'OUTOU TAIME TEIE

Tē fāri'i nei te *Liahona* i tō 'outou mau 'ā'amu 'e tō 'outou mau 'itera'a nā roto i te orara'a i te 'evanelia. 'A hāpono atu i tō 'outou 'ā'amu i te liahona.lds.org aore rā nā roto i te rata uira i te liahona@ldschurch.org. 'A tu'u atu i tō 'outou i'oa, te pāroita 'e te titi, 'e te parau fa'ati'a pāpā'ihia a te mau metua.

HAERE I MUA TE MAU FAEHAU FA'ARO'O

« Te mau tāne 'e te mau vahine 'o te hina'aro nei i te pārahira'a i roto i te bāsileia tiretiera, e 'ite rātou 'e e ti'a ia rātou 'ia 'aro i te mau mahana ato'a ».

Te mau ha'api'ira'a 'a te mau Peresideni 'o te 'Ēkālesia: Brigham Young (1997), 294.

Nāhea e nehenehe ai iā'u 'ia 'ite ē, tē fa'aro'o mai nei te Atua i tā'u mau pure ?

Te pure, 'o te hō'ē ia ha'amaita'ira'a fa'ahiahia, 'e 'ua fafauhia tātou ē e fa'aro'o noa te Metua i te Ao ra, tera rā e tītau-pinepine-hia te tahi tauto'ora'a nō te 'ite i Tāna mau pāhonora'a.¹

'A feruri na i teie : E fa'aro'o te Atua ia 'outou 'aore rā e'ita 'Oia e fa'aro'o. Mai te mea e'ita 'Oia e fa'aro'o, 'aita ia e faufa'a nō te pure. Mai te mea rā e fa'aro'o 'Oia (e fa'aro'o mau 'Oia !), e ti'a ia ia tātou 'ia feruri nāhea i te 'āparau *mau* Iāna nā roto i te pure, 'ia 'ite i te mau pāhonora'a, 'e 'ia haere i mua ma te fa'aro'o.

'Ia mana'o ana'e tātou ē 'aita 'Oia e fa'aro'o mai nei, e ti'a paha ia tātou 'ia 'ite i te tahi tupura'a i roto ia tātou iho. E ui paha 'outou ia 'outou iho i te tahi mau uira'a : E mea mā ānei au ? E mea parau-ti'a ānei tā'u mau tumu ? 'Ua ineine ānei au i te rave i te mea Tāna e ani mai ?² Mai te mea te pāhonora'a i teie mau uira'a tāta'itahi e 'ē, e nehenehe ia 'outou e ti'aturi ē « nā te Fatu tō 'oe Atua... e hōro'a atu ia 'oe te pāhonora'a i tā 'oe mau pure » (PH&PF 112:10). 'A ha'amana'o, e tae mai te mau pāhonora'a i te tahi mau taime nā roto i te mau rāve'a ha'ihai 'aore rā tia'i-ore-hia.

Mai te mea e pāhono 'oe 'aita i te tahi 'o taua mau uira'a ra, 'aita roa atu i taere roa ! 'A rave i te mau tauira'a i tītauhia i roto i tō 'oe orara'a 'ia nehenehe ia 'oe 'ia fāri'i i te Vārua. 'A ineine i te rave i te 'ohipa mai te au i te mau fa'aurura'a tā 'oe e fāri'i.

'E 'eiaha e ha'amo'e ē e fāri'i te mau ta'ata ato'a i te mau pāhonora'a nā roto i te mau rāve'a huru rau. 'A pure ē 'ia ha'api'i mai te Vārua Maita'i ia 'oe nāhea e nehenehe ai ia 'oe 'ia 'ite i te mau pāhonora'a. E'ita paha i te mea 'ohie 'ia 'ite i te mau pāhonora'a i te taime mātāmua, mai te tahi atu 'ite : te fa'a'ohipara'a e ha'amaita'i atu i te reira. 'Ia vai fa'aro'o 'e te ti'aturi ē e fa'aro'o te Metua i te Ao ra *i te mau taime ato'a*.

TE MAU NOTA

1. Hi'o Mataio 7:7 ; Iakobo1:5-6 ; Alama 33:4-11 ; Parau Ha'api'ira'a 'e te mau Parau Fafau 8:1-2.
2. Hi'o Richard G. Scott, « Ha'api'ira'a 'ia 'ite i te mau pāhonora'a i te pure », *Ensign*, Novema 1989, 32.

'A fa'aro'o i te Vārua.

'A tāmata i te fa'aro'o i te Vārua Maita'i. E fa'aro'o te ta'ata i te Vārua nā roto i te mau rāve'a huru rau, peneia'e te tia'i ra 'oe i te fa'aro'o

i te hō'ē reo hau 'e te ha'ihai 'ia tae ana'e mai te muhumuhura'a mai te hō'ē mana'o o te 'āau. 'Ua 'ite au ē e parau mai te Vārua Maita'i ia outou i te mea e ti'a ia 'outou 'ia 'ite—e ti'a noa ia 'outou ia fa'aro'o.

Elise G., 13 matahiti, Alberta, Canada

Mau pāhonora'a i roto i te 'Ēkālesia

I te hō'ē taime e fē'a'a rahi tō'u nō ni'a i te fa'ahoara'a atu i te hō'ē melo 'ore. I te hō'ē sābati i te purera'a 'ōro'a, 'ua hōro'a te hō'ē tuahine i te hō'ē a'ora'a e au ra tei fa'atanohia i ni'a iho iā'u. I taua taime ra, 'ua fāri'i au i te hō'ē ha'apāpūra'a ē 'ua pāhono te Fatu i tā'u pure. Nā mua atu, 'aita vau i pāpū i te mea e ti'a iā'u 'ia rave, i muri iho rā 'ua tamarūhia vau e te Vārua Maita'i, tei fa'a'i i tō'u 'āau i te 'oa'oa 'e te itoito. E pāhono te Atua ia tātou nā roto i te mau 'itera'a, te mau mana'o, te mau pāpā'ira'a mo'a, e tae noa atu i te feiā a'o i te fare purera'a !

Karen V., 19 matahiti, Minas Gerais, Berezilia

Te pure 'a te hō'ē tamari'i

'Ua 'ite au e tē fa'aro'o nei te Metua i te Ao ra i tā'u mau pure nō te mea teie mau parau i roto i te hīmene 'a te

Paraimere « Te pure 'a te hō'ē tamari'i » (*Buka Hīmene nā te mau Tamari'i, 12 [Īritira'a]*): « E te Metua i te Ao ra, tei reira mau ānei 'Oe ? 'E tē fa'aro'o ra 'e tē pāhono ra ānei 'oe i te pure 'a te tamari'i tāta'itahi ? Tē parau nei te tahi mau ta'ata ē mea 'ātea roa te ra'i, 'ua 'ite rā vau ē 'ua piri roa iā'u nei 'a pure

ai au ». 'Ia ha'amana'o ana'e au i taua hīmene ra, 'ua 'ite au e tē fa'aro'o nei 'Oia nō te mea e 'ite au i te Vārua 'e Tōna here hope 'ore nō'u. 'Ia ha'amana'o vau ē tē here nei 'Oia iā'u, e 'ite au i te tāmāhanahanara'a 'e 'ua 'ite au ē tē fa'aro'o nei 'Oia i tā'u mau pure.

Elaine B., 16 matahiti, Carolina Apato'erua, Marite

'A ha'amana'o e 'o vai 'outou.

'Ua 'ite au e te fa'aro'o nei te Atua ia tātou nō te mea e fa'atupu te pure i te hō'ē mana'o hau, tamarū 'e te here i roto i tō'u 'ā'au. Tē 'ite nei au ē te fa'ati'amā nei 'Oia iā'u i te mau 'ati e rave rahi i tera mahana e tera mahana 'e tē pāruu nei 'Oia i tō'u nei 'utuāfare, 'e te 'ite nei au e te here nei 'Oia iā'u. Hou 'a haere ai au i te fare ha'api'ira'a, e fa'ahiti noa vau i te parau tumu a te Feiā 'Āpī Tamāhine ; nā te reira e fa'aha'amana'o iā'u ē e tamāhine au nā te Metua i te Ao ra, tei here iā'u.

Nicol M., 19 matahiti, Lima, Peru

'A ani 'e e fāri'i 'outou.

'Ua ha'api'ihia tātou nā roto i te mau pāpā'ira'a mo'a ē e fa'aro'o te Atua i te mau taime ato'a i tā tātou mau pure 'e e pāhono 'Oia i te reira mai te mea e pure tātou Iāna ma te fa'aro'o 'e te hina'aro mau, E 'ite 'ia tātou i roto i tō tātou 'ā'au i te ha'apāpūra'a ē tē fa'aro'o nei 'Oia ia tātou, te hō'ē mana'o hau 'e te mārū. E nehenehe ato'a tātou 'ia 'ite ē e maita'i te mau mea ato'a ;ia pe'e ana'e tātou i te hina'aro 'o te Metua. Mai te mea e fē'a'a tātou ē tē fa'aro'o nei 'Oia ia tātou, e ti'a 'ia ia tātou 'ia 'imi i te arata'ira'a i roto i te mau pāpā'ira'a mo'a 'e 'ia ani i muri iho e parau mau ānei teie mau mea tā tātou i tai'o.

Constanza L., 20 matahiti, Bío Bío, Tireni

'A ti'aturi lāna.

E fa'aro'o tāmāu noa te Metua i te Ao ra i tā tātou mau pure, e au ra rā i te tahi mau taime e 'aita 'Oia e pāhono nei i tā tātou mau pure nō te mea e'ita paha 'Oia e nehenehe e pāhono ia tātou nāhea 'aore rā e aha te taime tā tātou e hina'aro 'ia nā reira 'Oia. E ti'a ia tātou 'ia ineine i te auraro i tō tātou hina'aro i raro a'e i Tōna hina'aro 'e 'ia ti'aturi 'e ua 'ite 'Oia e aha te mea maita'i a'e nō tātou. Tē here nei te Metua i te Ao ra ia tātou 'e e tāmāta 'Oia i te mau taime ato'a i te tauturu ia tātou 'ia ha'api'i 'e 'ia tupu 'a pāhono ai 'Oia i tā tātou mau pure.

Mosiah M., 17 matahiti, Utah, Marite

'A mā'imi i te reira.

'Ua uiui tō'u mana'o i te hō'ē taime tē fa'aro'o ra ānei te Atua i tā'u mau pure, 'e e 'ite au i muri iho i te pāhonorā'a i roto i tō'u nei 'ā'au. 'Ua fa'aro'o vau i te hō'ē ta'ata i te fa'a'itera'a i tō'na 'itera'a pāpū nō ni'a i te pure, 'e 'ua nehenehe iā'u 'ia 'ite i te Vārua Maita'i. Te tahi 'o tō'u mana'o tauturu 'ia ani 'ia i tō 'outou mau metua, 'episekōpo, 'aore rā te tahi atu mau melo nō tā 'outou pāroita. E nehenehe ato'a ia 'outou 'ia pure nō te tauturu nō ni'a i teie tumu parau !

Joshua S., 13 matahiti, Oregon, Marite

'EIAHA E FA'ARU'E

« 'A ha'apa'o 'e 'a ha'amana'o i te mau taime 'ua putapū 'outou i

te Vārua 'e 'a ani ma te fa'aro'o. E tae mai tā 'outou pāhonorā'a 'e e 'ite 'outou i te here 'e te hau 'o te Fa'aora. E'ita paha te reira e tae 'oi'oi mai 'aore rā mai tā 'outou e tia'i ra, e tae mai rā te pāhonorā'a. 'Eiaha e fa'aru'e ! »

Elder James B. Martino nō te Hitu 'Ahuru, « Fāriu lāna ra 'e e tae mai te mau pāhonorā'a », Liahona, Novema 2015, 59.

'A pure ma te 'ā'au hina'aro mau.

I muri a'e i tā 'outou pure, e nehenehe tā 'outou e fa'aro'o i te mau mana'o 'e te mau 'opuara'a 'o te tae mai i tō 'outou 'ā'au. E riro paha te hō'ē 'o te reira mau mana'o 'ei pāhonorā'a i tā 'outou pure. 'Ia pure ana'e tātou ma te mana'o pāpū 'e te 'ā'au hina'aro mau, e pāhono tō tātou Metua i te Ao ra mai te au i tō tātou fa'aro'o Iāna. E'ita 'Oia e pāhono nō te fa'ati'a noa i tō tātou mana'o hi'opo'la.

Jean-Claude N., 16 matahiti, Kasai-Central, Repupirita Manahune nō Congo

TE UIRA'A NŌ MURI MAI

« Nāhea tā'u e nehenehe ai e ani i tō'u mau hoa 'eiaha e parau 'iriā aore rā e parau 'ino nō vetahi 'ē »

'A hāpono i tā 'outou pāhonorā'a 'e, mai te mea e hina'arohia, te hō'ē hōhō'a maita'i hou te 15 nō Me 2017, i te liahona.lds.org ('a pata « Submit an Article ») 'aore rā nā roto i te rata uira liahona@ldschurch.org

'A tu'u atu i teie ha'amāramarama'a : (1) te tā'atōara'a 'o te i'oa, (2) te mahana fānaura'a, (3) te pāroita 'e 'aore rā te 'ama'a, (4) te titi 'e 'aore rā te mata'eina'a, (5) tā 'outou parau fa'ati'a pāpā'ihia, mai te mea ē, tei raro mai tō 'outou matahiti i te 18, te parau fa'ati'a pāpā'ihia 'a tō 'outou metua (e fa'ati'ahia te rata uira) nō te nene'i i tā 'outou pāhonorā'a 'e te hōhō'a.

E nehenehe te mau pāhonorā'a e tau'i-ri'i-hia nō te roa 'e aore rā nō te māramama o te reira.

Andrei 'e te parau 'ino

Nā Julie C. Donaldson

Nō roto mai i te hōē 'āamu mau

« *I'll try to repent, to do better, to pray* »
(Children's Songbook, 98).

« **T**ē mana'o nei 'oe ē e mea maita'i a'e 'oe i te mau ta'ata ato'a nō te mea 'aita 'oe e parau 'ino nei », 'ua parau Nikolai i te taimē fa'afa'aeara'a. « E ere i te parau mau », 'ua parau a'era Andrei. « Nō te aha ia 'oe e 'ore ai e parau i te hōē parau 'ino ? Hōē noa a'e ? E'ita te reira e ha'apohe ia 'oe. Tē parau 'ino nei te mau ta'ata ato'a ».

'Ua ha'ape'e ihora Andrei i te tāpono. « 'Aita vau e hina'aro 'ia nā reira ».

'Ua 'ite Andrei e mea hape te parau-'ino-ra'a e nā te reira e fa'aāte'a atu i te Vārua Maita'i. 'Ua hina'aro Andrei i te Vārua Maita'i i piha'i iho iāna. Nō reira 'oia i 'ore ai e parau 'ino.

E mea 'āpi Andrei i te fare ha'api'ira'a, 'e e tae noa atu i teie taimē, o Nikolai ana'e i roto i tāna piha ono tei hina'aro 'ia riro 'ei hoa nōna. 'Ua mārō rā o Nikolai iāna 'ia parau 'ino i te mau mahana ato'a. 'E te rahi noa atura tō Andrei rohiro-hira'a i te mau mahana ato'a i te paraura'a 'aita. 'Ua ri'ari'a ato'a o Andrei

ē e fa'aea Nikolai i te riro 'ei hoa nōna, e riro ia 'oia i te fa'aea 'ōna ana'e.

« 'A parau hōē noa iho parau 'ino », 'ua parau Nikolai i muri a'e i te ha'api'ira'a.

« E'ita vau e ha'ape'ape'a fa'ahou ia 'oe ».

I te pae hope'a nō tōna rohirohi i te mārōra'a 'ua parau Andrei i te hōē parau 'ino—hōē e 'ere rā i te mea 'ino roa.

'Ua fāri'i Nikolai. « E mea maita'i, 'ua riro 'oe i teie nei 'ei hōē 'o mātou ».

I muri iho i te reira, 'ua paraparau ato'a te tahi atu mau hoa o Nikolai ia Andrei. 'Ua tāmā'a rātou e ona 'e 'ua ha'uti i te popo e 'ōna i te taimē fa'afa'aeara'a. 'Ua riro rā te tomora'a i

roto i te pupu 'o te mau hoa 'o Nikolai mai te ta'ahira'a i roto i te one paruparu. 'Ia rahi tōna 'āmūira'a atu ia rātou, 'ua rahi ato'a tō Andrei paraparaura'a 'e te rirora'a mai ia rātou te huru. 'E 'ua tuhi pā'āto'a rātou. E mea huru rahi. 'Ua 'ata 'e 'ua tuhi rātou te tahi i te tahi. 'Ua parau rātou i te mau parau 'ino nō ni'a i tō rātou mau 'orometua ha'api'i. 'Ua riri rātou 'e 'ua rahi tō rātou 'iriā. 'Ua ha'amata mārū noa o Andrei i te riri pinepine 'e 'ua 'imi i te mau tumu e rave rahi nō te tuhi.

I te hō'ē pō 'ua haere 'ē atu 'o māmā 'e 'o pāpā, 'e 'ua tupu te mārōrara'a i rotopū ia Andrei 'e tōna tua'ana tua-hine nō ni'a i te hōho'a e māta'ita'i. Hou Andrei 'a feruri ai i te reira, 'ua mātara mai te hō'ē parau 'ino mai roto mai i tōna vaha.

'Ua hi'o māere roa Katya. « E fa'a'ite au ia māmā ».

'Ua horo atu Andrei i tōna piha taoto 'e 'ua tūpa'i i te 'ōpani. E aha tō te mau ta'ata ato'a? Nō te aha rātou e fa'ariri ai iāna i te mau taime ato'a? I tō tōna mau metua ho'ira'a mai i te fare, 'ua 'iriti Andrei i tōna 'ōpani 'e 'ua fa'aro'o ia Katya i te paraura'a, « māmā, 'ua tuhi Andrei iā'u ».

« E aha? » 'Ua māere roa māmā. « E'ita roa atu 'o Andrei e tuhi ».

'Ua tāpiri Andrei i te 'ōpani 'e 'ua marua atu i roto i tōna ro'i. 'Ua feruri 'oia i tōna huru tauira'a mai te taime 'a ha'amata ai 'oia i te tuhi. E mea maoro teie nei 'aita 'oia i 'ite i te mana o te Vārua Maita'i.

'Ua tūturi Andrei i piha'i iho i tōna ro'i 'e 'ua pure. « E te Metua Here i te Ao ra, tē tātarahapa nei au nō tō'u 'iriā 'e tō'u riri. Tē tātarahapa nei au nō tōu ha'amātara'a i te tuhi. E ha'amata vau i te riro 'ei ta'ata maita'i a'e ».

'A pure ai 'oia, 'ua 'i te 'ā'au 'o Andrei i te māhanahana. Nō te taime mātāmua 'a ha'amata ai 'oia i te tuhi, 'ua 'ite 'oia i te 'oa'oa mau. 'Ua 'ite 'oia 'e 'ua here te Atua iāna, 'e 'ua nehenehe iāna 'ia 'ite i te Vārua Maita'i. 'Ua 'ite 'oia 'e 'ua fa'a'orehia tāna hara 'e 'ua 'ite 'oia 'e 'ua nehenehe iāna 'ia tau'i 'e 'ia riro 'ei ta'ata maita'i a'e.

I muri a'e i tāna pure, 'ua parau 'oia ia māmā i te parau mau 'e 'ua tātarahapa 'oia i mua ia Katya. 'Ua 'oa'oa a'e o Andrei i muri iho. E 'oa'oa tei tupu nā roto i te tātarahapara'a.

I te mahana i muri atu i te fare ha'api'ira'a, 'aita 'o Andrei i tāmā'a i piha'i iho i te pupu 'a Nikolai. 'Ua pārahi rā 'oia i piha'i iho i te tahi mau pihi tei 'ore i matauhia e 'āna. E tītauhia te taime, 'ua 'ite rā Andrei e noa'a iāna te mau hoa maita'i 'e te 'oa'oa o te 'ore e tuhi. Mai iāna iho te huru. ■

Tē ora nei te ta'ata pāpa'i i Utaha, Marite.

TE TĪTAURA'A I TE MĀITI I TE PARAU-TĪ'A.

« E fa'a'ohipa vau i te i'oa 'o te Metua i te Ao ra 'e 'o Iesu Mesia ma te tura. E'ita vau e tuhi 'e 'aore rā, e fa'a'ohipa i te mau parau faufau » (Ta'u Mau Ture nō te 'Ēvanelia).

I te hō'ē pae 'o te hō'ē 'api parau, 'a pāpa'i 'aore rā 'a pāpa'i hōho'a e aha tā te parau maita'i e hōro'a mai ia 'outou. I te tahi atu pae, 'a pāpa'i 'aore rā 'a pāpa'i hōho'a tā te parau 'ino e hōro'a mai ia 'outou.

Tai'o Levitito 19:12. Nō te aha e mea faufā'a rahi 'ia fa'a'ohipa i te i'oa o te Metua i te Ao ra 'e 'o Iesu Mesia ma te tura?

'A ani i te hō'ē metua 'aore rā ta'ata fa'atere nō te aha e tī'a ia tātou 'ia fa'a'ohipa i te parau maita'i e nāhea te reira i te ha'amaita'ira'a ia rātou?

Tē tītau nei au 'ia...

Nā Elder
David A. Bednar

Nō te Pupu nō te
Tino 'Ahuru ma
Piti 'Āpōsetolo

Nāhea vau e nehenehe ai e tauturu i tō'u 'utuāfare 'ia vai pūai ?

Parau i tō 'oe 'utuāfare e 'ua here 'oe ia rātou 'e
'a fa'a'ite i te reira nā roto tā 'oe mau 'ohipa.

Fa'a'ite i tō 'oe 'itera'a pāpū nō te parau mau i
fa'a'itehia ia 'oe e te Vārua Maita'i. Fa'a'ite i tō
'oe 'itera'a pāpū i te mau ta'ata tā 'oe i here roa.

'Ana'anatae i te 'āmui'a i roto i te pure
'utuāfare 'e te tuātapapara'a i te pāpā'ira'a
mo'a. Tauturu i te fa'aineinera'a i te purera'a
pō 'utuāfare 'e fa'ariro te reira 'ei 'ohipa au.

Tāmau noa i te ha'a'pi'i, i te ora 'e i te here
i te 'evanelia a Iesu Mesia i fa'aho'ihia mai.

Nā Joy D. Jones
Peresideni Rahi nō
te Paraimere

'A fa'aineine nō te HIERO i te mau mahana ato'a

I te ivara'a 'o tō'u matahiti, e 'orometua ha'api'i Paraimere fa'ahiahia tō'u 'o te tuahine Kohler te i'oa. E mea māmahu roa vau, 'e nō tōna maita'i rahi e mea au roa nā'u 'ia haere nā muri iāna. I te hō'ē mahana 'ua hōro'a mai 'oia ia mātou tāta'itahi i te hō'ē 'api parau. 'Ua pāpā'i mātou pā'āto'a i te mea tā mātou i hina'aro i te rave 'ia pa'ari ana'e mātou. 'Ua pāpā'i au : « Haere i te fare ha'apīra'a teitei 'e 'ia fa'aipoipo i roto i te hiero ». 'Ua tāpiri au i tā'u parau i nī'a i te 'ōpani 'o tō'u vaira'a 'ahu. I te pō, e 'ana'ana mai te mori nō te mori porōmu nā roto mai i tō'u ha'amāramarama. 'Ua hi'o vau i tā'u 'api parau. E fa'aha'amanano te reira iā'u i tō'u hina'aro 'ia haere i te hiero.

I taua taime ra, tē vai ra e 12 hiero ana'e i te ao nei. 'Ua hina'aro vau i te haere i te mau hiero ato'a.

I te mau taime ato'a e fa'anaho tō'u metua vahine 'e metua tane i te hō'ē tau fa'afa'aeara'a, e 'āfa'i tāmau rāua i tō mātou 'utuāfare i te hiero. Tē ora ra mātou i Oregon, Marite. Te hiero piri roa a'e tei te 965 kilometera 'ia te ātea i Cardston, Alberta, Canada. 'Aita e fa'ato'eto'era'a i roto i tō mātou pere'o'o uira. E pārahi tō'u taea'e 'e tuahine 'e 'o vau i te pārahira'a i muri. E fa'atautau mātou i te hō'ē tauera rari i rāpae mai i te ha'amāramarama 'o te pere'o'o uira. I muri iho e tu'u mātou i te reira i nī'a i tō mātou 'a'i nō te ha'apūva'iva'i.

E 'oa'oa rahi 'ia 'ite mātou i te pae hope'a i te hiero. 'Aita vau i 'ite rahi i te mea e tupu ra i reira, e 'oa'oa noa rā tō'u mau metua 'ia haere mai rāua i rāpae au. 'Ua 'ite au e mea faufa'a rahi te hiero. 'Ua 'ite au e fare te reira nō te Fatu. (I roto i te hōho'a, e 'ahu 'uo'uo tō'u)

I te 12 ra'a 'o tō'u matahiti 'ua rave au i te mau bāpetizora'a i roto i te mau hiero e rave rahi. I muri iho i te taime 'a fārerei ai au i tā'u tāne fa'aipoipo, 'ua 'ite au ē 'ua here ato'a 'oia i te hiero ! 'Ua fa'aipoipohia māua i roto i te hiero nō Manti Utaha.

E nehenehe tā 'outou e fa'aineine nō te hiero i te mau mahana ato'a. 'A haere i te hiero i te mau taime ato'a e nehenehe ia 'outou. 'A tāpe'a atu i te mau papa'i. I te 11ra'a o te matahiti o tā'u mo'otua tamāroa 'o Jarret, 'ua 'ohipa 'oia i nī'a i te 'ā'amu 'utuāfare i te mau sābati ato'a e tōna pāpā. 'Ua 'itehia mai iāna e rave rahi i'oa o te mau tupuna. I teie nei e 12 matahiti tōna, tē rave nei 'oia i te mau bāpetizora'a nō teie mau tupuna.

Tei roto ana'e 'outou i te hiero, e nehenehe 'outou e haere i te vāhi tā Iesu i haere. Nōna teie fare. Tē ti'aturi nei au ē e pure 'outou i te mau mahana ato'a i te Metua i te Ao ra nō te tauturu ia 'outou 'ia fa'aineine i te tomo i roto i te hiero 'e 'ia 'ite i Tōna here. ■

Te 'ana'ana nei 'o Star

Nā Jane McBride

Nō roto mai i te hō'ē 'āamu mau

« *It's nice to be here with you in Primary* » (Children's Songbook, 254).

'Ua huti Star i tōna 'ahu. E mea huru 'ē roa 'ia 'ō'omo i te hō'ē 'ahu roa i te fare purera'a. I tāna fare purera'a tahito e 'ō'omo te mau tamāhine i te mau piripou 'āvae roa 'aore rā te mau piripou poto i te mahana sābati. 'Aita rā i roto i tāna fare purera'a 'āpī. 'Ua bāpetizohia 'oia e tōna māmā 'aita i maoro a'enei i roto i te 'Ēkālesia 'a Iesu Mesia i te Feiā Mo'a i te mau Mahana Hope'a nei.

'Ua autā ihora Star 'a hi'o ai 'oia i roto i te hi'o. 'Ua 'oa'oa 'oia i te haere i te fare purera'a nō te taime mātā-mua 'ei melo mau, 'ua taiā ato'a rā 'oia. Nā mua atu, 'ua pārahi 'oia i pihai' iho i tōna māmā i te tā'ato'ara'a 'o te taime i te fare purera'a. I teie rā taime e haere 'oia i te Paraimere.

'Ua hi'o atu 'oia iāna iho i roto i te hi'o. E mai te mea e'ita 'oia e fāri'i-maita'i-hia? E mai te mea e'ita te tahi atu mau tamari'i e au iāna?

« Star? 'Ua ineine 'oe? 'Ua pi'i mai māmā.

'Ua pou a'era Star. « E mea maita'i tō'u hi'ora'a? » 'ua ani 'oia. 'Ua 'ata'ata māmā. « E mea hāviti 'oe ».

'Ua fāita a'era Star i tōna 'utu. « E ti'a ia 'oe 'ia parau i te reira. 'O 'oe tō'u māmā ».

« Ua tano 'oe. E ti'a iā'u 'ia parau i te reira. Nō te mea e parau mau ».

'Ua 'atari'i Star. E rave'a tā māmā nō te fa'a'oa'oa ia Star. Tē vai noa rā te tahi mau mana'o taiā i roto iāna. E mai te mea ē e'ita roa te tahi atu mau tamari'i

e hina'aro i te paraparau iāna? E hoa tōna i te fare ha'a-pi'ira'a, e 'ere rā rātou i te melo nō tāna 'ēkālesia 'āpī. 'Ua hina'aro 'oia 'ahani tē vai ra te hō'ē noa a'e hoa o te haere i te purera'a nā muri iāna.

« Tē ha'amana'o nei au i te tahi mea e ti'a iā'u 'ia rave », 'ua parau atu 'oia i tōna māmā.

'Ua horo atu 'oia i ni'a 'e 'ua tūturi i pihai iho i tōna ro'i. « Te Metua here i te Ao ra, 'a tauturu mai na iā'u 'ia noa'a tō'u mau hoa. Tē ti'aturi nei au ē e parau mau te mau mea tā te mau misiōnare i ha'api'i, 'ua ri'ari'a rā vau ».

'Ua fa'aea Star i ni'a i tōna nā turi 'āvae 'e 'ua fa'aro'o. I muri a'e i te tahi taime 'ua 'ite 'oia i te hō'ē mana'o maita'i 'e te hau, 'e 'aita 'oia i taiā fa'ahou.

I te fare purera'a 'ua pārahi Star 'e 'o māmā i piha'i iho i te hō'ē 'utuāfare e toru tamāhine iti. 'Ua fa'a'ite mai te mau metua e 'o vai rātou 'e 'ua ha'amata i te paraparau ia māmā hou 'a ha'amata ai te purera'a. 'Ua tauturu Star i te mau tamāhine 'ia peni i te hō'ē hōho'a 'o Iesu.

'Ua haere mai te 'episekōpo Andrews e fārerei 'ia rāua. « E te tuahine Cunningham ! Star ? E mea maita'i 'ia 'ite atu ia 'orua i teie mahana ». 'Ua 'ata'ata 'oia 'e 'ua aroha rima mai ia rāua. 'Ua mo'ehia ia Star te maita'i 'o te ta'ata ato'a i te fare purera'a. Peneia'e e noa'a te hō'ē hoa iāna i te hope'a.

I muri a'e i te purera'a 'ōro'a 'ua haere atu Star i te Paraimere. 'Ua hi'o 'oia i te tahi atu mau tamari'i ma te taiā 'a pārahi ai 'oia. Tā paraparau ra rātou te tahi i te tahi 'e e au ra 'aita rātou i tāu'a mai iāna. 'Ua 'oto te 'ā'au o Star. 'Ua fa'aea noa 'oia ana'e.

I reira 'ua tomo mai ra te hō'ē tamāhine mai te fāito matahiti 'o Star. « E huru taiā tōna », mana'o a'era Star. « E nehenehe tā'u e haere e paraparau iāna ».

'Ua huti hōhonu ihora 'oia i te aho e haere atu ra i taua tamāhine ra. « Iaorana, 'o Start tō'u i'oa E mea 'āpi au. E hina'aro ānei 'oe e pārahi i piha'i iho iā'u ? » 'Ua fa'aea a'era Star i te huti i tōna aho. E hina'aro ānei teie tamāhine 'ia riro 'ei hoa nōna ?

'Ua 'ata'atari'i a'era teie tamāhine. « O Sarah vau. E mea 'āpi ato'a vau. 'Ua tae mai tō'u 'utuāfare nā Ontario mai ».

« 'Ua bāpetizohia tō'u māmā 'e 'o vau e piti hepetoma i teie nei », 'ua parau atu o Star. « 'Aita vau i pāpū roa e aha te ti'a iā'u 'ia rave.

'Ua rahi roa atu te mata 'ata'ata 'o Sarah. « E feruri 'āmui iā tāua i te reira ».

'Ua pārahi Star 'e 'o Sara 'e tā rāua piha ha'api'ira'a. 'Ua haru Star i te tahi tai-me i te mata o Sarah 'e 'ua 'ata. 'Ua 'ata mai o Sarah. 'Ua 'ite Star i te hau 'e te 'oa'oa. 'Ua 'ite 'oia ē 'ua pāhono mai te Metua i te

Ao ra i tāna pure 'e 'ua tauturu iāna 'ia 'imi i te hō'ē hoa.

I roto i te piha ha'api'ira'a 'ua ani te 'orometua ha'api'i ia Star 'e ia Sarah 'ia fa'a'ite ē 'o vai rāua.

'Ua ti'a mai o Star. « 'O Star Cunningham tō'u i'oa. 'Ua bāpetizohia tō'u māmā e 'o vau nei e piti hepetoma i teie nei ». 'Ua fa'aea 'oia, ma te hō'ē mata 'ata'ata 'a hi'o ai 'oia i tōna ra hoa 'āpi. « E teie tō'u hoa 'o Sarah ». ■ *Tē ora nei te ta'ata pāpa'i i Colorado, Marite.*

'A FERURI NŌ NI'A I TE REIRA.

Nāhea tā 'outou e nehenehe ai e fāri'i i te tahi ta'ata 'āpi i te fare purera'a ?

'Ia riro 'ei hō'ē māramarama

Nā Elizabeth Pinborough

Here

'Eiaha e 'afa'ifa'i parau

Fa'a'ore i te hara

Pāturu

Fa'a'itoito

Ani manihini

Fa'arō'o

'Ia riro 'ei hoa

« E fa'ateitei i tō 'outou māramarama, ia 'ana'ana atu i tō te ao nei. Inaha, 'o vau 'ia te māramarama tā 'outou e fa'ateitei i ni'a (3 Nephi 18:24).

E nehenehe tātou e riro 'ei māramarama nō vetahi 'ē nā roto i te riro-
'Eiaha roa e 'afa'ifa'i parau : E nehenehe te mau parau 'ino
'e ha'amāuiui. A ti'aturi ia vetahi 'ē, 'e 'eiaha e tāu'a i te mau
mana'o 'ino.
'O vai : _____

1. **Here ia vetahi 'ē :** E nehenehe tā 'outou e fa'atupu i te hō'ē tā'a-ē-ra'a rahi i roto i tō rātou orara'a! E here tō te Mesia nō rātou, nō reira 'a tāmata i te fa'a'ite ia rātou i taua here ra.

'O vai : _____

2. **Fa'a'ore :** Mai te mea 'ua fa'a'ino'ino te tahi ta'ata ia 'outou, 'a tamata i te hi'o i te mau mea mai ta rātou e hi'o nei. E nehenehe tā 'outou e tauturu i te tamarū i tō rātou 'ā'au mai te mea e fa'a'ore 'outou i tā rātou hape.

'O vai : _____

3. **Fa'a'itoito :** Ha'apoupou i tō 'outou mau hoa nō tō rātou pūai. 'A hi'o i te mea maita'i a'ē i roto ia rātou noa atu e ti'a ia rātou 'ia ha'amaita'i. E tauturu ato'a tō 'outou huru maita'i roa a'ē 'ia rātou!

'O vai : _____

4. **Fa'arō'o i te Vārua Maita'i :** E nehenehe tā 'outou mau parau e fa'ariro i te hō'ē 'ohipa 'ino 'ei 'ohipa maita'i. E nehenehe te Vārua Maita'i e tauturu ia 'outou ia 'ite i te mea e parau e nāhea i te fa'a'ite i te hāmani maita'i.

'O vai : _____

5. **'Eiaha roa e 'afa'ifa'i parau :** E nehenehe te mau parau 'ino 'e ha'amāuiui. A ti'aturi ia vetahi 'ē, 'e 'eiaha e tāu'a i te mau mana'o 'ino.

'O vai : _____

6. **Pāturu i tō 'outou mau hoa :** E nehenehe te haere-noa-ra'a atu i te hō'ē tata'ura'a tū'aro 'aore rā te hō'ē ha'utira'a i te fare ha'api'ira'a a te hō'ē hoa e tauturu ia rātou 'ia ite i tō 'outou here.

'O vai : _____

7. **Ani manihini ia vetahi 'ē 'ia ha'api'i nō ni'a i te 'ēvanelia :** Noa atu e 'aita rātou e fāri'i i te mea tā 'outou e parau, 'ua fa'a'ite 'outou ē nō tō 'outou pe'ape'a i hina'aro ai 'outou i te fa'a'ite.

'O vai : _____

8. **Fa'āhoa atu i te mau huru ta'ata ato'a :** Te vai ra te maita'i rahi i roto ia vetahi 'ē e ti'a 'ia fa'a'ite'itehia. 'Ua tauturu 'e 'ua here te Mesia i te ta'ata ato'a noa atu tō rātou huru.

'O vai : _____

Te ha'apararera'a i te 'ēvanelia

'A fa'a'ohipa i teie mau ta'ata nō te fa'a'ite i te mau 'ā'ai nō te 'ā'amu 'o te 'Ēkālesia!

Samuel Smith

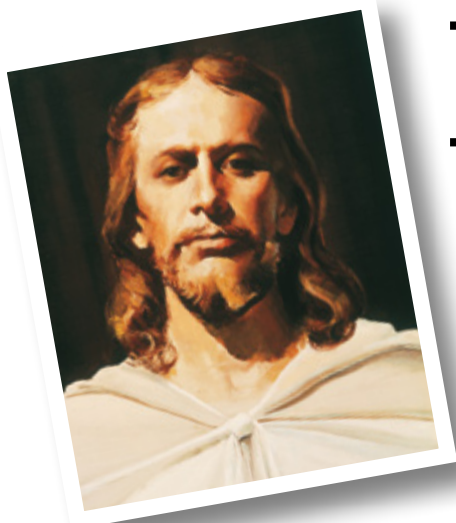
Hyrum Smith

Parley P. Pratt

I muri a'e i te fa'anahora'ahia te 'Ēkālesia, 'ua hina'aro te Metua i te Ao ra ē 'ia fa'aro'o te mau ta'ata ato'a i te 'ēvanelia. Te misiōnare mātāmua 'o Samuel ia te teina 'o Iosepha Semita. 'Ua ha'api'i ato'a o Hyrum, te tua'ana 'o Iosepha, i te tahi atu mau ta'ata i te 'ēvanelia. I te hō'ē mahana 'ua parau te hō'ē ta'ata, o Parley P. Pratt te 'ioa, ia Hyrum ē 'ua tai'o 'oia i te mahana tā'ato'a i te Buka 'a Moromona. 'Ua ha'api'i Hyrum iāna i te tahi atu ā parau nō ni'a i te 'Ēkālesia, 'e 'ua bāpetizohia 'oia. 'Ua tāvini 'o Parley i te hō'ē misiōni i muri mai. 'Ua riro mai 'oia 'ei ta'ata fa'atere i roto i te 'Ēkālesia.

'A 'imi i te tahi atu ā mau ta'ata tu'iro'o nō te 'ā'amu 'o te 'Ēkālesia i roto i te liahona.lds.org.

Ferurira'a ia Iesu

Nā Lindsay Tanner

Nō roto mai i te hōē 'āamu mau

'Ua 'oa'oa roa 'o Mia. Teie tōna
'Utere mātāmua i te fare purera'a !
'Ua parau te mau misiōnare i tōna
'utuāfare nō ni'a i teie 'ēkālesia. 'Ua
fa'aoti rātou i te haere atu.

'Ua hi'ohi'o haere Mia. 'Ua 'ite 'oia
i te hōē 'ahu 'uo'uo i ni'a i te hōē 'iri
'āmura'a mā'a. Tē vai nei te tahi mea
i raro a'e i te reira.

« E aha tō raro a'e i taua 'ahu
ra ? » 'Ua ani Mia i te hōē 'o te mau
misiōnare.

'Ua 'ata te tuahine Hanson. « 'O te
'ōro'a ».

Te 'ōro'a. E parau rahi te reira. 'Ua
fa'aro'o Mia i te mau misiōnare i te

paraura'a ia māmā 'e ia pāpā nō
ni'a i te reira. 'Aita rā 'oia i pāpū
e aha te reira.

'Ua hīmene te mau ta'ata ato'a i te
hōē hīmene. 'Ua tātara e piti ta'ata
i te ahu 'uo'uo. Tē vai nei e piti fāri'i
faraoa i raro a'e. 'Ua hi'o Mia ia rāua
i te 'ōfati-hu'ahu'a-ra'a i te faraoa.

I muri a'e i te hīmene 'ua fa'ahiti te
hōē ta'ata i te hōē pure. 'Ua 'ōpere
te tahi atu mau ta'ata i te faraoa nā te
mau ta'ata ato'a.

'Ua parauri'iri'i atu te tuahine
Garcia, « e tauturu te faraoa ia tātou
'ia ha'amana'o i te tino 'o Iesu ».

'Ua rave Mia i te hōē tāpū faraoa

na'ina'i. 'Ua feruri 'oia ia Iesu i te ti'ara'a mai i mua iāna.

I muri mai 'o te tahi tei pure. 'Ua 'ōpere te mau ta'ata i te mau fa'ari'i 'e te mau hāpaina pape na'ina'i.

'Ua parauri'iri'i atu te tuahine Garcia, « e tauturu te pape ia tātou 'ia ha'amana'o i te toto 'o Iesu ». « 'Ua pohe 'Oia nō tātou nō te mea 'ua here 'Oia ia tātou ».

'Ua rave Mia i te hō'ē hāpaina pape. 'Ua feruri 'oia i te huru here 'o Iesu iāna. E au ra te tauahi mai ra 'Oia iāna.

I muri iho 'ua hōro'a te tuahine Hanson ia Mia i te hō'ē hōho'a na'ina'i nō Iesu. « E 'amu tātou i te faraoa 'e e inu tātou i te pape nō te ha'amana'o ia Iesu 'e nō te fafau 'ia pe'e Iāna ». 'Ua 'ata'ata 'oia. « E aha tō 'oe mana'o nō ni'a i te 'ōro'a ? »

'Ua hi'o Mia i te hōho'a 'o Iesu. 'Ua ha'amana'o 'oia i te mana'o māhanahana tāna i 'ite. 'Ua 'ata'ata 'oia. « E mea fa'ahiahia ! 'Ua here au ia Iesu ». ■

Tē ora nei te ta'ata pāpa'i i California, Marite.

'Ua hōro'a mai Iesu ia tātou i te 'ōro'a

Nā Kim Webb Reid

'Ua 'ite Iesu e 'ua fātata Tōna taime i ni'a i te fenua i te hope. 'Ua ha'aputupu
'Oia i Tāna mau 'āpōsetolo nō te Tāmā'ara'a Hope'a. 'Ua hōro'a 'Oia ia rātou i
te 'ōro'a 'e 'ua ani ia rātou 'ia ha'amana'o noa Iāna.

'Ua haere atu Iesu i roto i te hō'ē
ō nō te pure. 'Ua māuiui 'Oia nō
te mau hara 'e nō te mau mea 'ino
i roto i te orara'a o te mau ta'ata
ato'a. I muri mai 'ua pohe 'Oia i ni'a
i te hō'ē sātauro 'e 'ua hunahia i
roto i te hō'ē mēnema.

I te po'ipo'i sābati i muri a'e
i tō Iesu pohera'a, 'ua haere
mai te tahi mau vahine i te
mēnema. 'Ua tura'i-'ē-hia te
'ōfa'i i te 'ūputa, e 'aita e
ta'ata i roto i te mēnema !
Tei hea Iesu ?

'Ua ora fa'ahou 'Oia ! 'Ua 'ite mata atu o Maria Magadala ia Iesu.
'Ua fārerei 'Oia i Tāna mau 'āpōsetolo 'ia ineine rātou i te ha'ap'i
i te 'evānelia i muri a'e i Tōna ho'ira'a atu i te ra'i.

'Ia 'amu ana'e au i te 'ōro'a, e ha'amana'o vau ia Iesu.
E ha'amana'o vau ē 'ua ora 'Oia 'e 'ua pohe 'e 'ua
tī'afa'ahou mai nō'u, e ora fa'ahou ato'a vau ! ■

Te mau riri nō Pāsa

E nehenehe tā te mau riri nō Pāsa e fa'aha'amana'o mai ia tātou i te mahana fa'ahiahia a ti'afa'ahou mai ai 'o Iesu. 'Ua hunahia e pae riri 'uo'uo i roto i teie hōho'a. I te mau taimete ato'a e 'itehia hō'ē ia 'oe, 'a parau i te hō'ē mea tā 'oe i ha'api'i mai nō ni'a ia Iesu.

Nā Elder Bruce R. McConkie (1915–1985)
 Nō te Pupu nō te Tino
 'Ahuru ma Piti 'Āpōsetolo

TE MANA 'O TE ATUA

Te fa'aro'o o te mana ia 'e te mana o te autahu'ara'a ia.

EAtua te Atua nō te mea e fa'ahōho'ara'a 'Oia nō te tā'ato'ara'a o te fa'aro'o e 'o te mana e 'o te autahu'ara'a. Te orara'a Tāna e ora nei 'o te ora mure 'ore ia.

'E te huru e riro ai tātou mai lāna ra te huru tei te huru ia e noa'a ai ia tātou Tōna fa'aro'o, e roa'a ai ia tātou Tōna mana, e fa'aohipa ai tātou i Tōna ra autahu'ara'a. 'E 'ia riro ana'e tātou mai lāna te huru i roto i te 'ira'a 'e te aura'a mau, i reira e fāri'i ato'a ai tātou i te ora mure 'ore.

E haere 'āpipiti te fa'aro'o 'e te autahu'ara'a. Te fa'aro'o 'o te mana ia 'e te mana 'o te autahu'ara'a ia. 'Ia roa'a ana'e ia tātou te fa'aro'o, e fāri'i tātou i te autahu'ara'a. I reira, nā roto i te autahu'ara'a, e tupu rahi tātou i roto i te fa'aro'o e tae roa atu, te fāri'ira'a i te tā'ato'ara'a o te mana, e riro mai tātou mai tō tātou ra Fatu.

'Ua fa'ata'ahia tō tātou taimē i 'ō nei i roto i te tāhuti nei 'ei hō'ē taimē nō te hi'opo'ara'a 'e nō te tāmatara'a. E ha'amaita'ira'a nō tātou 'a ora ai tātou i 'ō nei nō te ha'amaita'i a'e i tō tātou fa'aro'o 'e 'ia tupu rahi i roto i te mana nō te autahu'ara'a...

'Ua ha'amaita'i rahi te autahu'ara'a mo'a i te mau ta'ata i te tau nō Enoha hau atu i te tahi 'ē atu tau. Tei matauhia i taua taimē ra mai te ha'apa'ora'a 'a Enoha (hi'o PH&PF 76:57), 'o te mana ia i tāhiti-'ē-hia atu 'oia 'e

tōna ra nuna'a. 'E ua tāhiti-'ē-hia atu rātou nō te mea e fa'aro'o tō rātou 'e 'ua fa'a'ohipa rātou i te mana 'o te autahu'ara'a.

'Ua rave te Fatu i te hō'ē fafau'a mure 'ore 'e o Enoha ē te feiā ato'a o te fāri'i i te autahu'ara'a e noa'a ia ia rātou te mana, nā roto i te fa'aro'o, ia fa'atere 'e 'ia ha'avī i te mau mea ato'a i ni'a i te fenua nei, 'ia 'aro atu i te mau nu'u 'a te mau nuna'a, 'e 'ia ti'a ma te hanahana 'e te fa'ateiteira'a i mua i te Fatu.

E ta'ata 'o Melehezedekeka mai te reira huru fa'aro'o, « 'e 'ua riro mai tōna nuna'a 'ei nuna'a parau-ti'a, 'e 'ua noa'a ia rātou te ra'i, 'e 'ua mā'imi rātou i te 'oire 'o Enoha » ('Iritira'a a Iosepha Semita, Genese 14:34)...

Nō reira, e aha ia te ha'api'ira'a tumu a te autahu'ara'a? 'E nāhea ia tātou 'ia ora mai te mau tāvini 'o te Fatu?

Teie ha'api'ira'a tumu 'oia ho'i e ta'ata hanahana te Atua tō tātou Metua, te maita'i, 'e tei fa'ateiteihia,

tei iāna te mau pūai ato'a, te mau mana ato'a, e te mau fa'aterera'a ato'a, tei 'ite i te mau mea ato'a e tei mure 'ore i roto i Tōna mau maita'i ato'a, 'e tē ora nei i roto i te fa'anahora'a 'utuāfare.

Tē fana'o nei tō tātou Metua Mure 'Ore i teie fāito teitei nō te hanahana 'e te maita'i 'e te mana nō te mea e mea maita'i Tōna fa'aro'o e mea hope 'ore Tōna autahu'ara'a.

Taua autahu'ara'a ra 'o te i'oa iho ia 'o te mana 'o te Atua, 'e mai te mea e ti'a ia tātou 'ia riro mai lāna ra te huru, e ti'a ia ia tātou 'ia fāri'i 'e 'ia fa'a'ohipa i Tōna autahu'ara'a aore rā mana mai Tāna e fa'a'ohipa nei...

E mana ia tō tātou, nā roto i te fa'aro'o, 'ia fa'atere 'e 'ia ha'avī i te mau mea ato'a, nō te pae tino 'e nō te pae vārua ; 'ia fa'atupu i te mau temeio 'e 'ia ha'amaita'i i te mau orara'a ; 'ia ti'a atu i mua i te aro 'o te Atua 'e 'ia riro mai lāna ra te huru nō te mea 'ua noa'a ia tātou Tōna fa'aro'o, Tōna mau maita'i, e Tōna mana, 'oia ho'i te 'ira'a 'o Tōna autahu'ara'a.

Nō reira, teie ia te ha'api'ira'a tumu 'o te autahu'ara'a, e 'aita ia e 'ohipa rahi a'e. Teie te mana e nehenehe e noa'a ia tātou nā roto i te fa'aro'o 'e te parau-ti'a...

'Oia mau, tē vai nei te mana i roto i te autahu'ara'a—te hō'ē mana tā tātou e tūtava nei 'ia noa'a nō te fa'a'ohipa, te hō'ē mana tā tātou e pure itoito nei 'e 'ia pārahi mai i ni'a iho ia tātou 'e i ni'a iho i tō tātou hu'a'i e a muri noa atu. ■

Nō roto mai i te hō'ē a'ora'a i roto i te 'āmuira'a rahi nā te autahu'ara'a tei topahia « Te ha'api'ira'a tumu 'a te Autahu'ara'a », Ensign, Me 1982, 32–34; 'ua fa'atanohia te pāpa'ira'a.

**E MĀMO'E 'Ē ATU Ā TĀ'U,
NĀ ELSPETH YOUNG**

'Ua fārerei atu te Fatu tei t'āfa'ahou i Tāna « 'ē atu ā mau māmoe » (3 Nephi 15:21) i te fenua Amerika 'e i te tahi atu mau vāhi. « 'Ua fāfā ihora te mau 'Āti Nephi i te puta auri i tāna rima 'e tei te 'āvae ho'i, 'e 'ua nā reira rātou e hope roa a'e i te haere ta'ihō'ē iāna ra, 'e 'ua 'ite mata rātou, 'e 'ua fāfā rima ho'i, 'e 'ua 'ite pāpū roa rātou, 'e 'ua fa'a'ite ē, 'o 'oia iā, 'o tā te mau peropheta i pāpa'i iāna ra e, 'oia te haere mai » (3 Nephi 11:14–15).

Tei roto ato'a i teie ve'a

NŌ TE FEIĀ 'ĀPĪ PA'ARI

Te tāa-maitai-rāa i tō 'outou hā'amaitā'ira'a Patereāreha

E'ita te mau hā'amaitā'ira'a patereāreha e fa'a'ite ia tātou i te mau mea ato'a o te tupu mai i roto i tō tātou orara'a, e hōrō'a mai rā te reira i te hō'ē hōho'a fenua 'o te nehe-nehe e tauturu 'ia arata'i atu ia tātou i te 'oa'oa rahi tā te Metua i te Ao ra i fá'aherehere nō tātou tāta'itahi.

'api
44

NĀ TE FEIĀ 'ĀPĪ

'api
58

'UA 'ITE MATA RĀTOU IĀNA

E mau 'ite rātou nō te Mesia tei tī'afa'ahou.
Nāhea e nehenehe ai ia tātou 'ia tī'a 'ei
mau 'ite i teie mahana.

NĀ TE MAU TAMARI'I

'Ua hōrō'a mai Iesu ia tātou te 'ōro'a

Tē 'amu nei tātou i te 'ōro'a i
te mau hepetoma ato'a. 'Ua
'ite ānei rā tā 'outou mau
tamari'i nō te aha ?

'api
76

TE EKALESIA A
IESU MESIA
I TE FEIA MO'A
I TE MAU MAHANA
HOPEA NEI